TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr.34-35 (1697-1698) 1982 RUGPJŪTIS-AUGUST 26 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Nemarus mirtingasis

Tokiu pavadinimu yra išėjęs leidinys, kalbantis apie velionį arkivyskupą Teofilių Matulionį. Tai marus žmogus, kaip ir visi kiti, savo fiziniu kūnu, bet nemarus savo herojine dvasia. Krikščioniška prasme nemarus yra kiekvienas žmogus dvasine savo siela, bet herojinis nemarumas yra švytintis savo taurumu kaip dvasinis deimantas. Jis iškyla kaip didis švyturys visai tautai ir žmonijai. Toks švyturys yra ir velionis arkivyskupas Teofilius Matulionis, miręs prieš 20 metų sovietų pavergtoje Lietuvoje (1962 m. rugpjūčio 20 d.). Jo persekiotojai tikėjosi, kad mirtis galutinai jį sunaikino, išbraukė iš gyvenimo negrįžtamai. Atrodė, kad antikristiniai budeliai jau gali triumfuoti ir didžiuotis savo laimėjimu. Įvyko betgi kitaip. Tariamai sunaikintas ir nugalėtas pradeda švytėti herojiniu savo taurumu. Jau praėjo 20 metų, bet velionies arkivyskupo T. Matulionio švytėjimas nemažėja; priešingai — jis stiprėja. Iš tolimesnės perspektyvos vis ryškiau matyti moralinė jo šviesa, sklindanti vis platesniu ratu, įkvėpianti bei stiprinanti tuos, kuriems lemta kentėti ir kovoti raudonojo milžino priespaudoje. Įvyko tai, ko nesitikėjo priespaudos nešėjai.

HEROJINĖ arkivyskupo Teofiliaus Matulionio šviesa iškyla kaip tiktai tuo metu, kai jos labiausiai reikia. Jis buvo vienas pirmųjų lietuvių, kuriem teko veikti ir kentėti anuometinio bolševizmo siaube. Nuožmus yra bolševizmas ir šiandieną, tačiau anuomet, revoliucinio įkarščio pradžioje, jis buvo žymiai siaubingesnis ir kruvinesnis. Teofilius Matulionis visa tai iškentėjo pačioje Rusijoje ir, kai grįžo Lietuvon suvargusio kalinio drabužiais, susilaukė nepaprastos pagarbos už nepaprastą, herojinę savo kančią ir veiklą. Dabar panašiai kenčia visa lietuvių tauta. Dėlto velionis arkivyskupas Teofilius iškyla kaip jai labai artimas žmogus, kurio seniau eitasis kelias tapo dabar visos tautos keliu. Tai erškėčių kelias, vedantis betgi ne į pasidavimą, nusilenkimą raudoniesiems dievaičiams, o į teofilinę ištvermę, į vidinį pasipriešinimą, į krikščioniškų vertybių išsaugojimą ir moralinį laimėjimą. Tokiu keliu dabar tenka eiti mūsų tautai. Kaikurie jos nariai yra pasinešę eiti romėniškų smilkalų keliu, žemai lenkiasi raudoniesiems stabams. Bet tai kelias, vedantis į romėnišką išsigimimą ir tautos sunykimą. Ilgaamžis tautos kelias visuomet yra teofilinis, t. y. didžios ištvermės, kančios ir laimėjimo.

IKI ŠIOL matėme arkivyskupą Teofilių Matulionį tiktai lietuvių tautos perspektyvoje, bet iš tikrųjų jis yra vertas ir universalinės plotmės bei dėmesio pasauliniu mastu. Tam pagrindą teikia ne tiktai herojinis jo spindėjimas, bet ir tai, kad jis buvo subrandintas Rusijoje, į kurią dabar žiūri susirūpinęs visas pasaulis. Ši aplinkybė padėtų suaktualinti arkivyskupo Teofiliaus Matulionio asmenį tarptautinėje plotmėje. Lietuvių kalba jau turime apie jį ir straipsnių, ir monografiją. Dabar reikėtų asmenų, kurie ryžtųsi panaudoti turimą medžiagą ir parašytų populiarių leidinių anglų, prancūzų, vokiečių ir kitomis kalbomis. Panašiu keliu jau einama populiarinant kitą lietuvį, būtent, arkivyskupą Jurgį Matulaitį-Matulevičių. Apie jį yra išleista knygelė vokiečių kalba. Tai gera pradžia. Reikėtų šią iniciatyvą išplėsti į arkiv. T. Matulionį ir kitus herojinės dvasios lietuvius, kaip arkiv. M. Reinys, vysk. V. Borisevičius, prof. Pr. Dovydaitis ir kiti. Taip veikiant, ateis laikas, kad arkiv. T. Matulionis, su kitais dvasiniais didvyriais, pasieks altoriaus garbę ir tuo būdu dar stripriau švies ne tiktai Lietuvai, bet ir visam pasauliui. Toje šviesoje ryškės dvasinė suniekintųjų didybė ir buvusių budelių menkybė. **Pr. G.**

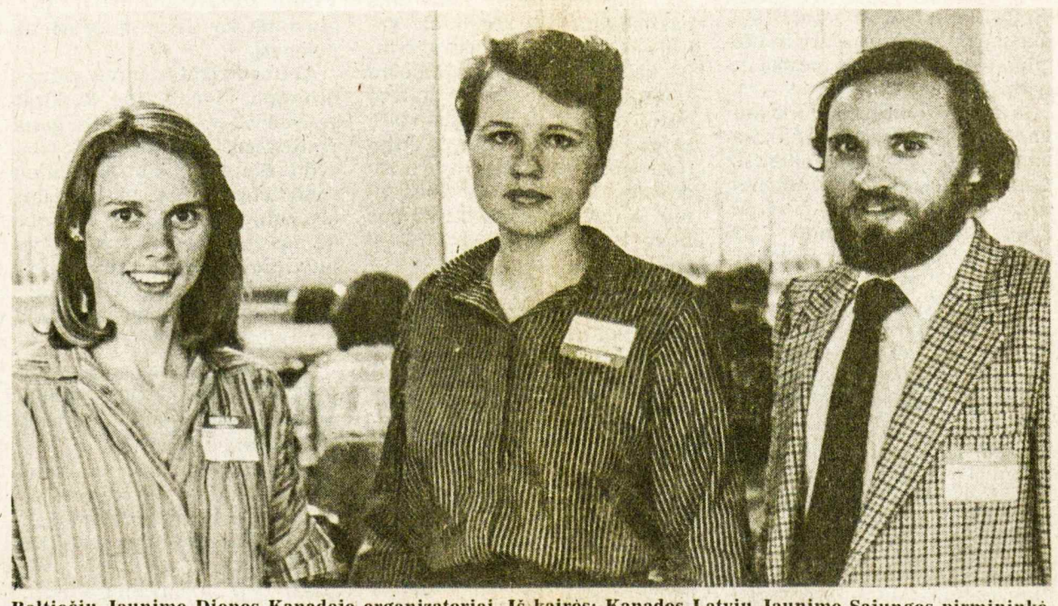

Baltiečių Jaunimo Dienos Kanadoje organizatoriai. Iš kairės: Kanados Latvių Jaunimo Sąjungos pirmininkė INGA UPESLACIS, Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkė ZITA BERSĖNAITĖ, estų bendruomenės jaunimo atstovas TIIT ROMAT Nuotr. V. Plampės

Pranešimas iš Romos

Pastarojo dešimtmečio įvykiai Lietuvoje

Italijos laikraštis primena savo skaitytojams sovietinę okupaciją ir atkaklias lietuvių kovas

SAULIUS KUBILIUS

Šiaurės Italijos laikraštis "Il Messaggero", kuris yra leidžiamas Paduvos mieste, savo puslapiuose išspausdino straipsnį apie paskutinius dešimties metų įvykius pavergtoje Lietuvoje, pradedant Romo Kalantos susideginimu ir jaunimo riaušėmis Kaune 1972 metais. Antrašte "Lietuviai sukyla" laikraščio skaitytojai trumpai supažindinami su tragiška Lietuvos istorija caro laikais ir dabartiniais sovietų okupacijos metais, pažymint lietuvių tautos ištikimybę katalikybei.

Muravjovas carui Aleksandrui II-jam rašė: kol laikysis katalikybė, valdžia neįstengs krašto (Lietuvos) pavergti. Reikia pripažinti, kad Muravjovo žodžiai tinka ir komunistinei Lietuvos okupacijai. 1972 metais pasirodė išgarsėjusi 17.000 peticija, reikalaujanti religinės laisvės. 1972 metais pasirodė pirmasis Lietuvos pogrindžio leidinys "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika", kurią moraliai parėmė žymiausi rusų disidentai, kaip biologas S. Kovaliovas ir fizikas A. Sacharovas. 1972 metais susidegino jaunas Kalanta. Jo žygis išprovokavo visą Kauno jaunimą, kuris spontaniškai sukilo ir išėjo į gatves, rodydamas savo neapykantą okupantui. Nuo 1972 metų įvykių, rašo laikraštis, religinis ir tautinis pasipriešinimas okupantui pasuko nauja kryptimi, nė kiek nemažiau ryžtingesnis, kaip ilgus metus trukusios "miško brolių" kovos.

Suminėti ir svarbesni pastarųjų metų įvykiai 1979 metais 45 baltiečių laiškas Sovietų Sąjungos prezidentui ir generaliniam Jungtinių Tautų sekretoriui, reikalaujantis atšaukti slaptą Ribbentropo-Molotovo sutartį. Laikraštis primena kitą 30-ties baltiečių laišką, kurio autoriai rizikuoja sunkiomis bausmėmis ir ištrėmimu sugretinę Afganistano invaziją su Baltijos valstybių okupavimu.

Laikraštis primena, kad Lietuvoje tėra tik viena kunigų seminarija (Kaune), į kurią priimamas ribotas skaičius Saugumo atrinktų jaunuolių. Nuo 1940 metų buvo išleistas tik vienas katekizmas. Religinės eisenos Lietuvoje yra uždraustos arba griežtai varžomos. Tikintieji, norintys pasiekti Kryžių Kalną ar Šiluvos Dievo Motinos šventovę, turi dėtis turistais, kad galėtų aplenkti miliciją. O ir tai kartais nepavyksta.

Prie straipsnio laikraštis pateikia inžinieriaus Vytauto Vaičiūno nuotrauką, skaitytojus supažindindamas su jo byla. Vytautas Vaičiūnas nubaustas pustrečių metų priverstinio darbo griežto režimo lageriu už religinės eisenos organizavimą Šiluvoje.

Popiežiaus Jono-Pauliaus II kelionės metu į Lenkiją 1979 metais, rašo laikraštis, pusė Lietuvos gyventojų suplaukė prie Lenkijos sienos ir per televiziją sekė Šventojo Tėvo kelionę artimame krašte. Laukdami popiežiaus kalėdinio ir velykinio sveikinimų lietuvių kalba, visi tiesiog prilimpa prie radijo gaudydami užsienio radijo bangas.

Laikraštis straipsnį baigia vieno eilėraščio vertimu. Eilėraštis skirtas kalinamo kunigo motinai: "Neverk motinėle, jei sūnus vėl surakintas. Jis neša tą grandinę už jaunimą, už visą mūsų tautą kaip Dievo dovaną. Mamule, neraudok graudžiai vakarais, lyg Baltija audros blaškoma, paklausyk kaip meldžiasi vaikų širdelės, kaip jos žada garbingai gyventi. Neverk motinėle, jei Tavo sūnus negali artintis prie altoriaus. Jis su Kristumi už grotų mums aukojasi, neša gaisrą visai mūsų žemei". (Versta iš itališko teksto).

* * *

Vikaro kova Vilniuje

Per Lietuvos Informacijos Centrą gauta žinia iš pavergtos Lietuvos, kad kun. Ričardas Černiauskas, vikaravęs Šv. Mikalojaus šventovėje Vilniuje, okupacinės vyriausybės įsakymu perkeliamas į kitą parapiją tolimoje provincijoje. Jo vieton atkeliamas naujai įšventintas kun. Edmundas Kulvietis, baigęs kunigų seminariją Kaune š. m. birželio mėnesį. Jį įšventino kunigu vysk. L. Povilonis. Šis kun. R. Černiausko iškėlimas kaimo parapijon yra bausmė už jo pastangas skleisti Evangeliją jaunimo eilėse. Okupacinei valdžiai ypač užkliuvo jo rekolekcijos jaunimui. Už tai jis buvo 1981 m. rugpjūčio 20 d. suimtas, tardytas, grasintas, bet paleistas. Nukentėjo ir dalis jaunimo, dalyvavusio rekolekcijose.

Kun. R. Černiauskas, gavęs naują paskyrimą, š. m. birželio 20 d. per pamokslą pareiškė jo nevykdysiąs. Gausūs pamaldų dalyviai už tai jam stipriai plojo. Dar nėra žinių, ką toliau darys sovietiniai saugumiečiai. Kol kas per religinių reikalų įgaliotinį Petrą Anilionį jie spaudžia Vilniaus arkivyskupijos kapitulinį vikarą kun. A. Gutauską "sutvarkyti" nepaklusnų kunigą, drąsiai skelbiantį Evangeliją Lietuvos sostinėje. **Pačiam kun. R. Černiauskui** saugumiečiai grasina prievartine mirtimi, jeigu nenutils ir neklausys jų įsakymų. 1980-1981 m. Lietuvoje buvo nužudyti trys kunigai. Manoma, kad tai padaryta saugumiečių. **Inf.**

Lietuvių Informacijos Centro darbuotojai — GINTĖ DAMUŠYTĖ ir kun. K. PUGEVIČIUS Baltiečių Jaunimo Dienoje Toronte V. Plampė

KANADOS ĮVYKIAI

Kovojant su infliacija

Kanados vyriausybė biudžete numatytas atlyginimų didinimo 6% ir 5% ribas sekantiem dvejiem metam nori įvesti ne tik savo įstaigų bei valdinių bendrovių tarnautojams, bet ir privačioms įmonėms, kurios susilaukia vienokios ar kitokios valdinės paramos. Tie 6-5% liečia ne vien tik algų padidinimą, bet ir paslaugų bei gaminių pabranginimą. Viešai buvo pagrasinta, kad valdžios įstaigos nepirks reikmenų iš tokių bendrovių, kurios bus peržengusios tą nustatytą ribą. Automobilių gamyklos buvo perspėtos laikytis minėtos ribos, jeigu jos yra gavusios ar norės gauti finansinės paramos arba susilaukti Kanadon iš užsienio įvežamų automobilių skaičiaus sumažinimo. Tokia jų įvežimą varžanti Kanados sutartis taip pat bus laikoma valdžios paslauga vietinėms automobilių gamykloms. Sutartis jau pasirašyta su Japonija, šiemetinį japoniškų automobilių importą sumažinanti 25%. Iš tikrųjų ji neturės didesnės įtakos, nes automobilių pardavimas Kanadoje yra smarkiai sumažėjęs. Šiais metais jų tikimasi parduoti tik 700.000. Iš šio bendro skaičiaus maždaug 22% teks Japonijos automobiliams. Tokiose ekoniminėse aplinkybėse nerimtai atrodo Fordo bendrovės darbininkų unijos 88% balsų dauguma pasiektas pasisakymas už streiką, jeigu nebus patenkinti unijos reikalavimai naujoje sutartyje.

Infliacija Kanadoje liepos mėnesį sumažėjo iki 10,8%, bet tai yra nežymus smuktelėjimas, kuris tik sekančiais metais gali pasiekti 9%. Geresni reikalai yra prez. R. Reagano valdomose JA Valstybėse, kur metinė infliacija jau dabar yra nukritusi iki 7,1%. Viena infliacijos priežastimi yra laikomas perdidelis atlyginimų didinimas. Pirmajame 1982 m. pusmetyje Kanadoje tų atlyginimų didinimo vidurkis siekė 12,1%, o JAV — tik 6,8%. Tad visiškai nenuostabu, kad net 58% kanadiečių, Gallupo instituto duomenimis, liepos mėnesį pasisakė už visiems privalomos kainų bei atlyginimų kontrolės įvedimą, prieš kontrolę — tik 34%, neapsisprendusių buvo 8%.

(Nukelta į 8-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

PLO KARINIŲ DALINIŲ IŠGABENIMAS IŠ V. BEIRUTO buvo pradėtas praėjusį šeštadienį. Pirmos dvi grupės laivais išvežtos į Kipro salą. Izraelis Beirutan įsileido priežiūros komisijai priklausančius Prancūzijos karius, kurių eiles papildys 800 karių iš Italijos ir 800 JAV marinų. Prasilaužimas diplomatiniame fronte įvyko rupgjūčio 13 d., kai JAV prez. R. Reaganas asmeniškai paskambino Izraelio premjerui M. Beginui ir griežtai pareikalavo tuojau pat sustabdyti masinį V. Beiruto bombardavimą, nutraukusį jo atstovo P. Habibo beveik užbaigtas derybas. M. Beginas, praėjus 20 minučių, telefonu pranešė R. Reaganui, kad bombardavimas sustabdytas. Vienuoliktą kartą buvo pradėtos karo paliaubos, kurių šį kartą laikomasi. Ministerių kabineto posėdyje M. Beginas aštriai puolė krašto apsaugos ministerį A. Šaroną, V. Beiruto bombardavimą pradėjusį be jo sutikimo. Greičiausiai tai buvo tik diplomatinis rankų nusiplovimas. Ir A. Šaronas, ir M. Beginas visą laiką buvo kietos linijos šalininkais. Turbūt ne be reikalo buvęs Prancūzijos premjeras P. Mendes-France, plačiai gerbiamas žydas, M. Beginą viešai pavadino už savo veiksmus neatsakingu fanatiku, atnešusiu tragediją visiems, ypač savo tautai ir taikai. Čia jis, matyt, turėjo galvoje Paryžiuje staiga atgijusį antisemitizmą — teroristų įsiveržimą į žydų restoraną, kur j i e nušovė šešis klientus, sužeidė 22, vėliau prie žydų verslavietės sprogusią bombą. M. Beginas kaltę suvertė perdaug šališkiems spaudos bei televizijos pranešimams iš V. Beiruto. Televizijos ekranuose buvo rodomi nuo Izraelio aviacijos bombų griūvantys daugiaaugščiai gyvenamieji namai, degančios miesto gatvės. Gydytojai skundėsi, kad didžioji sužeistųjų dalis yra civiliai gyventojai, pasmerkė p r i e š žmones nukreiptas fosforines bombas ir pabūklų sviedinius. Dėl V. Beiruto blokados gydytojai neturėjo priemonių sustabdyti į sužeistųjų kūnus įsmigusių fosforinių šrapnelių degimui. Teko amputuoti rankas, kojas, šrapnelius išpjauti su kūno dalimis. Daugeliui iš viso nebuvo galima suteikti jokios pagalbos.

Nebaigtos problemos

Iš V. Beiruto bus išvežta apie 15.000 PLO vyrų ir ten atkirstų Sirijos karių. Dalis jų iškeliaus Sirijon autobusais. Visi išvežtieji bus išdalinti arabų šalims. PLO vadas Y. Arafatas karą su Izraeliu laiko tik pralaimėta viena kova. Jis žada ir toliau siekti nepriklausomos valstybės keturiem milijonam palestiniečių. Galimas dalykas, politiniu požiūriu PLO pozicija sustiprėjo. Daug kam dabar atrodo, kad palestiniečių klausimo toliau negalima atidėlioti, nes be jo sprendimo neįmanoma pastovi taika. Neišspręsti lieka ir nusiaubto Libano reikalai. Šiaurinėje jo dalyje tebėra Sirijos kariuomenės daliniai su keliais tūkstančiais ginkluotų PLO vyrų, o pietinėje dalyje įsitvirtinusi Izraelio kariuomenė. Tas užsieniečių pašalinimas nebus lengvas. Komplikuotas yra centrinės Libano vyriausybės sudarymas, prisimenant 1975-76 m. vykusį pilietinį karą tarp mahometonų ir krikščionių grupių. Nesutarimą d a r labiau paaštrino krikščionių milicijos bendradarbiavimas su Izraeliu.

Užtvėrė aikštę

Rugpjūčio 31 d. lenkai minės antrąsias "Solidarumo" unijos metines. Ši artėjanti data vėl išjudino l e n k ų demonstracijas. Jos daugiausia vyksta Pergalės aikštėje, kuri yra centrinėje Varšuvos dalyje. Su komunizmu kovojusio kardinolo S. Wyszynskio atminimui lenkai ant aikštės grindinio turėjo nuolatos atnaujinamą gėlių kryžių. Pastaruoju metu tas kryžius tapo opozicijos simobliu kariniam gen. W. Jaruzelskio režimui, laisvės reikalavimu L. Walensai bei kitiems "Solidarumo" unijos vadams. Gen. W. Jaruzelskis, grįžęs iš Maskvos, įsakė visą aikštę užtverti medine tvora, kuri lenkams primena R. Berlyno sieną. Oficialiai buvo pareikšta, kad teks atnaujinti aikštės grindinį. Kiekvienam betgi yra aišku, kad šia tvora norima panaikinti gėlių kryžių, sustabdyti maldininkų b e i demonstrantų minias.

Dujos iš Sibiro

Natūralių dujų dujotiekiui iš Sibiro į V. Europą nepritaria JAV prez. R. Reaganas, susilaukęs įtampos su V. Vokietija, Britanija ir Prancūzija. Jis uždraudė JAV firmų bei jų skyrių užsienyje gaminių ir technologijos panaudojimą. Dabar atėjo žinia iš Sovietų Sąjungos, kad 90% tiesimo darbų labai sunkiose sąlygose atlieka politiniai kaliniai. Šis klausimas netgi buvo iškeltas V. Vokietijos parlamente opozicinės partijos atstovų. Esą V. Vokietija savo kapitalu neturėtų remti vergų darbo. Reikalaujama, kad šį klausimą ištirtų neutrali tarptautinė komisija.

Šiame numeryje:

Nemarus mirtingasis
Nuo arkivyskupo Teofiliaus Matulionio mirties 20 metų
Pastarojo dešimtmečio įvykiai Lietuvoje
Pranešimas iš Romos apie atgarsius Italijos spaudoje
Lietuviai Maskvos konferencijoje
Sovietinė taikos konferencija, kurioje pagarsėjo Billy Graham
Vienybės mintys politinėse svarstybose
Liaudininkų-varpininkų veikėjų suvažiavimas Toronto mieste
Sustiprėjo saugumiečių siautėjimas
Okupuotos Lietuvos pogrindžio spauda apie naują spaudimą
Lietuviški rūpesčiai kunigų suvažiavime
JAV lietuvių kunigų suvažiavimas Klevelando mieste
Dviejų kunigų netekus
A. a. kunigo Antano Sabo biografijos ir veiklos bruožai
Vietoje gėlių puokštės
A. a. profesorius Jonas Kuprionis — asmuo ir visuomenės veikėjas
Lietuva Maironio poezijoje
Mokinio rašinys iš pavergtos Lietuvos, gautas Vakaruose
Pagal šventas knygas
Nelės Mazalaitės-Gabienės beletristinis žodis apie atsiskyrėlius

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $17, pusmetinė — $9. Rėmėjo prenumerata $25

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland – Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $17.00 per year, $9.00 per 6 months. Deadline for advertisements —Thursday. Second class mail registration number 0509.

Lietuviai Maskvos konferencijoje

Tarptautinėje dvasininkų sovietinės taikos konferencijoje, kurioje Amerikos baptistų kunigas B. Graham padarė prosovietinį pareiškimą, dalyvavo ir okupuotos Lietuvos dvasininkai. Apie tai ir kitus reikalus rašo "LKB Kronika" 53-me numeryje

Kaunas. 1982 m. gegužės mėn. Maskvoje įvyko viso pasaulio religijų atstovų konferencija taikos klausimu. Į šią konferenciją RRT įgaliotinis nusiuntė vysk. Liudviką Povilonį, generalvikarą mons. Liudviką Mažonavičių ir kunigų seminarijos rektorių dr. Viktorą Butkų. Lietuvos tikintieji ir kunigai nepritaria, kad dvasiškiai dalyvautų tokiose konferencijose, nes Maskvos ruošiamos "taikos gynimo konferencijos" yra tik veidmainystė nuo pradžios iki galo. Dvasiškiai, nusilenkę prievartai, bent neturėtų kalbėti tikinčiųjų bei kunigų, o tik savo vardu.

Dalyvaujantiems sovietiniuose "taikos gynimo" renginiuose reikėtų nepamiršti Šv. Tėvo Jono-Pauliaus II minties — "Norint taikos, būtina gerbti žmogaus laisves ir teises!" Tikintieji žmonės bus dėkingi savo ganytojams, jei jie "taikos gynimo" konferencijose kels į viešumą Lietuvos Katalikų Bažnyčios beteisiškumą ir patiriamas skriaudas.

1981 m. į Lietuvą atvykę Vokietijos vyskupai kalbėjo: "Mes nė vienas nedalyvaujame Berlyno taikos konferencijoje, o jūs tarnaujate propagandai, kuri šaukia apie laisvę, o jus spaudžia".

Lietuvos katalikai visiškai nesupranta tų Vakarų pasaulio dvasiškių, kurie duodasi Maskvai vedžioti už nosies. Dar galima suprasti, kad į "taikos gynimo" spektaklį dvasiškiai važiuoja verčiami, bet kuo pateisinti, kai atvyksta laisvai — jie nei tikinčiųjų teises apgina, nei tikrajai taikai pasitarnauja.

Vilnius. 1982 m. kovo 11 d. vakare Vilniuje, Šv. Mikalojaus bažnyčioje, įvyko pamaldos už blaivybę. Dalyvavo nemažai kunigų iš provincijos, sausakimšai prisirinko tikinčiųjų. Šv. Mišias koncelebravo būrelis kunigų, o turiningus pamokslus pasakė Valkininkų klebonas kun. Algimantas Keina ir Šeduvos klebonas kan. Bronislavas Antanaitis.

Netrukus Šv. Mikalojaus bažnyčios klebonas kun. Juozas Tunaitis buvo pakviestas į Vilniaus m. Tarybų raj. vykdomąjį komitetą ir turėjo raštu pasiaiškinti, kodėl be leidimo jo bažnyčioje įvyko toks "renginys".

Kybartai. Kai kun. Jonas-Kastytis Matulionis (baigęs slaptą seminariją, "TŽ" red.) pradėjo viešai eiti kunigo pareigas Kybartų bažnyčioje, Saugumas pradėjo verbuoti žmones, kad šie sektų kunigą, kur jis gyvena, kaip dažnai nebūna savo bute Vilniuje, o Vilkaviškio rajono pareigūnai rašė grasinančius įspėjimus.

1982 m. pavasarį Vilniaus m. prokurorui buvo parašytas anoniminis skundas (tikriausiai Saugumo darbas!), kad pil. Jonas Matulionis, gyv. Vilniuje, Gorkio 17-6, niekur nedirba, veltėdžiauja-valkatauja, negyvena pastoviai savo bute, tik retkarčiais parvažiuoja, triukšmauja ir t. t. Šmeižikišką anoniminį skundą prokuroras persiuntė Vilniaus m. milicijai, kuri pradėjo kviestis kun. Joną Matulionį pasiaiškinimams. Iš jų du kartus kun. Jonas Matulionis nuvyko į miliciją.

1982 m. kovo 25 d. tardytojas Žerebeckis pranešė kun. J. Matulioniui, kad, remiantis gautu anoniminiu skundu, jis negyvena savo bute Vilniuje, norima iš jo atimti butą. Paprašytas tardytojas Žerebeckis atsisakė parodyti anoniminį skundą. Tardytoją domino, kur yra dirbęs kun. J. K. Matulionis, kur dabar dirba, kokią seminariją baigęs, kur yra neakivaizdinė seminarija, kada gavęs šventimus ir t. t. Kun. J. Matulioniui paaiškinus, jog anoniminis skundas šmeižikiškas, jis gyveno ir gyvena Vilniuje ir tik savaitės gale kaip kunigas patalkinėja Kybartų klebonui kun. Sigitui Tamkevičiui, tardytojas Žerebeckis pažadėjo, jog dar nevieną kartą kunigui teks apsilankyti jų įstaigoje.

1982 m. vasario 28 d. kun. J. Matulionis išsiuntė LKP CK pirmajam sekretoriui Petrui Griškevičiui pareiškimą, reikalaudamas uždrausti atsakingiems Vilkaviškio raj. bei Vilniaus m. darbuotojams vykdomą jo persekiojimą bei šmeižimą ir išduoti kunigo pažymėjimą (žr. "LKB Kronika", nr. 52).

1982 m. gegužės 6 d. kun. J. Matulionį išsikvietė RRT įgaliotinis Anilionis dėl jo rašyto laiško LKP CK sekretoriui.

Nurodytą dieną kun. J. Matulionis nuvyko į RRT įgaliotinio įstaigą. Su juo kalbėjosi RRT įgaliotinio pav. Juozėnas. Pokalbio pradžioje Juozėnas pareiškė, jog raštiško atsakymo į pareiškimą nebus, viską paaiškinsiąs žodžiu. RRT įgaliotinio pavaduotojas pareiškė nepripažįstąs neakivaizdinės seminarijos, nepripažįstąs Kybartų parapijos tikinčiųjų pareiškimo bei parašų, todėl ir kunigo pažymėjimo jam neduos; priminė, kad praeityje kun. J. Matulionis yra teistas, o pareiškimas adresuotas Griškevičiui atspausdintas "Kronikoje".

Kun. J. Matulioniui pasakius, jog jis turi Kybartų klebono kun. Sigito Tamkevičiaus pažymėjimą, tvirtinantį, jog jis tikrai yra kunigas, Juozėnas susinervinęs pareiškė:

— Mes nei Tamkevičiaus, nei Svarinsko pažymėjimų nepripažįstame!

— Argi jie ne kunigai? — paklausė kun. J. Matulionis; — dauguma Lietuvos kunigų gali paliudyti, jog esu kunigas. Jeigu jums nereikia pažymėjimo, man juo labiau. Baikite šią kampaniją prieš mane, įsakykite rajono pavaldiniams, kad nustotų šmeižę, — reikalavo kun. J. Matulionis.

— Rajono darbuotojai gerai atlieka savo pareigas ir mes jiems nieko nesakysime, o jums neduosime jokio pažymėjimo ir nepripažįstame jūsų kunigystės, — pokalbio pabaigoje pakartojo Juozėnas.

1982 m. gegužės 10 d. J. Matulionis buvo pakartotinai iškviestas pas tardytoją Krikštoponį. Šiuo kartu kun. J. Matulionis parodė Kybartų klebono kun. Sigito Tamkevičiaus pažymėjimą, jog jis tikrai yra kunigas ir patalkinėja Kybartų klebonui. Tardytojas Krikštoponis pasiliko liudijimo nuorašą, iš darbo knygelės išsirašė paskutines kun. J. Matulionio darbovietes ir iš teistumo pažymėjimo — kiek metų buvo teistas (3 metus lygtinai). Tardytojas teiravosi, ar kun. J. Matulionis nebuvo pakviestas į Saugumą.

Kai kun. J. Matulionis paklausė, ką toliau su juo žada daryti, Krikštoponis atsakė, kad po mėnesio gali būti griežtas įspėjimas, o po 4 mėn. teismas. Į klausimą, ar galima teisti kunigą už tai, kas jis atlieka savo pareigas, tardytojas neatsakė.

Lietuvių pagalba žydams Vilniuje

Iš atsiminimų inžinieriaus Broniaus V.Galinio, vadovavusio "Statybos" bendrovei 1943 metais

Čia spausdiname dalį autoriaus atsiminimų, liudijančių rizikingą lietuvių drąsą padėti geto gyventojams, pradėjusiems mirti badu. Pilnas tekstas šių atsiminimų išspausintas žurnale "Technikos Žodis" 1981 m. 3 nr.

Kaip žinoma, Vokietija, pradėdama karą su Sovietų Sąjunga, turėjo paruošti dideles armijas, ir jų aprūpinimui savo darbo jėgos jau nebepakako. Todėl užėmę Lietuvą ir kitus kraštus, vokiečiai pradėjo vis žiaurėjančiais būdais reikalauti darbininkų ir vežti juos į Vokietiją pramonės darbams (dažniausiai pavojingiausiose vietose, kur vyko bombardavimai, arba sunkiausiem ir blogiausiem darbam už menką atlyginimą).

Iš mūsų žmonių beveik niekas nesistengė ir nenorėjo "savanoriškai" vykti į Vokietiją. Legalus išsisukimo būdas nuo to buvo gauti atitinkamus pažymėjimus, vadinamus UK (Unabkoemmlichkeitsbescheinigung), atpalaiduojančius nuo darbo prievolės Vokietijoje. Tokie pažymėjimai buvo išduodami dispozicijai tik tokių įmonių, kurios vienokiu ar kitokiu būdu buvo reikalingos ir laikomos svarbios karo vedimo paslaugai čia pat Lietuvoje. "Statybos" firmoje dirbantieji turėjo teisę gauti UK pažymėjimus. Todėl mums darbo jėgos ir kandidatų netrūko, pasisiūlančių buvo daugiau, negu galėjom jų reikalingumą pateisinti. Daug kas nenorėjo patekti Arbeitsamtų (darbininkų reikalus tvarkančių vokiškų įstaigų) žinion, nes jos neturinčius UK pažymėjimų stengdavosi tuojau pat deportuoti darbams į Vokietiją.

"Statybos" firmos Vilniaus skyriuje UK korteles jau turėjo 680 dirbančių, ir tas skaičius augo taip sparčiai, kad 1944 m. pradžioje UK kortelėmis naudojosi ir nuo deportacijos Vokietijon dengėsi jau 1025 asmenys. Tai galėjo būti pateisinta dirbančiųjų miške skaičiaus padidėjimu. Ten jie ruošė medžiagą vykdomom ar vykdysimom statybom, ko anksčiau nereikėdavo daryti, nes tokią medžiagą parūpindavo specialios statybinių medžiagų paruošimo įmonės. Dabar mums patiems tai reikėjo atlikti, kaip lygiai labai stigo ir kvalifikuotų amatininkų — meistrų, kurie buvo būtinai reikalingi pagrindiniams statybos darbams įvykdyti.

Žydai gestapo replėse

Naciai savo politinėje programoje įrašė dogmą: išnaikinti žydus, todėl visuose užimtuose kraštuose žydai buvo išimami iš tų kraštų priklausomybės ir pavedami išimtinai gestapo žinion. Po dviejų mėnesių nuo karo pradžios Vilniuje buvo paruošti du getai miesto centre, į kuriuos buvo suvaryta 50.000 žydų.

Pirmasis getas prasidėjo Arklių gatve, Mikalojaus gatve, Ašmenos gatve per namus skersai kvartalą iki Arklių gatvės, iš čia buvo išimti frontiniai namai pagal Vokiečių gatvę. Įėjimas buvo įrengtas iš Rūdninkų gatvės. Į šį getą buvo patalpinta 30.000 asmenų.

Antrasis getas prasidėjo Vokiečių gatve, ėjo Didžiąja gatve iki Švarco gatvės, toliau Gaono gatve, Domininkonų ir suko Vokiečių gatvės link. Pagal Didžiąją, Domininkonų ir Vokiečių gatves buvo išskirti frontiniai namai. Įėjimas buvo įrengtas iš Gaono gatvės. Čia buvo suvaryta 20.000 žydų.

Dar dvi stovyklos talpino papildomai kelis tūkstančius žydų. Viena buvo prie Kailio fabriko, Vivulskio gatvėje. (Prie sovietų fabriko vardas pakeistas į VITO). Kita stovykla buvo Subačiaus gatvėje, josios darbingieji žydai aptarnavo H.P.K. automobilių parką.

Žydai, kurie pakliuvo į Lukiškių kalėjimą, buvo likviduoti Panerių eksterminacijos vietovėje, maždaug 7 mylios nuo miesto centro. Paneriuose "Statybos" bendrovė statė požeminius benzino tankus. Buvo iškasta daug duobių tų tankų instaliavimui. Tokiame stovyje darbovietė buvo užimta vokiečių armijos ir perduota gestapui. Gestapas čia per visą okupacijos laiką sunaikino apie 80.000 žmonių. Čia buvo naikinami: lietuviai, lenkai, rusų belaisviai ir žydai, kurie sudarė, kaip spėjama, apie 55% bendro žuvusiųjų skaičiaus.

Susitarimas su "Judenrato" atstovais

1943 m. pavasarį man buvo pranešta, kad su manimi nori gauti pasimatymą Vilniaus geto Judenratas (gestapo leista geto vidaus tvarkai palaikyti pačių žydų sudaryta atstovybė — taryba). Man buvo perduotas pageidavimas, kad toks pasimatymas vyktų kiek galint mažiau demonstratyviai ir kad neatkreiptų dėmesio žmonių, kurie yra ar galėtų būti nepalankiai nusistatę prieš žydus. Nors žydai delegacijos siuntimą sutarė su gestapo ir geto vadovybės žinia, tačiau jų diskretiškumas buvo suprantamas ir teisingas.

Mūsų bendrovės centrinė būstinė buvo Vilniaus gatvėje, o tos gatvės tęsinyje buvo Vokiečių gatvė ir geto ribos, pėsčiam einant 10 minučių atstume.

Judenrato delegaciją priimti mano darbo kabinete buvo nelabai patogu, nes atstovams būtų tekę eiti per raštinę, kur sėdėjo eilė tarnautojų ir kur visuomet būdavo atvykusių klientų bei šiaip interesantų. Beje, reikėjo saugotis ir galimų kabinete įrengtų telefonų. Be to, nebuvo aišku, kiek žmonių sudarys geto delegaciją. Tiems visiems nepatogumams išvengti pasirinkau vieną atskaitomybės skyriaus (buhalterijos) kambarį, kuris turėjo visai atskirą įėjimą.

Pasitarimą buvo sutarta pradėti 4 v. po pietų, kai įstaigoje darbai jau baigiami. Tų visų smulkmenų patvarkymus atliko ponia Tvirbutienė, mūsų įstaigoje ėjusi vertėjos pareigas ir vedusi visus pasikalbėjimus telefonu su vokiečių įstaigomis. Ji buvo rimta ir patikima moteris, Vilniuje gyveno viena, jos kalbų mokėjimas tarnyboje buvo itin naudingas mūsų bendrovės reikalams tokioje vietoje, kaip Vilnius, kuris tuo metu tikrai buvo virtęs lyg ir tarptautiniu miestu.

Pagaliau atėjo sutarta valanda. Geto Judenrato delegaciją sudarė tik du asmenys — advokatai Buršteinas ir Rabinovičius. Juos lydėjo jaunas gestapo kareivis sargybinis, gal kokių 20 metų vaikinas. Įėjęs jis prisėdo ant suolo prie durų, atrodė nesidomįs vėlesniais pasikalbėjimais ir greičiausiai nė lietuviškai nesuprantantis.

Geto atstovus pakviečiau prie stalo ir pasisveikinau su kiekvienu rankos paspaudimu, kaip buvo įprasta Lietuvoje. Buršteinas tuojau pasisakė esąs neseniai perkeltas Vilniun iš Kauno geto, o Rabinovičius pareiškė gimęs ir augęs Vilniuje. Abu patvirtino esą įgalioti su manimi kalbėti ir tartis Vilniaus geto žydų reikalais.

Pakviečiau atsisėsti. Jau su pirmaisiais žodžiais Judenrato apdairumas man padarė gerą įspūdį: abu delegatai puikiai vartojo lietuvių kalbą, tuo pačiu parodydami respektą lietuviškai administracijai Vilniuje, kuriame mirgėjo visokių kalbų ir kultūrų mišinys — mieste, kuris dabar buvo vokiečių okupuotas, prieš porą metų sovietų pasigrobtas, o dar anksčiau lenkų valdytas ir grubiai lenkintas. Tų skirtingų laikotarpių pynėje nepriklausomos Lietuvos vyriausybė savarankiškai Vilnių buvo valdžiusi ir tvarkiusi ne ką ilgiau kaip vieną pusmetį.

Abu advokatai buvo vidutinio ūgio, vienas apie 45, kitas gal per 50 metų amžiaus, gana tvarkingai apsivilkę, tik Dovydo žvaigždės ant kostiumų rodė rūpesčiais ir pavojais išvagotą žydų likimą. Nedelsdamas pakviečiau pasisakyti judviejų atvykimo intencijas. Abu prabilo beveik vienu kartu, vienas kitą perkirsdami ir papildydami:

— Gelbėkite mus nuo mirties. Mes, žydai, gete dabar pradėjom mirti badu . . . Ilgiau nebegalime laukti . . .

Po pirmųjų emocinių sakinių advokatas Buršteinas toliau dėstė ramiau ir nuosekliau. Kiek šiandien prisimenu, maždaug taip.

Kai 1941 m. rugsėjo 6 d. vokiečiai išleido įsakymą suvaryti mus į getą, tai davė tik 15 minučių laiko pasiruošti ir pasiimti, kas reikalinga. O su savimi pasiimti buvo leidžiama tik tiek, kiek pats gali pakelti ir pasinešti. Tokioje panikoje buvo griebiama kas po ranka pakliuvo, nespėjus nė pagalvoti, kas svarbiau. Lyg tyčia pasitaikė karšta diena. Suprakaitavę, pavargę fiziškai ir nerviškai silpnesnieji žydai nebepajėgė panešti savo ryšulių. Juos turėjo palikti betkur pakelėje, ir daugiausia paliko sunkesnius ryšulius su maistu. Todėl jau nuo pat pradžios geto gyventojai atsidūrę be maisto atsargų, nors tam tikra dalis buvo atsigabenusi drabužių net su pertekliumi arba ir šiaip vertingų dalykų, bet su kuriais skilvio negalima pamaitinti. Praėjusius metus dar šiaip taip išlaikėm, nes daugėlis dirbo už geto ribų ir taip daugiau ar mažiau gelbėjo esančius gete. Bet šiemet padėtis darosi kasdien labiau katastrofiška. Papildomo maisto nebegalime sukombinuoti, o gete išduodamas neva maistas buvo dar labiau sumažintas ir iš viso toks menkas, kad žmonės baigia nustoti jėgų, o silpnesnieji miršta badu. Įmonėse mes irgi nebegalim rasti darbo. Įvedus UK korteles, daugumas stambesnių įmonių nebeprašo žydų darbo jėgos. Dabar jos pakankamai gauna darbininkų iš krikščionių tarpo. Todėl mes, geto gyventojai, dabar esame palikti savo likimui ir nykstam. Tai mes čia ir esam viso geto vardu atsiųsti prašyti jūsų, lietuvių, pagalbos. Ir, žinoma, Jūsų asmeniškai . . . (Bus daugiau)

Brangiam vyrui
a.a. dr.BRONIUI ZNOTINUI
mirus,
su miela bendraklase BIRUTE, šeima ir artimaisiais dalinamės liūdesiu ir skausmu –
Kybartų valstybinės gimnazijos XVII-oji abiturientų laida

A†A
ANICETUI LUKOŠIUI,
netikėtai mirus,
jo žmoną ALDONĄ, dukrą JŪRATĘ, sūnų EDVARDĄ ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučia –
Savaitraščio "Nepriklausoma Lietuva" rėmėjai Toronte

MYLIMAM TĖVELIUI
A†A
DOMININKUI DARGIUI
mirus Lietuvoje,
STASĮ DARGĮ ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –
Regina ir Petras Bražukai
Alvina ir Vladas Ramanauskai
Salomėja ir Jonas Andruliai
Felicija ir Vytautas Urbonai

A†A
DANUTEI SIMANAVIČIŪTEI
ir jos vyrui EDVARDUI OSTAFIN
tragiškai žuvus,
tėvelius — VALENTINĄ ir JONĄ R. SIMANAVIČIUS, brolį, seseris su šeimomis bei visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –
S. ir J. Andruliai *G. ir V. Balčiūnai*
L. ir G. Kurpiai *F. ir V. Urbonai*

A†A
MYLIMAI DUKRAI
DANUTEI SIMANAVIČIŪTEI
ir žentui EDVARDUI OSTAFIN
tragiškai žuvus,
tėvelius – VALENTINĄ ir JONĄ - ROBERTĄ SIMANAVIČIUS, jos brolį, seseris su šeimomis ir visus artimuosius bei gimines nuoširdžiai užjaučiame –
Joana, Stasys, Diana, Edvardas Bubuliai

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4
LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

A†A
dukrai DANAI
ir žentui EDVARDUI OSTAFIN
taip staigiai ir tragiškai žuvus,
visuomeninkui JONUI-ROBERTUI SIMANAVIČIUI, jo žmonai VALENTINAI, visai šeimai bei artimiesiems skausmo dienose reiškiame gilią bei nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime —
Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba

Mylimai dukrai DANUTEI
ir jos vyrui EDVARDUI OSTAFIN
tragiškai žuvus,
VALENTINAI ir JONUI SIMANAVIČIAMS, visai jų šeimai liūdesio bei skausmo valandose reiškiame gilią užuojautą —
Regina ir Rimas Bagdonai
Gražina ir Jonas Kažemėkai
Genovaitė ir Petras Breichmanai
Hamilton, Ont.

Mohawk Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
★ Elektros reikmenys ★ Šaldytuvai
★ Televizijos aparatai ★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Skalbiamosios mašinos ★ Siuvamos mašinos
★ Vaikų baldai ★ Rašomos mašinėlės
★ Įvairūs kilimai
Nemokamas pristatymas į namus.
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Toronto Lietuvių Pensininkų Namų projektas, paruoštas architekto VYTAUTO PETRULIO.

Vienybės mintis politinėse svarstybose

Lietuvos valstiečių liaudininkų-varpininkų suvažiavimas Toronte

Kas jie yra?

Keista, bet suvažiavimo proga teko girdėti tą klausimą. Daug kas nežinojo vienos iš seniausių mūsų politinių grupių, jau beveik šimtą metų (nuo 1888 m.) veikiančios, plačiai dalyvavusios Lietuvos valstybės atkūrime ir jos nepriklausomame gyvenime. Nuo tų senųjų laikų varpininkai yra liberalai visais atžvilgiais. Jų liberalumas ir religijos atžvilgiu prisegė jiems "kairiųjų" vardą, nors jie iš tikrųjų yra vidurio grupė, paliekanti religinius reikalus kiekvieno asmeniškam įsitikinimui.

Suažiavimas šauktas dvigubu vardu. Tą vardo reikalą plačiau išaiškino J. Daugėla savo pranešime. Esą varpininkai nuo 1902 m. vadinosi demokratų partija, nuo 1905 metų — Lietuvos Valstiečių Sąjunga, vėliau — socialistų-liaudininkų partija, nuo 1927 — valstiečių liaudininkų partija, dabar Valstiečių Liaudininkų Sąjunga, kuri yra ir VLIKo narė. "Varpo" vardą turėjo Lietuvos universiteto Kaune studentų varpininkų draugija, kurios filisteriai tebėra organizuoti ir leidžia "Varpo" žurnalą.

Suažiavimo eiga

Jis prasidėjo liepos 31 d. Toronto Lietuvių Namuose. Pradėjo suažiavimui rengti komiteto pirmininkas A. Girinis-Norvaiša. Jis pats ir pirmininkavo pirmojoje dalyje. Antrosios dalies pirm. buvo J. Daugėla iš Floridos. Sekretoriavo V. Motušis.

Sąjungos pirm. G. J. Lazauskas padarė valdybos darbų pranešimą. Akademinė dalis turėjo tris paskaitas: dr. A. Kučio "Varpas' ir jo skelbiamos idėjos dabarties situacijose", Liūto Griniaus "Mintys veiklos pagyvinimo reikalu", J. Daugėlos "Varpininkų srovės ir liaudininkų sąjungos organizaciniai reikalai". (Paskaitų ir diskusijų santrauką pateikiame žemiau). Sveikinimai buvo nukelti į vakarienę. Čia žodžiu suažiavimą sveikino gen. kons. dr. J. Žmuidzinas, VLIKo pirm. dr. K. Bobelis, Lietuvoje buvęs laikinosios vyriausybės narys M. Mackevičius, Z. Bersėnaitė perskaitė KLB pirm. J. Kuraitės sveikinimą raštu ir pati sveikino Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos vardu, A. Firavičius pasveikino Tautos Fondo Kanados atstovybės vardu. Gauta eilė sveikinimų raštu, jų tarpe kun. dr. E. Gerulio iš V. Vokietijos ir dail. V. Žiliaus iš Niujorko. Vakarienės metu meninę dalį atliko smuiko solistai p.p. Bankai, neseniai atvykę iš okup. Lietuvos.

Antroji suažiavimo dalis ir pabaiga įvyko sekančią dieną Wasagoje, Tėvų pranciškonų stovyklavietėje. Pagrindinę jos dalį sudarė VLIKo pirm. dr. K. Bobelio kalba. Koncertinę dalį atliko sol. J. Krištolaitytė-Daugėlienė iš Floridos, akompanuojant muz. J. Govėdui, ir smuikininkai Bankai. Po to sekė Toronto Liet. Namų vyrų būrelio surengta gegužinė.

Lietuvos ir jaunimo reikalai

Jų svarstymas suažiavime buvo grindžiamas nesvyruojančiu įsitikinimu, kad būsimoji Lietuva bus tautinė, kaip buvo nepriklausomybės laikais. Dėl santykių su okupuotu kraštu įsidėmėtina liko L. Griniaus mintis, kad jie turi būti grindžiami kaip žmogaus su žmogumi. Į klausimą apie Žaliąjį Internacionalą atsakė J. Daugėla, kad ši institucija veikė ir tebeveikia Europoje. Jos padalinys buvo suorganizuotas ir JAV-se. Jis pats buvo valdyboje. Kurį laiką ta veikla buvo apmirusi, bet dabar vėl atgijo.

Išeivijos jaunimo reikalai atrodė liūdnai, nes to amžiaus dalyvių kaip ir nebuvo. Vienas buvęs jaunuolis iškėlė priekaištą, kad tuo laiku, kai jaunimui reikėjo pagalbos, jos nesusilaukta. Kanadietis J. Bersėnas (sąjungos mecenatas) pabrėžė, kad mes nepajėgėme atsilaikyti prieš aplinką, kuri mūsų jaunimą suniveliavo, nuidėjino, padarė tuščią. Idealistinio jaunimo šiuo metu yra tik okupuotoje Lietuvoje, kur jie leidžia net pogrindžio spaudą. L. Grinius siūlė stengtis grąžinti mūsų jaunimui idealizmą. Tam esą reiktų panaudoti mūsų garbingos senosios ir naujosios praeities medžiagą.

Vienybės tema

Čia svari mintis atėjo iš L. Griniaus: "Siektina bendro tikslo bei pagarbos kitaip galvojantiems, kol tai nepanaudojama tautos ir būsimos valstybės nenaudai. Vengtina vienos grupės dominavimo, nes tai kenkia visiems, įskaitant ir tuos, kurie dominavimo siekia. Dvasinės prievartos niekas nemėgsta. Daugiau stengtis dirbančiam padėti, negu jo darbą savo kritika trukdyti".

Vienybės mintis iškilo ir sekančios dienos VLIKo pirm. dr. K. Bobelio pranešime. "Kalbant mūsų tarpe, — sakė jis, — galime apie VLIKą manyti vienaip ar kitaip. Viena tik turiu pasakyti, kad VLIKas niekad nėra siekęs kurią kitą grupę likviduoti, ką taip mėgsta daryti VLIKo priešai. Kai mūsų reikalas išeina į kitataučių plotmę, kalbėti dviem ar keliais balsais yra tiesiai nusikaltimas, ypač kai viena grupė ateina kalbėti visų vardu."

Spauda

Pagal savo šių dienų pajėgumą, varpininkai-liaudininkai leidžia daug spaudos: "Varpo" žurnalą, dalyvauja "Sandaros" leidime, spausdina žymesniųjų žmonių monografijas ir nesiskundžia dėl lėšų trūkumo. Ir tai dėlto, kad turima gana daug mecenatų. Atsiranda darbas — atsiranda ir mecenatas. Ypač ilgiau buvo sustota prie "Varpo", kurio redaktorius A. Kučys pasakojo apie liaudininkų kelius ir siekius vis iš to žurnalo cituodamas, kurį jis ir redaguoja jau ištisus 19 metų. Diskusijose ilgiau sustota prie žurnalo literatūros skyriaus, drįstančio pasakyti ir atvirą tiesos žodį.

Dr. K. Bobelio pranešimas

Jis susilaukė tikrai daug klausytojų, nežiūrint ilgojo savaitgalio nuotaikų ir labai karšto oro. Priminė savo pranešimą Australijoje, kurį išspausdino to krašto katalikų laikraštis "The Catholic Weekly", turintis apie 1/2 milijono skaitytojų, uždėjęs antraštę "Collapse in Russia within five years". Dr. Bobelis pareiškė, kad jis tikrai taip mano, nes Sovietų Sąjunga šiuo metu yra labai nusmukusi kariškai ir ekonomiškai. Amerikiečių ginklai pasirodė daug pranašesni žemėje ir ore, o savo ekonomiją gelbėdami jie turi supirkinėti JAV dolerius, mokėdami grynu auksu. Todėl ir jų satelitai, įskaitant patį Castro, pasidarė žymiai tylesni ir mandagesni.

Į klausimą, ką gi VLIKas konkrečiai daro šalia biuletenių leidimo ir radijo valandų išlaikymo, buvo paaiškinta, kad vykdomas didelis užkulisinis darbas, kurio negalima išpasakoti. Prisimintina tik tai, kad kiekvienas didesnis ar mažesnis laimėjimas, pasiektas tarptautiniuose forumuose, pats neatsiranda. Konkretus pavyzdys yra Australija, kurios vyriausybė uždarė "Aerofloto" veiklą ir išvarė sovietų neva turistinius laivus, nuolat bestovinčius to krašto uostuose ir užsiimančius šnipinėjimu. Kitas pavyzdys buvo iš "taikos" konferencijų. Belgrade nė viena valstybė neprasižiojo Baltijos valstybių laisvės reikalu. Madride jų buvo jau keliolika, o sekančioje Madrido konferencijoje, kuri įvyks šių metų rudenį ir į kurią pats dr. K. Bobelis ruošiasi vykti, tokių viešai pasisakančių Lietuvos draugų bus dar daugiau.

Į klausimą, kaip yra su egzilinės vyriausybės problema, pirmininkas atsakė, kad tokias vyriausybes jau turi lenkai (Londone) ir estai (Kopenhagoje). Jos sudarymas gal būtų geras ir mums, ypač sprendžiant diplomatų kadrų papildymą, bet tai vėlgi reikalauja daug darbo, nes reikia surasti bent kelias valstybes, kurios tą vyriausybę pripažintų.

Apie VLIKo pirmininko šūkį "nekenkime patys sau" jau esame užsiminę. Dalykinės ir gražiai perteiktos dr. K. Bobelio mintys susilaukė ovacijų, visiems dalyviams sustojus.

A.R.

Lietuvių varpininkų-liaudininkų suažiavimo metu Toronte buvo aplankytas sergantis rėmėjas J. Strazdas jo bute. Iš kairės pirmoje eilėje sėdi: J. G. Lazauskas, J. Strazdas; stovi: J. Daugėla, p. Tamošiūnas, E. Smilgis, B. Jackus, M. Mackevičius, L. Girinis-Norvaiša

Sustiprėjo saugumiečių siautėjimas

Rašo pavergtos Lietuvos pogrindžio laikraštis "Aušra" trisdešimtame numeryje

Paskutiniu metu, sustiprėjus tautinei ir religinei kovai Lietuvoje, režimas, stengdamasis susirasti daugiau sau talkininkų, griebiasi įvairiausių metodų, kad priverstų žmones dirbti Saugumo naudai. Prievarta ir šantažu verbuojamas Saugumo darbui jaunimas. Dažnai verbuojami tie vaikinai ir merginos, kurie dalyvauja tautinėje ir religinėje veikloje (kraštotyrininkai, Eucharistijos bičiuliai, eisenų į Šiluvą dalyviai ir kt.). Jeigu jaunuolis nepakankami tvirtas, tai jis pasiduoda Saugumo šantažui ir sutinka teikti žinias.

Sustiprėjo spaudimas ir prieš tokius lojalius sovietinius piliečius, kaip įstaigų partinių organizacijų sekretorius, partorgus, propagandistus, "Žinijos" draugijos darbuotojus. Saugumiečiai aplankinėja partinius sekretorius apie jų įstaigų darbuotojus, įsakinėja rinkti žinias apie nepatenkintus režimu asmenis ir apskritai apie nepasitenkinimą jų įstaigose (tai daugiausiai liečia laikotarpius prieš planuojamus prekių kainų pakėlimus). Norint parodyti lietuvių tautos pritarimą įvairioms režimo akcijoms, per įstaigų sekretorius reikalaujama, kad tos ar kitos įstaigos darbuotojai parašytų į laikraštį savo pritarimą TSKP politikai. Kadangi tokių žmonių mažai atsiranda, tai dažniausiai partijos sekretoriai būna priversti patys rašyti tokius rašinius savo įstaigos darbuotojo vardu.

Įstaigų, kur įsikuria etnografiniai kraštotyrininkų ansambliai, partinius sekretorius ir vadovus grubiai iškoneveikia rajonų partiniuose komitetuose. Toks režimo, ypač Saugumo, elgesys su partiniais sekretoriais sukelia nepasitenkinimą, šie įvairiai išsisukinėja nuo "perrinkimo". Tačiau, pasidavus šiai srovei, nevisada lengva išplaukti, nes prikalbinti kitą nešti šią naštą būna sunku. Dauguma partinių sekretorių su Saugumu bendradarbiauja nenoromis, pasiduoda tik spaudžiami.

Būna ir tokių, kurie mielai dirba šį juodą darbą. Saugumas pasinaudoja jų teikiamomis paslaugomis, kad suduotų smūgį tautiniam judėjimui. Šitaip atsitiko "Tėviškės" klubui prie Kauno Fizikinių-techninių problemų instituto. Tai, galima sakyti, paskutinis etnografinis ansamblis, kuris nors kartą per metus galėdavo viešai organizuoti masines vakarones, sutraukiančias daug jaunimo, aktyviai dalyvaujančio lietuviškuose šokiuose ir dainuojančio senąsias mūsų dainas. Tokia klubo kryptis labai nepatiko Saugumui, kuris per kelis metus apipynė šį klubą savo agentais, išaiškino aktyviausius narius, griovė klubą iš vidaus, terorizavo to klubo dalyvius, taip pat instituto vadovus, partinius sekretorius ir pagaliau visiškai uždraudė klubo veiklą. Uždarymui Saugumas pasinaudojo Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos Kauno skyriaus partine sekretore. Egzekucija buvo įvykdyta 1982 m. sausio 6 d. Panašiai 1981 m. birželio mėn. buvo nutildytas "Dainos" klubas Vilniuje.

Saugumas rezga pinkles netgi prieš režimo ideologus, propagandistus, paskaitininkus. Labiausiai jam nepatinka tautiškai nusistačiusių, drąsių mūsų žymiųjų žmonių susitikimai su visuomene. Saugumas ypač nepatenkintas visuomenės susitikimais su J. Jurginiu, K. Saja, B. Genzeliu, L. Noreika, J. Marcinkevičiumi, Č. Stoniu, J. Tapinu ir kt. Kaikuriuos iš šių žmonių Saugumas stengiasi paveikti, kad jie atsisakytų savo temų, nori, kad jų paskaitos taptų tik įprastu sovietinės santvarkos gyrimu ir kapitalistinės santvarkos juodinimu. Saugumui nepatinka Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Alytuje, Šiauliuose, Panevėžyje ir kituose miestuose organizuojamų paskaitų temos, kurios neformuoja ištikimo sovietinio piliečio — komunizmo statytojo asmenybės. Saugumiečių nuomone, daugumą jų reikia uždrausti. Lietuvos "Žinijos" darbuotojai buvo stipriai barami už Maskvos parapsichologo Naumovo paskaitų organizavimą Lietuvoje.

Bendrai, spaudimas "Žinijos" darbuotojams yra padidėjęs; kaikurių jų telefonai prijungti prie pasiklausymo sistemų.

Tautinės priespaudos padidėjimą pripažįsta ir ateizmo skleidėjai.

Ypač didelį nepasitenkinimą iššaukė 1981 m. rugpjūčio 23 d. organizuotos eisenos į Šiluvą grubus uždraudimas. Kai per rajonų partinius komitetus Saugumas grasino įmonių direktoriams ir partijos sekretoriams, jog bus stipriai nubausti, jei jų darbuotojai dalyvaus eisenoje, — tai netgi lojalūs pareigūnai buvo pasipiktinę. Piktinosi uždarytais keliais ekskursantai ir šiaip keleiviai, kai jiems buvo įsakoma grįžti atgal, terorizuojami ir baudžiami.

V. Šilinis

Jaunimo išvyka laivu

Jaunime, išmėginki savo "Marių laimę", plaukdamas to vardo laivu Otavos upe rugsėjo 18 d. Apsupta Kanados sostinės vaizdų, "Marių laimė" plauks romantišką žvaigždėtą vakarą nuo 19.30 v.v. iki maždaug 23.00 v.v.

Susipažinsite su laivo kapitonu ir ekskursijos undine, kurie jus pralinksmins ir surengs linksmavakarį. Šoksim, trypsim tą subatos vakarėlį, o lietuviškos dainos skambės pakrantėmis. Veiks baras (atsivežkite pinigų). Turėsite pogą išmėginti savo kalbos talentus. Iš anksto paruoškite "laivo juokus", nes premija bus įteikta tam, kuris pasakys geriausią "Boat Joke".

Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos Otavos skyrius kviečia jus atvažiuoti į sostinę šiai laivo kelionei, kuri ruošiama sutelkti lėšų V PLJK (jaunimo kongresui).

Bet dar neviskas! Otavos tinklinio komanda "Gintaras" kviečia jaunimą kituose miestuose sudaryti tinklinio komandas varžybom, kurios įvyks rugsėjo 18 d. po pietų. "Marių laimėje" bus įteikiamos premijos laimėtojams. Tinklinio mėgėjai nelaukite, sudarykite kodmandas ir gerai pasiruoškite.

Rytą įvyks V PLJK ruošos posėdis, kuriame dalyvaus atstovai iš įvairių miestų ir aptars artėjančio kongreso eigą.

Bilietus laivo kelionei reikia įsigyti iš anksto, nes į laivą priimamas nustatytas skaičius žmonių. Ontario valdžios nuostatai sako, kad jaunuoliai nuo 19 metų amžiaus ir vyresni gali plaukti laivu "Marių laimė".

Bilietas laivo kelionei kainuoja $10 asmeniui. Jau dabar galima jį įsigyti. Toronte skambinkite Žibai Šilininkaitei (416)766-4948.

Užsakant bilietus paštu, siųsti čekius: Rūta Šiūlytė, 203 Percy St., Ottawa, Ont. K1R 6E7, Canada. Tel. (613)235-2145; arba: Giedrė Vasiliauskaitė, 55 Park Ave., Apt. 305, Ottawa, Ont. K2P 1B1, Canada. Tel. (613) 235-0364.

Rūta-Ona Šiūlytė

• Naujiem skaitytojam "Tėviškės Žiburiai" pirmaisiais metais — tiktai $ 12.

Toronto lietuvių pensininkų namų statybą pradedant, žemę prakasa miesto burmistras A. EGGLETON, stebint Toronto Lietuvių Pensininkų Klubo pirm. H. ADOMONIUI (burmistro kairėje) ir miesto tarybos nariams

Varpininkų-liaudininkų nutarimai

1. Mes, Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos ir varpininkų atstovai, susirinkę 1982 m. liepos 31 ir rugpjūčio 1 d. Toronte, Kanadoje, po 94 metų nuo "Varpo" ir po 80 metų nuo varpininkų politinės reiškėjos — Lietuvių Demokratų Partijos įsteigimo, liudijame, kad idėjos, paskleistos dr. Vinco Kudirkos, dr. Kazio Griniaus, Povilo Višinskio, Gabrielės Petkevičaitės — Bitės, Mykolo Sleževičiaus, Jono Vileišio ir daugelio kitų, sekusių "Varpo" steigėjų pėdomis, — tebėra gyvos tiek laisvųjų lietuvių tarpe, tiek ir pavergtoje Lietuvoje.

Sveikiname vienminčius, nežiūrint kurioje pasaulio dalyje jie begyventų, ir mintyse jungiamės su tais, kurie šiuos žodžius išgirs ar skaitys okupantų nuo mūsų atskirti.

2. Valstybinės nepriklausomybės atkovojimą laikydami svarbiausiu mūsų tautos dabarties uždaviniu, mes tačiau pabrėžiame, kad ne tik tauta turi būti laisva kitų tautų tarpe, bet ir žmogus turi būti laisvas tautinėje valstybėje.

Mūsų vizijoje naujoji nepriklausoma Lietuva bus kraštas, kur nebus nei dvasinės priespaudos, nei medžiaginio skurdo; kur valdžia bus žmonių renkama, visi piliečiai bus lygiateisiai ir niekas nebus išskiriamas dėl pasaulėžiūros, politinių pažiūrų ar tautybės.

Mes tikimė, kad kitoms tautoms savo pavyzdžiu šviečiantis humaniškumas, moralinis, intelektualinis, kūrybinis ir socialinės santvarkos pranašumas padarys mažą tarp didelių kaimynų kraštą atsparų ir niekad nenutautinamą.

Tokia yra mūsų naujos Lietuvos vizija. Ją tokią turėjo 1919 m. ministerio pirmininko Mykolo Sleževičiaus pašaukti savanoriai, tokios Lietuvos vaizdą matė ir tie, kurie žuvo už laisvės idealą nelygioje kovoje su dabartiniais Lietuvos pavergėjais.

Tokia Lietuva yra ir bus mūsų visuomeninio, ideologinio bei kultūrinio darbo ir pastangų tikslas.

3. Stebėdami lietuvių išeivijos visuomeninį gyvenimą, mes apgailestaujame:

a) Kad tebevyksta tokie santykiavimo su pavergtos Lietuvos propagandinėmis įstaigomis reiškiniai, kurie kenkia pavergto krašto laisvinimo pastangoms ir silpnina laisvųjų lietuvių ryžtą dabarties metu svarbiausiai mūsų tautos pareigai.

b) Kad Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje, ir ypač JAV-ių Lietuvių Bendruomenės organizacijoje, reiškiasi kryptis paneigti politiškai sąmoningą pliuralistinę visuomenę ir propaguoti nuideologintą ir beidėjinį lietuvių susigrupavimą.

4. Su dideliu dvasios pakilimu stebime, kad tautos laisvinimo kova iki pat šios dienos yra narsiai ir karžygiškai vedama tėvų šalyje. Suažiavimas didžiuojasi, kad šią lemtingą kovą visuotinai remia ir išlaisvinimo viltis puoselėja viso laisvojo pasaulio lietuviai ir jų organizacijos.

Suažiavimo dalyviai pripažįsta ir džiaugiasi, kad šiai žūtbūtinei tautos kovai iki pat šių dienų sėkmingai vadovauja ir tautos politinę valią pasauliui reiškia Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, kuris dar žiaurios okupacijos metais pajėgė jungti visos lietuvių tautos politines apraiškas.

Tautos išsilaisvinimo viltys gali būti patikėtos tik lietuvių tautos istoriškai dvasios didybei ir jos nepalaužiamam atsparumui.

Suažiavimas džiaugiasi, kad iki šių dienų VLIKas savo veiklą pilnai pateisino, patikino jo veiklos tęstinumą, pilnai pateisino plačiosios laisvojo pasaulio lietuvių visuomenės duosnią medžiaginę paramą ir, kiek gyvenamosios kasdienybės aplinka leido, pilnai įvykdė savo įsipareigojimus tautai ir laisvojo pasaulio lietuvių visuomenei.

Apgailestaujame, kad metų eigoje VLIKo veikla yra susilaukusi puolimo ir žalingos kritikos. Šie užpuoliai buvo patirti ne tik iš okupanto, bet ir iš savųjų. Ypatingai piktinamės, kad VLIKo veiklą bei jo vadovų ir veikėjų pastangas bando suniekinti politiniai lietuvių junginiai, kurie savo laiku yra lemiamai prisidėję prie vieningos tautos politinės vadovybės sudarymo, jos išlaikymo ir šiandien dar joje dalyvauja.

5. Suažiavimas konstatuoja, kad didelis politinių junginių skaičius VLIKe klaidingai vaizduoja mūsų tautos politinį pasiskirstymą, yra labai sunkiai suprantamas priaugančiai kartai ir tuo pačiu kenkia bendrajai tautos laisvinimo talkai.

LVLS-ga 1963 metais patvirtino VLIKo apsijungimo protokolą tik su sąlyga, kad jame būtų įrašyta, kad "VLIKas jieškos galimybių ir skatins giminingoms organizacijoms jungtis tarpusavyje".

Suažiavimas apgailestauja, kad iki šiol šis reikalas liko užmirštas ir nieko nėra padaryta. Tad suažiavimas įgalioja S-gos atstovus VLIKo taryboje iškelti šį klausimą ir stengtis įgyvendinti VLIKo grupių susitarimą.

6. Suažiavimas sveikina Lietuvos diplomatinės ir konsularinės tarybos narius, atliekančius svarbų darbą, siekiant nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo.

7. Pilnai pritariame principingai "Varpo" žurnalo krypčiai, linkėdami redaktoriui, administratoriui bei bendradarbiams ištvermės ir prašydami rėmėjus bei skaitytojus nenutrūkstamos paramos šio dr. Vinco Kudirkos pradėto darbo tęsimui.

8. Suažiavimas dėkoja vaišingiems Toronto bendraminčiams, ypatingai suažiavimo rengimo komitetui ir jo pirmininkui Leonui Giriniui-Norvaišai, už tas didžiules pastangas, rūpestį rengiant ir globojant šį suažiavimą bei jo dalyvius.

Suažiavimo vardu prezidiumas:

Leonas Girinis-Norvaiša, pirm.
Jonas Daugėla, vicepirm.
Viktoras Motušis, sekretorius

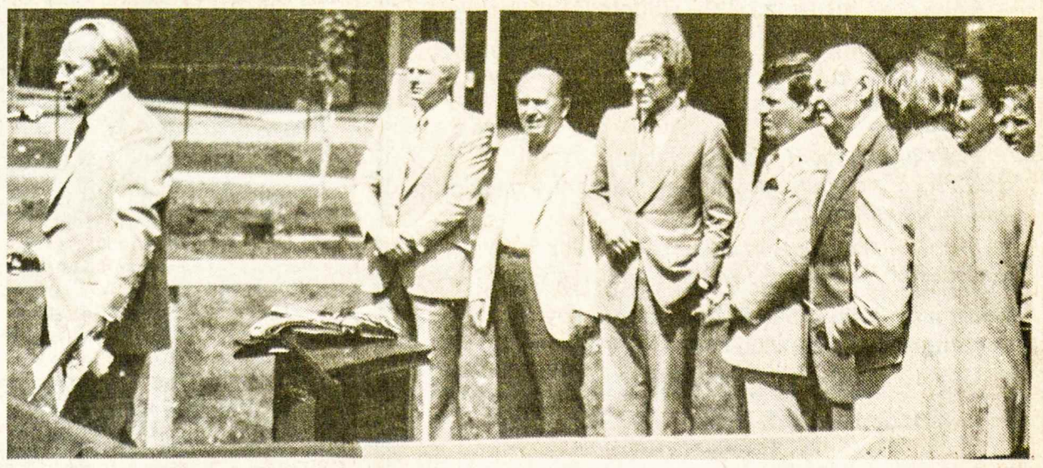

Toronto Lietuvių Pensininkų Namų statybos pradžios iškilmėje kalba pranešėjas H. STEPAITIS, toliau — Ontario provincijos parlamento atstovas TONY RUPRECHT, miesto tarybos narys — WILLIAM BOYTCHUK, burmistras ART EGGLETON, miesto tarybos narys BEN GRYS, gen. Lietuvos konsulas dr. Jonas ŽMUIDZINAS, Toronto Lietuvių Pensininkų Klubo pirm. HENRIKAS ADOMONIS

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

JŪROS ŠVENTĖ

Devynioliktą kartą Klaipėdoje buvo surengta tradicinė jūros šventė, trukusi ištisą savaitę — liepos 5-11 d.d. Daug žiūrovų susilaukė kino filmų festivalis "Žmogus ir jūra", koncertas Smiltynėje, kur jam vadovavo vandenynų valdovas Neptūnas. Estradoje dainavo chorai, grojo dūdoriai, savo miklumą rodė cirko artistai. Klaipėdos aikštėse buvo surengta gegužinė, etnografinė vakaronė, šokiai jaunimui ir pagyvenusiems žmonės. Šventės dalyvius viliojo mugė senamiestyje su margais prekybininkų paviljonais, karnavalinės eitynės miesto gatvėmis.

ATGIJUSI PALANGA

"Tiesoj" korespondentas Gediminas Pilaitis liepos 22 d. laidoje skaitytojus supažindina su vasaros sezonus Palangoje. Pirmiausia jis pabrėžia, kad iš paplūdimių buvo sėkmingai pašalintas prie Klaipėdos uosto vartų iš lūžusio tanklaivio išsiliejęs mazutas. Paplūdimių ruožas esąs švarutėlis, visiškai paruoštas sezonui. Įvykusią nelaimę primena tik vitrinose išstatytos nuotraukos, vaizduojančios palangiškių bei jų talkininkų kovą su mazutu. Vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojo Henriko Baliūno pranešimu, Palangoje atostogauja 90.000 vasarotojų. Turimos valgyklos vienu metu gali aptarnauti 7.000 žmonių. Prie botanikos parko šiemet buvo atidaryta nauja 120 vietų kavinė "Gabija" su lauko terasa. Dėl gausių vasarotojų ankštoka Palangos gatvėse. Nuo jūros traukiančios žmonių minios užtvenkia kelią automobiliams. Planuojama praplatinti šaligatvius, centrines gatves paversti pėsčiųjų alėjomis, suvaržyti važinėjimą automobiliais. Jiems palikti įrengtos aikštelės esančios pustuštės. Palangos centre šiemet buvo atidaryta skulptūrų paroda po atviru dangum. Ruošiamasi pastatyti erdvius parodų rūmus. Kopas Šventojoje papuošė Z. Pranaitytės skulptūra "Trys žvejo dukros". Šventosios kryptimi vis toliau driekiasi Vanagupės poilsiaviečių pastatai. Į planus yra įrauktas takas dviratininkams nuo Palangos iki Šventosios. Tada bus galima padidinti Palangoje nuomojamų dviračių skaičių, kuris šiuo metu tesiekia šimtą, nes nėra kur jais važinėti. Prie Palangos-Šventosios dviratininkų tako šio sporto mėgėjams bus įrengtos ledainės ir kavinės, kad neprailgtų kelionė. G. Pilaitis savo reportažą užbaigia apsilankymu ant jūron įbridusio senojo tilto. Paskutinę viešnagės dieną vasarotojai nuo to tilto jūron įmeta monetą, ja norėdami užsitikrinti grįžimą Palangon.

NAUJI TILTAI

Šiauriniame Kauno miesto apvažiavime pastatytas tiltas pėstiesiems per Kauno-Klaipėdos plentą. Juo kauniečiai galės patekti į greta esančią poilsio zoną — Kleboniškių miškus. Anksčiau poilsiautojams reikėdavo pereiti plentą. Tilto atramos gelžbetoninės, įtvirtintos ant polinių pagrindų, o jis pats pirmą kartą Lietuvos tiltų istorijoje uždengtas suklijuotomis medinėmis plokštėmis. Tilto ilgis — 112 metrų, augštis — 5, plotis — pustrečio metro. Projektą paruošė Lietuvos kelių ir tiltų institutas. Tiltas pėstiesiems per Nerį statomas ir Vilniuje. Jis sujungs Žvėryną su Vingio parku, turės polius, bet jo perdangas laikys ir lygiagrečios atotampos, nuleistos nuo 57 metrų augščio bokštinės atramos. Jį suprojektavo Leningrado tiltų institutas. Metalinės konstrukcijos bus gautos iš Rygos. Tiltas turės du didelio skersmens vamzdžius, kuriais šiltas vanduo tekės į Žvėryną bei kitus Vilniaus rajonus.

STATISTIKOS DUOMENYS

Pluoštą statistikos duomenų "Tiesos" 56 nr. pateikia Marija Karalienė. 1981 metus Lietuvoje sutiko 1.834.200 moterų ir 1.639.600 vyrų. 1979 m. gyventojų surašyme Lietuvoje buvo užregistruota 901.000 šeimų. Šeimos vidurkis — 3.3 žmogaus. Po tris vaikus 1970 m. turėjo 22% šeimų, o 1981 m. — tik 16%. Tame laikotarpyje šeimų, turinčių tik vieną vaiką, skaičius padidėjo nuo 45% iki 49%. Vaikai Lietuvoje dabar sudaro ketvirtadalį visų gyventojų. 1981 m. su savo amžininkėmis ar jaunesnėmis moterimis šeimas sukūrė 90% vyrų. Bendroje vyrų ir moterų grupėje 82% tai buvo pirmos vedybos. Didžioji sutuoktinių dalis buvo sulaukusi 25 metų amžiaus: 67% moterų ir 56% vyrų. 1939 m. to amžiaus ištekančių moterų tebuvo 20%, vyrų — 48%.

LAISVĖS ALĖJA

Kauniečiai didžiuojasi senąja Laisvės alėja, šį vardą turėjusią dar nepriklausomybės metais. Sovietiniai okupantai ją buvo pavadinę Stalino alėja. Po kruvino diktatoriaus mirties ir jo nuvertinimo pagrindinė Kauno gatvė vėl atgavo senąjį savo vardą. Laisvės alėja jau senokai yra paversta pėsčiųjų gatve. Viduryje pasodintos liepaitės spėjo išaugti į dideles liepas. Pernai pavasarį alėja susilaukė gatvės kavinių — staliukų ant šaligatvio po margaspalviais skėčiais. Šiuo metu yra keturios tokios kavinės: prie "Tulpės" ir "Pasakos", prie konditerijos parduotuvės, o ketvirtoji, priklausanti Kauno maisto prekybos valdybai, turi net atskirą "Laumės" pavadinimą. Jose klientai gali užsisakyti tik ledų, kavos ir sulčių. Platesniam aptarnavimui netinka senieji restoranų bei kavinių pastatai. Juos teks atnaujinti ir pertvarkyti, kad atskiras įėjimo bei išėjimo duris turėtų klientai ir gatvės kavinių patarnautojai. Patiekalų paruošimo įrengimus teks perkelti arčiau gatvės. Naujas gatvės kavines planuoja įsirengti "Kauno svetainė", "Astra" ir "Metropolis". Jos betgi nesiribos vien tik Laisvės alėja — bus steigiamos ir kituose Kauno miesto rajonuose.

V. Kst.

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR KITAS PASAULIO ŠALIS

Simon's TRAVEL

rugsėjo 2-16 užpildyta

Kalėdos ir Nauji Metai su giminėmis Lietuvoje

gruodžio 20 – sausio 3

Sutvarkome iškvietimus vizitui į Lietuvą ir iš Lietuvos.
Nuperkame Lietuvoje giminėms

- *kooperatinius butus*
- *automobilius*
- *bei kitus pageidaujamus daiktus.*

Sąžiningai tarpininkaujame, tvarkant palikimus giminėms Lietuvoje.

Smulkesnių žinių teiraukitės:

Toronto tel. (416)537-3060 arba 532-8772

Montrealis — (514) 669-8834 — L. Stankevičius

Los Angeles — (213) 660-6600 — J. Petronis

2385 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6P 1X2 Canada

TELEX 06-986766 TOR

Savininkai Vytas ir Audronė Siminkevičiai

(Kelionių biuro registracijos numeris — 1835961)

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

TALKA

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p., trečiadieniais nuo 10 iki 1 v. p.p., penktadieniais nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 12 v.r. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

MOKAME UŽ:
depositus (P.C.A.) 6%
santaupas 12%
kasdienines palūkanas už santaupas 12¾%
term. depoz. 1 m. 15½%
term. depoz. 3 m. 13%
reg. pensijų fondo 13½%
90 dienų depozitus 15½%
IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 19%
asmeninės paskolas 21%

NETHERCOTT-LEE
205 CANNON STREET EAST
HAMILTON

ALAN TASIN
(Algimantas Z. Ptašinskas)

Parduodu "zuikučius" — automobilius "Rabbit"
70 mylių su vienu galionu

Tel. 528-8371
Namų 547-8810

HAMILTON, ONT.

MERGAIČIŲ CHORO "AIDAS" po vasaros atostogų pirmoji repeticija įvyks š. m. rugsėjo 7, antradienį, 7.30 v. v., parapijos salėje. "Aido" chorui vadovaus jauna, energinga muzikė Darija Deksnytė-Powell. "Aidas" yra pakviestas dalyvauti Kanados Lietuvių Dienų koncerto programoje spalio 10 d. Montrealyje. Taip pat choras yra užsiregistravęs dainuoti VI-toje dainų šventėje, kuri įvyks Pasaulio Lietuvių Dienų metu Čikagoje 1983 m. liepos mėnesio pradžioje. Tad choro vadovė kviečia visas buvusias ir naujas choristes, mėgstančias lietuvišką dainą, atvykti į pirmąją repeticiją. **J. P.**

A. a. BRONIAUS ZNOTINO atminimui E. B. Šopiai paaukojo KLB Šalpos Fondui $10. Valdyba jiems reiškia padėką.

IŠLEISTUVĖS KUN. ST. ŠILEIKAI, išvykstančiam klebonauti į Šv. Kazimiero parapiją Montrealyje, rengiamos rugpjūčio 29, sekmadienį, 4 v.p.p., Jaunimo Centre. Visi parapijiečiai maloniai kviečiami dalyvauti. Rengia specialus komitetas.

PADĖKA

Rengdami tradicinę SLA 72 kuopos gegužinę, skirtą įamžinimui Lietuvos okupantų-sovietų be laltės nuteistą prof. Vytautą Skuodį Kanados Lietuvių Fonde, susilaukėme gausios paramos.

Reiškiame nuoširdžią padėką prel. dr. Juozui Tadarauskui už paraginimą per pamokslą vykti į gegužinę ir $30 auką. Taip pat dėkojame St. Catharines pranciškonų vienuolyno vadovui kun. Juvenaliui Liaubai, OFM, už gausią paramą ir raginimą per pamokslą vykti į SLA gegužinę Paris, Ont. Dėkojame programos atlikėjams — Hamiltono pensininkų klubo dainos vienetui ir jo vadovui Alfonsui Juozapavičiui.

Dėkojame SLA gegužinei aukojusiems: A. ir S. Kenstavičiams iš Hope, BC, $30, A. Firavičiui iš Toronto $25. Dėkojame hamiltoniečiams, aukojusiem po $10: kun. S. Šileikai, G. Melnykui. P. ir S. Ročiams, J. ir E. Mažulaičiams; po $5: O. Kudžmienei, P. Žuliui; po $1: K. Zbarauskui. Dėkojame katariniečiams: p.p. Šetkams už $10 auką ir taipgi aukojusiems po $1 — J. Žemaičiui, J. Skeivelui, B. Gegeckienei. Dėkojame X. V. Matukaičiui iš Canfieldo už $5 ir X. už $30. Dėkojame Z. Pulianauskui už globojimą Hamiltono miesto burmistro ir ponios.

Dėkojame SLA loterijos rėmėjams, pirkusiems už $6 ir daugiau bilietų: torontiečiams — O. Indrelienei, A. Firavičiui ir S. Dabkui; hamiltoniečiams — G. Melnykui, P. Žuliui, J. ir E. Mažulaičiams, P. Navickui, S. Vėgienei, A. ir B. Steponavičiams, katariniečiams — Adelei Laurinavičienei, E. ir O. Sakalauskams, O. ir A. Šukiams, R. Norvaišienei, kun. Juvenaliui Liaubai, OFM, inž. St. Šetkui, J. ir P. Kalainiams, Z. Jokūboniui, P. Gabrėnui, P. Dauginui, K. Jonušui, J. Šarapnickui, J. ir S. Radvilams iš Port Colborne, V. Matukaičiui iš Canfieldo, A. Kuzmickui iš Paris. Buvo ir daugiau rėmėjų, bet pirko bilietus iš atskirų platintojų ir dėlto negalėjome visų sužymėti.

Dėkojame SLA loterijos bilietų platintojams: O. Indrelienei iš Toronto, A. Kuzmickui ir A. Padolskiui iš Paris, O. Lauryk iš Brantfordo, S. Matukaitienei iš Canfieldo, J. Šarapnickui iš St. Catharines. Z. Pulianauskui, B. Pakalniškiui, I. Varnui, V. Bagdonui, G. Melnykui, P. Žuliui ir J. Deksniui iš Hamiltono.

Dėkojame daiktinei loterijai aukojusiems vertingus laimikius: katariniečiams — K. ir J. Dervaičiams, D. Dauginienei, E. ir O. Sakalauskams, J. Šarapnickui; iš Canfieldo — S. Matukaitienei; iš Brantfordo — O. Laurykui; iš Paris — Clara Farr ir A. Padolskiui; hamiltoniškiams — Z. Elvikienei ir V. Bagdonui. Dėkojame daiktinės loterijos platintojams — M. Borusienei, K. Dervaitienei, P. Krivinskienei ir O. Širvinskienei. Padėka už loterijos pravedimą M. Borusienei ir K. Mikšiui.

Dėkojame šeimininkėms už maisto paruošimą ir dalį maisto paaukojimą: A. Deksnienei, R. Pakalniškienei, E. Bajoraitienei iš Hamiltono ir S. Matukaitienei iš Canfieldo, Ont., O. B. Pakalniškiui už maistui bilietų pardavinėjimą. Taipogi dėkojame visiems svečiams už gausų dalyvavimą ir medžiaginę paramą.

Už moralinę paramą dėkojame ypač lietuviškai spaudai — "T. Žiburiams", "N. Lietuvai" ir "Naujienoms", skelbusiai informacijas apie minėtąjį renginį. Padėka ir Hamiltono lietuviškai radijo valandėlei, skelbusiai apie SLA gegužinės ruošą.

Kuopos valdyba

Sault Ste. Marie, Ont.

NESIDŽIAUGĖME GERAIS ORAIS praėjusį vėsų ir sausoką pavasarį, nieko geresnio nesulaukėme ir prasidėjusioje vasaroje. Mieste matosi net iš tolimų vietovių turistų, daugiausia iš JAV ir net iš sovietinės Lietuvos. Keista, kad kaikurie iš Tėvynės svečiai lankosi antrą kartą, o tuo pačiu laiku kitiems šioji privilegija atimama be rimto pasiaiškinimo.

Tiek svečiai, tiek vietiniai žuvininkai nesidžiaugia anksčiau buvusiu geru žuvavimu, nes kiekvienais metais, gal dėl taršos, sugaunama vis mažiau žuvų. Gausėja žuvininkai, mažėja žuvys. . .

KANADOS LIETUVIŲ FONDAS (daug tautiečių šį fondą maišo su Tautos Fondu!), sekdamas JAV Lietuvių Fondo pavyzdžiu išleido 200 puslapių albumą su savo narių nuotraukomis. Šį albumą galima užsisakyti Toronte ar vietoje per KL Fondo įgaliotinį J. Skardį, kuris visame šiauriniame Ontario šiam fondui yra surinkęs apie $13.000. Albumo kaina: minkštais viršeliais $12, kietais — $15, persiuntimas — $2.

Šia proga atsakymas tautiečiams klausiantiems "ką aš su šiuo albumu darysiu peržiūrėjęs?". Nagi, tą patį ką darai su kiekvienu albumu! Padėk ligi norėsi vėl kieno nors nuotrauką surasti ar atpažinti!

SKAUDI ŽINIA. Š. m. liepos 26 d. vietinę žinių tarnyba perdavė mūsų tautiečiams labai skaudžią žinią, kad du broliai katalikų kunigai — Antanas ir Augustinas Sabai prigėrė Hurono ežere, prie Blind River miestelio, apie 150 km į rytus nuo čia, pakeliui į Sudburį. Abiejų skenduolių lavonus apie 70 metrų nuo kranto iš vandens ištraukė provincijos policijos narai.

A. a. kun. Antanas Sabas, 75 m. amžiaus, prieš išėjimą pensijon, vikaravo Kristaus Karaliaus šventovėje, Sudburyje, a. a. kun. Augustinas Sabas, 68 m. amžiaus, nuo 1975 m. buvo klebonu Blind River Šv. Jokūbo parapijoje. Abu palaidoti Sudburio katalikų kapinėse. Jie abu yra gyvenę S. S. Marie ir įvairiomis progomis čia lankydavosi aptarnaudami mūsų tautiečius. **Korespondentas**

Sudbury, Ontario

MEDŽIOTOJŲ IR ŽŪKLAUTOJŲ klubo "Geležinis Vilkas" valdyba š. m. rugsėjo 5, sekmadienį, 12 v., Wholesell rajone, Viktoro Gudriūno vasarvietėje, rengia metinę didesnio masto gegužinę. Programoje: sportas, sportinio šaudymo varžybos, pereinamosios taurės įteikimas už geriausią metinę medžioklę ir žvejybą. Pietūs ir kitos įvairybės. Kviečiame klubo narius, Sudburio ir apylinkių lietuvius bei svečius gegužinėje dalyvauti. **Klubo valdyba**

MIRUS a. a. Kun. Antanui Sabui, Kristaus Karaliaus šventovės vikarui ir lietuvių katalikų misijos Sudburyje vedėjui, lietuviai labai liūdi netekę kunigo, kuris religinius patarnavimus teikė lietuviams gimtąja k a l b a. Dabar nebebus galima naudotis religiniams ir tautiniams reikalams Kristaus Karaliaus šventovės sale, nes nebėra kunigo, kuris jungė lietuvius. Atrodo, kad Sault Ste. Marie vyskupas Alexander Carter sutiktų sudaryti lietuviams tas pačias sąlygas, bet reikia gauti lietuvį kunigą. O lietuvių kunigų Kanadoje labai trūksta. Visdėlto turime viltį, kad 200 Sudburio lietuvių neliks be lietuvio kunigo.

DR. JONAS IR MARIJA ŠEMOGAI išvyko ir apsigyvens Havajuose. Gaila, netekome gero lietuvio gydytojo. Išvykdami pažadėjo 1983 m. pavasarį dar aplankyti Sudburį ir kitus Kanados miestus. **J. Kr.**

Campbell's Bay, Que.

LIETUVIŲ ŠEIMOS. Ši vietovė randasi apie 120 km. nuo Otavos miesto prie Otavos upės, skiriančios Ontario ir Kvebeko provincijas. Šis pakraštys apgyvendintas kiek didesnės pusės angliškos kilmės kanadiečių.

Šiame palyginti gražios gamtos ramiame užkampyje yra ir mūsų tautiečių. Prieš keletą metų čia gyveno 4 lietuvių šeimos. Šiuo metu yra likę tik Leveriai. Vyresniosios kartos Juozas ir Ona Leveriai, pensininkai, gyvena miestely; jų sūnaus šeima Petras ir Regina Leveriai — ūkininkauja, o pastarųjų sūnus Mikas, nevedęs dar, perėmęs iš senelių ūkį, taip pat ūkininkauja.

Prieš mėnesį laiko pastoviam gyvenimui išsikėlė į Torontą J. P. Ivanauskų šeima, kuri gyveno miestelyje ir buvo jau tvirčiau įsikūrusi. Jurgis turėjo geros kokybės stalių dirbtuvę, buvo specialistas ir metalų apdirbimo. Petronelė buvo gera siuvėja, kilusi iš lietuviškojo Suvalkų trikampio. Visi šios vietovės lietuviai palaikė glaudžius ryšius su lietuviais, priklausydami Otavos apylinkei. Jie yra ir Kanados Lietuvių Fondo nariai.

Šių metų pavasarį agronomijos mokslus Guelph universitete baigė vyriausias Petro ir Reginos Leverių sūnus Jonas. Gavo paskyrimą į Red Deer, Alberta, "Elanco" bendrovėje. Prieš metus yra vedęs. **Albinas Vilniškis**

Rochester, N. Y.

IŠVYKA. Liepos 25 d. Lietuvių Bendruomenės choro valdyba surengė išvyką Hamlino parke. Choro nariai galėjo pasikviesti savas šeimas ir svečius. Choro valdybą sudaro Andrius Cieminis, Angelė Dziakonienė ir Eugenija Bulsienė.

Į LITUANISTINĮ SEMINARĄ Kento universitete buvo išvykęs prof. Antanas Klimas ir studentai — Laurynas Vismanas ir Rasa Krokytė.

Į MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĘ buvo išvykę Aleksas ir Rūta Gečiai (Gečienė yra vaikų darželio vedėja) su savo jaunąja karta ir mokyklos vedėjas Bronius Krokys.

Į TAUTINIŲ ŠOKIŲ INSTITUTO rengiamus kursus buvo išvykę "Lazdyno" grupės vadovė Jadvyga Reginienė ir šokėjai, gal būsimieji mokytojai, Rasa Krokytė, Paulius Laukaitis ir Laurynas Vismanas.

ŠVENČIANT TĖVO DIENĄ tėvams ir svečiams suruoštuose pusryčiuose paskaitą skaitė kun. Vincas Vismanas, buvęs Šv. Jurgio parapijos narys. J i s atvyko iš Aliaskos. Paskaitininkas dalyviams papasakojo įdomių dalykų apie Aliaskos g a m t ą, orą ir žmones.

ŽINIA IŠ LIETUVOS. Š. m. birželio 21 d. Marijampolėje mirė Vitas Krakauskas. Velionis buvo gimęs 1912 m. Pavelėjės tėvo ūkį, gyveno Mockavos kaime, Seinų apskrityje. Jaunuoliu būdamas priklausė XIII šaulių būriui, buvo Būdviečio pavasarininkų kuopos pirmininku, parapijos choro nariu, organizacijų ruošiamuose vaidinimuose aktoriumi.

Komunistams Lietuvą okupavus, pasitraukė į Suvalkų trikampį, vėliau į R. Vokietiją, kuri po karo atiteko Lenkijai. Išduotas tokių pat. pabėgėlių k a i p ir jis pats, buvo suimtas ir nuteistas 25 m. lagerio Sibire. Stalinui mirus, grįžo Lietuvon ir gyveno Marijampolėje (Kapsuke). Liko sūnūs — Valentinas ir Bronius, seserys — Magdalena ir Adelė, du broliai — Juozas ir Bronius JAVse.

Liepos 24 d. Ročesterio Šv. Jurgio lietuvių šventovėje už a. a. Vitą Mišias atlaikė kun. L. Januška, dalyvaujant mirusio giminėms.

ROČESTERYJE apsigyveno inžinierė Audra Alksninytė. Ji gavo pagal savo profesiją (mechaninė inžinerija) darbą E. Kodako bendrovėje.

Aktyviai dalyvauja ateitininkų ir skautų organizacijose, šoka tautinius šokius. Turi du brolius — Narą ir Tomą, seseris Rūtą ir Dalią. Naras taip pat studijuoja inžineriją. Audra yra užaugusi Brocktone, Mass., bet tėvai prieš 4 metus išsikėlė į Floridą. Tėtis stato didžiuosius bendranamius. Audra darbo reikalais praleido 6 mėn. Europoje (3 mėn. Olandijoj). Moka kiek olandų kalbos. Ji ir Europoj susirado lietuvius. Dalyvavo Europos lietuvių studijų savaitėje. **B.K.**

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybių de jure pripažinimo 60 metų sukakties minėjimą JAV kongreso atstovų rūmuose liepos 28 d. surengė Jungtinis Baltiečių Komitetas. Minėjime dalyvavo a p i e 270 asmenų — JAV kongreso atstovų, valdžios pareigūnų, diplomatų, baltiečių veikėjų. Komiteto pirm. estas Maido Kari juos pakvietė prie vaišių stalo. Vėliau jis juos supažindino su diplomatiniais Baltijos valstybių atstovais Vašingtone: Estijos konsulu E. Jaaksonu, Latvijos reikalų vedėju A. Dinbergu ir Lietuvos atstovu dr. St. Bačkiu. M. Kari taipgi perskaitė 1922 m. liepos 28 d. JAV vyriausybės paskelbtą nepriklausomybės de jure pripažinimo dokumentą. Minėjimą globojęs Ch. F. Dougherty, atstovų rūmų narys iš Pensilvanijos, pasveikino visus susirinkusius. Jis taipgi pranešė, kad JAV krašto apsaugos departamentas yra įsipareigojęs pirkti tik tokius žemėlapius, kuriuose Lietuva, Latvija ir Estija yra pažymėtos kaip Sovietų Sąjungos okupuotos valstybės su pastaba, kad tos okupacijos teisiškai nepripažįsta JAV vyriausybė. Ch. F. Dougherty žadėjo imtis priemonių, kad dar kartą oficialiai būtų pakartotas Baltijos respublikų nepriklausomybės de jure pripažinimas. Prašė minėjimo dalyvius skatinti JAV kongreso narius, kad jie remtų šią mintį. Valdžios vardu kalbėjo valstybės sekretoriaus pavaduotojas žmogaus teisėms M. Letvitsky. Pasak jo, šešiasdešimtmečio sukaktis yra labai svarbi, atskleidžianti sovietinės okupacijos siniškumą. JAV vyriausybė rems kultūrinį baltiečių gyvenimą, kovos prieš tų š a l i ų rusinimą, prieš kalinimą tų asmenų, kurie baltiečiams siekia žmogaus teisių.

Specialiais žymenimis buvo pagerbti Baltijos šalių išsilaisvinimo rėmėjai. Prezidentai Fordas ir Carteris, apdovanoti žymenimis, minėjiman negalėjo atvykti, bet atsiuntė savo padėkas bei geriausius linkėjimus baltiečių laisvės siekiams. Negalėjo atvykti ir dienraščio "Christian Science Monitor" redakcijos narys D. Willis, raštu atsiuntęs savo pritarimą baltiečių pastangoms. Žymenis priėmė: "AFL-CIO" vadovybės narys T. Kahn, JAV valstybės departamento pareigūnas T. Longo. T. Kahn pabrėžė, kad JAV darbo unijos neleido ir neleis Baltijos šalims tapti Maskvos nuosavybe. Esą tegu baltiečiai žino, kad jie savo kovoje nėra vieni. T. Longo jam skirtą žymenį priėmė JAV vyriausybės vardu, tos vyriausybės, kuri išsprendė nepriklausomų Baltijos respublikų atstovybių finansavimo bei jų tęstinumo problemas. Jautriausias buvo žymens įteikimas buvusiam ambasadoriui L. Hendersonui, į devintą amžiaus dešimtmetį įžengusiam senukui. Jis jau 1919 m. Baltijos respublikose dirbo Raudonojo Kryžiaus atstovu, o vėliau JAV atstovybės sekretorium. L. Hendersonas prisiminė Lietuvos, Latvijos ir Estijos laimėjimus nepriklausomybės metais. Teigė, kad jį ašaroti verčia tų tautų kančios sovietinėje okupacijoje, bet vilties ateičiai teikia JAV vyriausybės tos okupacijos nepripažinimas. Žymeniu buvo apdovanotas ir JAV ambasadorius M. Kampelmanas, vadovavęs JAV delegacijai Madrido konferencijoje. Jon jis vėl žada grįžti lapkričio 9 d., nors šį kartą delegacijos sudėtis bus mažesnė. M. Kampelmanas dėkojo baltiečiams už vergijos priminimą. Kol pasaulyje kur nors bus priespauda, saugumo neturės ir JAV visuomenė. Minėjime lietuviams atstovavo VLIKo, ALTos ir JAV LB veikėjai kartu su kitais tautiečiais.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Darbo Dienos savaitgalis Dainavos stovyklavietėje rugsėjo 4-5 d.d. bus skirtas politinei konferencijai ir V-jo jaunimo kongreso pasiruošimo kursams. Politinė konferencija gvildens temą "Informacija ir įtaka". Ja rūpinasi politinė komisija — Gintė Damušytė, Linas Kojelis, Viktoras Nakas ir Rimantas Stirbys. Konferencijoje bus stengiamasi žodžius sujungti su konkrečiais darbais, kurie apimtų ne tik savitarpio, bet ir užsieniečių informaciją. Būsimo kongreso ruošos reikalus aptars rengėjų komitetas, vadovaujamas Violetos Abariūtės. Savaitgalio dalyvius registruoja G. Damušytė, 91-26 85th Ave., Woodhaven, NY 11421, USA. Tel. (212)441-2179.

Venecuela

Karako lietuviai neteko liepos 5 d. širdies priepuolio pakirsto a.a. Petro Kriščiūno, veiklaus visuomenininko, VLB krašto valdybos sekretoriaus. Juliaus Vaisiūno pranešimu, velionies atminimą buvo nutarta pagerbti ne gėlių vainikais, o jo vardo įamžinimu JAV Lietuvių Fonde. Dr. J. Klovaitė šiam tikslui iš laidotuvių dalyvių surinko 2.950 bolivarų, kurie yra verti JAV $686,05. Surinktoji suma jau išsiųsta Lietuvių Fondui JAV-se.

Kanklininkės Mirgos Bankaitytės, viešnios iš Klevelando, koncertą Venecuelos sostinėje Karake liepos 7 d. surengė Venecuelos-JAV Centro kultūros skyrius. Tai buvo pirmas jos pasirodymas plačiajai visuomenei, išgarsintas sostinės spaudos. Anksčiau ji su kanklių muzika supažindino konservatorijos ir eksperimentinio instituto muzikos skyriaus studentus. Šį kartą salė buvo pilna koncerto dalyvių. Juos žavėjo ne tik pati kanklininkė, nematytos ir negirdėtos kanklės, bet ir kompoz. A. Mikulskio kompozicijos. Didžiąją dalyvių dalį sudarė jaunimas, domėjęsis Lietuva ir kanklių muzika. M. Bankaitytės koncertai buvo surengti ir kituose Venecuelos miestuose.

Brazilija

Lietuviškos Parapijos Metų reikalus Sao Paulo lietuviai aptarė V. Zelinos klebonijoje įvykusiame posėdyje. Jin atvykusius organizacijų atstovus pasveikino Brazilijos Lietuvių Kunigų Vienybės pirm. kun. Pr. Gavėnas, SDB, paaiškindamas posėdžio tikslą. BLB krašto valdybos pirm. J. Tatarūnas pasiūlė pirmiausia apsvarstyti bendrą dabartinę lietuviškų parapijų būklę Sao Paulo mieste. Diskusijose kilo mintis, kad veiklos gaires turėtų paruošti specialus komitetas, Esą lietuvius reikėtų aktyviau įjungti į parapijų gyvenimą, atskleisti jų reikšmę tautiškumo išlaikymui. Kun. J. Šeškevičius patarė pasikviesti jauną kunigą darbui su jaunimu.

Argentina

Marijos bazilikos požemyje Lujane įrengiama Aušros Vartų koplytėlė. Jai yra gauta nedidelė niša sienoje. Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslą nupiešė kun. Antanas Lubickas. Jį liepos 31 d. sienon įmūrijo ALOS Tarybos atstovai — Zeferinas Juknevičius, Pijus Gudelevičius, Adomas ir Eugenija Burbos. Jie taipgi paruošė vietą Lietuvos vėliavai ir specialiam įrašui, kurio tekstą parūpins Z. Juknevičius. Jis bus įteiktas bazilikos vadovybei. Pastaroji pasirūpins specialios lentos pagaminimu. Šia proga ALOS Tarybos atstovai aplankė ir kitas dvi lietuvių lentas pačioje bazilikoje, taip pat ir Lietuvos vėliavą, išstatytą su kitomis vėliavomis. Ji buvo rasta jau pasenusi, nešvari. Ją reikėtų pakeisti nauja.

Italija

A. a. kun. Juozas Jankauskas po ilgos ligos mirė rugpjūčio 5 d., sulaukęs 59 metų amžiaus. Velionis studijas buvo pradėjęs Telšių seminarijoje, jas tęsė Eichstaetto seminarijoje. Kunigu įšventintas 1949 m. gruodžio 17 d. Romoje. Buvo baigęs universitetą, įsigijęs teologijos licenciato laipsnį. Dirbo Romos miesto sielovadoje, kurį laiką bendradarbiavo Vatikano radijo lietuvių programose, ė j o prefekto pareigas Šv. Kazimiero kolegijoje. Pastaruosius 15 metų kapelionavo augštesniosiose italų mokyklose. Palaidotas šiaurinėje Italijoje.

Prancūzija

Prancūzijos Lietuvių Bendruomenė, pakviesta St. Merri šventovės Paryžiuje, birželio 23 d. prancūzams surengė informacinį vakarą apie dabartinę Lietuvos būklę. Buvo susilaukta daug žymių svečių bei organizacijų atstovų. Apie sovietų pavergtą Lietuvą kalbėjo patys prancūzai — vysk. Daniel Pezeriz, Paryžiaus arkivyskupo pagalbininkas, advokatas Guy Aurenche, Lietuvoje gyvenusi rašytoja Mireille Lucault, St. Merri šventovės atstovas Paul Houdart. Tūkstantis dalyvių pasirašė pareiškimą, ginantį lietuvių laisvės siekius, kovą už žmogaus teises. Meninę programą atliko vargonais grojęs prof. dr. Vytenis Vasyliūnas, sol. Jolanta Vaičaitytė, sovietų kalinamų lietuvių laiškus skaičiusi aktorė Karolina Masiulytė.

JAV Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybės suvažiavime Klevelande. Iš kairės: kalba pranciškonų provincijolas kun. PAULIUS BALTAKIS, suvažiavimo pirmininkai — kun. JONAS PAKALNIŠKIS, kun. JONAS STAŠKUS — Kanados LK Kunigų Vienybės sekretorius V. Bacevičius

Lietuviški rūpesčiai kunigų suvažiavime

JAV lietuviai kunigai metiniame suvažiavime Klevelande svarstė dabarties klausimus

KUN. J. STAŠKUS

JAV Lietuvių Kunigų Vienybės 74-sis metinis suvažiavimas įvyko rugpjūčio 4-5 d.d. Klevelande, "Harley House" viešbučio patalpose. Suvažiavimas buvo pradėtas koncelebracinėmis Mišiomis, kurių pagrindinis celebrantas buvo ir pamokslą pasakė kun. Viktoras Dabušis. Papietavus suvažiavimo sesiją oficialiai 2 v.p.p. atidarė Pasaulio ir JAV Lietuvių Kunigų Vienybės pirm. kun. Albertas Kontautas. Invokaciją sukalbėjo kun. Gediminas Kijauskas, SJ. Suvažiavimui pirmininkauti buvo pakviesti kun. Jonas Pakalniškis ir kun. Jonas Staškus, o sekretoriauti — kun. dr. Voldemaras Cukuras.

Suvažiavimą gyvu žodžiu sveikino: Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavimo rengėjų vardu — prel. Jonas Balkūnas, JAV Lietuvių Bendruomenės vardu — Vytautas Kutkus ir (vėliau atvykęs) vysk. Vincentas Brizgys. Raštu sveikinimai buvo gauti iš Ateitininkų Federacijos vado Juozo Laučkos, Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų vadovės ses. Aloyzos ir iš JAV Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos pirmininkės Julijos Mack.

Valdybos pranešimai

Valdybos pirm. kun. A. Kontautas išreiškė padėką JAV Lietuvių Bendruomenės pirmininkui V. Kutkui ir Lietuviškos Parapijos Metų Komiteto pirmininkui R. Bubliui už glaudų bendradarbiavimą. Jis taipgi pranešė apie valdybos atliktus darbus, nurodė, kad yra atspausdinta 7000 Aušros Vartų Marijos paveikslų, kurie platinami per eilę parapijų šeimoms. Esą būtų gera šeimų pamaldumą į Mariją per šį platinamą paveikslą jungti su kenčiančia Lietuva ir Lietuviškosios Parapijos Metų reikalais išeivijoje. Jis pranešė, kad kun. Vytauto Zakaro, OFM, redaguotas altorinis mišiolas jau atspausdintas ir įrištas. Netrukus jis bus išsiuntinėtas lietuviškoms parapijoms. Kasdieninio lietuviško mišiolo paruošimu rūpinasi prel. Vytautas Balčiūnas. Mišiolas bus spausdinamas ant įsegamų lapų. Atitinkamais lapų skaičiais šis mišiolas bus siuntinėjamas jį užsisakiusiems kunigams. Sekmadieninių Mišių tekstų sąsiuvinio forma tikintiesiems spausdinimu tikinčiųjų vartojimui dabar rūpinasi kun. Rapolas Krasauskas. Baigdamas savo žodį, pirmininkas padėkojo visai valdybai ir pranešė, kad bus naujos valdybos rinkimai.

Valdybos sekretorius kun. dr. V. Cukuras savo pranešime priminė, kad nebuvo toms pareigoms rinktas, bet jas perėmė štaiga mirus kun. dr. Vaclovui Širkai. Jis paminėjo pasiruošimus Šv. Kazimiero 500 metų mirties sukakties paminėjimui ir nurodė sudarytąjį tam reikalui komitetą, vadovaujamą Vytauto Volerto. Jis taipgi pasidžiaugė puikiai vykstančiomis lietuvių kunigų metinėmis rekolekcijomis Putname.

Valdybos iždininkas kun. V. Dabušis pateikė metinę Kunigų Vienybės apyskaitą ir pastebėjo, kad "LKB Kronikos" leidimo anglų kalba Tautos Fondas neremia.

Kun. J. Pakalniškis perskaitė šalpos apyskaitą ir nurodė, kad ši organizacija yra labai naudinga už Šiaurės Amerikos ribų gyvenantiems lietuviams kunigams, kuriems ligos atveju reikia pagalbos.

Sėkminga veikla

Kun. K. Pugevičius, kalbėdamas apie religinės šalpos veiklą, nurodė, kad ši organizacija veikia jau per 30 metų ir nepaprastai daug gero padaro kenčiančiai Lietuvai. Kun. Žemeikio pastangomis ši organizacija įjungta į JAV kooperacinę misijų sistemą, ir šią organizaciją atstovaujantys kunigai bei dijakonai kviečiami į amerikietiškas parapijas tikintiesiems kalbėti apie dabartinę Lietuvos padėtį ir rinkti savo veiklai aukas. Du nuolatiniai lietuviai dijakonai šioje srityje itin gražiai darbuojasi. Kun. K. Pugevičius taipgi kalbėjo apie Lietuvių Katalikų Tarnybos veiklą. Ši organizacija labai plačiai skleidžia informaciją apie dabartinę Lietuvos padėtį. Nekalbant jau apie įvairius svarbius asmenis bei institucijas, vien tik pastoviems prenumeratoriams išsiuntinėjama 13,000 egzempliorių kiekvienos anglų kalba išleidžiamos "LKB Kronikos" numerio. Taipgi lietuvių tarpe platinama lietuvių kalba Vatikane išleistoji enciklika "Redemptor Hominis".

Mišiolai

Kadangi kun. V. Zakaro, OFM, suvažiavime nebuvo, tai altorinį mišiolą pristatė ir išleistą jo egzempliorių parodė kun. V. Dabušis. Mišiolas tikrai patraukliai atrodo, tik dar reikia užbaigiamųjų priedų.

Prel. V. Balčiūnas pateikė projektą ruošiamo kasdieninio mišiolo, kuris bus spausdinamas dalimis ant įsegamų lapų. Visas suvažiavimas vienbalsiai nutarė parašyti kun. V. Zakarui, OFM, bendrą padėkos laišką už atliktą sunkų darbą ir prašyti, kad parengtų išleistąjį mišiolą tikintiesiems kišenine forma.

Diskusijų metu buvo priminta, kad ateinančių metų JAV lietuvių kunigų suvažiavimas bus sukaktuvinis — 75-sis. Ta proga bus stengiamasi atkreipti Čikagos apylinkėje gyvenančių lietuvių kunigų dėmesį, nes jie šiuo metu Kunigų Vienybės veikla nesidomi.

Popietinei sesijai baigiantis, įvyko JAV Lietuvių Kunigų Vienybės valdybos rinkimai. Vienbalsiai buvo perrinkta ta pati valdyba su vienu papildomu nariu — kun. Jonu Rikteraičiu.

Lietuviškoji parapija

Vakarinė sesija buvo skirta Lietuviškos Parapijos Metams. Simpoziumui vadovavo kun. Juozas Bacevičius. Simpoziumas buvo paruoštas JAV Lietuviškos Parapijos Metų komiteto. Kun. J. Bacevičius įvade nurodė dviejų grupių — ankstesnės ir vėlesnės imigracijos sąveikos problemas bei dabartinę padėtį. Kun. G. Kijauskas, SJ, kalbėjo apie savo parapijos padėtį, nurodydamas, kad joje Lietuviškos Parapijos Metai prasidėję 1974 m. ir tęsiasi iki šiol. Jis nurodė, kad lygiai kaip K. Bendrijos centre — Vatikane veikia kultūros komisija, taip jos reikia ir kiekvienai parapijai, kad lietuviškumo pagrindas parapijoje būtų tvirtas. Jis nurodė eilę pavyzdžių savo parapijoje rengiamų pamaldų lietuviškoje dvasioje, kaip pvz.: "Laisvės vigilija", "Gyvoji Lietuva", "Pažado keliu" ir pan. Esą neužtenka aimanuoti apie savo ir pavergtos Lietuvos padėtį, bet reikia aiškiai žvelgti tikrovei į akis ir ją turimose sąlygose keisti savo naudai.

Toliau pasisakė eilė pasauliečių savų lietuviškų parapijų reikalais. Vienas studentas aiškino, kad priklauso mažesnei iš dviejų to miesto lietuviškų parapijų, nes nori, kad ir mažesnioji parapija gyvuotų, ypač kad jis toje parapijoje ir užaugo. Jis priminė susidarančius nepatogumus: labai toli reikia važiuoti, šventovė blogame rajone, todėl dažnai parapijiečiai tenkinasi vien Mišių iškląusymu ir kavutės išgėrimu parapijos salėje. Jis norėtų rekolekcijų, diskusinių būrelių ir pan.

Jauna lietuviška pora pasisakė, kad priklauso lietuviškai parapijai, nes mėgsta lietuvišką kultūrą, lietuviškas giesmes ir toje parapijoje yra užaugę bei susituokę. Kurį laiką jie buvo išvykę iš to miesto, bet kai tik sugrįžo, įsijungė vėl ton pačion parapijon, nors ji esanti blogame rajone ir į pamaldas reikia važiuoti 25 mylias. Jie pageidautų savo parapijoje rekolekcijų, katekizmo pamokų ir šeimoms išvykų.

Vyresnio amžiaus profesijonalas, aiškindamas savo priklausymo lietuviškai parapijai priežastis, nurodė, kad bendraujant su Dievu žmogui reikalinga ta kalba, kurioje žmogus pradėjo savo gyvenimą. Todėl Dievą galima garbinti geriausiai ir nuoširdžiausiai lietuviui lietuvių kalba. Jis pats pasisakė priklausąs mažesnei iš dviejų tame mieste esančių lietuviškų parapijų, nes toje parapijoje vykęs visas jo šeimos gyvenimas. Vienintelis dabartinis jo rūpestis, kad nėra lietuvių kunigų prieauglio.

JAV-se gimusi vyresnio amžiaus lietuvė visai paprastai išreiškė savo prisirišimą prie lietuviškos parapijos: "Čia buvau pakrikštyta, čia ir būsiu iki mirties."

Po ilgesnių diskusijų V. Kutkus iškėlė klebonams dėmesio vertą mintį: klebonai lietuviškose parapijose turėtų būti ne valdovai, o vadovai.

Kazimieriniai metai

Sekančios dienos rytinėje sesijoje kun. V. Dabušis kalbėjo apie pasirengimo darbus sukaktuviniams Šv. Kazimiero 500 metų mirties metams (1984 m.). Jau numatyta, kad oficialų pareiškimą tų metų proga pasirašys lietuviai vyskupai. Bus skleidžiama apie tuos metus informacija įvairomis kalbomis. Lietuviškoms parapijoms bei organizacijoms bus išsiuntinėti aplinkraščiai. Bus visur keliama mintis, kad Vilniaus katedra ir Šv. Kazimiero šventovė turinčios būti sugrąžintos tikintiesiems. Tų metų progai numatyti įvairūs konkursai: giesmės, novelės, dramos, eilėraščio, straipsnio. Numatyta išleisti trumpa prof. S. Sužiedėlio studijėlė apie šv. Kazimierą anglų, portugalų, italų, vokiečių ir ispanų kalbomis. Taipgi numatytas išleisti išsamus kun. prof. Pauliaus Rabikausko, SJ, veikalas apie šv. Kazimierą ir kun. Stasio Ylos parengta antologija. Šv. Kazimiero metus numatyta iškilmingai pradėti Romoje. Ten šventės komitetui vadovauja prel. L. Tulaba. Metų užbaigimo iškilmės — pasaulio lietuvių katalikų kongresas — numatytos Toronte. Toronto komitetui vadovauja dr. J. Sungaila. Toronto užbaigiamoje iškilmėje numatyta atlikti šv. Kazimiero garbei misteriją, kurią dabar kuria poetas K. Bradūnas ir muzikas D. Lapinskas.

Trūkstant kunigų

Pašaukimų į dvasiškius lietuviškose parapijose klausimu įvadą padarė kun. K. Pugevičius. Jis atkreipė dėmesį į pastoviųjų dijakonų reikalą: jie galėtų daugelyje atvejų pavaduoti kunigą. Dėmesys kreiptinas ir į vėlesniuosius pašaukimus. Skatinant jaunuolius vykti lietuviškon Šv. Kazimiero kolegijon, susiduriama su problema: kolegijos vadovybė nėra tinkama ir pajėgi sudaryti tinkamas sąlygas dabartinio meto jaunuolių paruošimui lietuviais kunigais išeivijoje. Pranciškonų provincijolas kun. Paulius Baltakis, OFM, nurodė jų provincijos bandymą į savo eiles priimti svetimtaučius, dažniausiai jau universitetą baigusius ir profesiją turinčius jaunuolius, norinčius apaštalauti lietuvių tarpe ir ruoštis misijonieriais Lietuvai. Kun. G. Kijauskas, SJ, siūlė į lietuviškų jaunimo stovyklų programas įjungti pašaukimų klausimą, nes šiuo metu kažkodėl šioje srityje tylima.

Buvo taipgi kaikurių nurodyta, kad Šv. Kazimiero kolegijos vadovybė turėtų prie Kunigystės šventinimų neprileisti psichiškai nesveikų, nesubrendusių asmenų. Galiausiai daugelio buvo pripažinta, kad pašaukimo į Kunigystę ar vienuolinį gyvenimą pagrindas padedamas šeimoje. Jeigu trūksta pašaukimų, tai reiškia stoką gilesnio tikėjimo mūsų šeimose. Todėl šeimos turėtų atkreipti į tai dėmesį ir daugiau laiko skirti dvasinei sričiai.

Suvažiavimui baigiantis, į tą patį viešbutį suvažiavo savajam 69-tam metiniam seimui Lietuvos vyčiai. Ta proga visi dalyvavo bendrose koncelebracinėse Mišiose. Mišias koncelebravo visi suvažiavime dalyvavę kunigai su vysk. V. Brizgiu ir Klevelando ordinaru vysk. Anthony M. Pilla. Vysk. Pilla ta proga pasakė labai gražų pamokslą, iškeldamas tautos reikšmę žmogui ir lietuvių bei Lietuvos vyčių užduotį dėl tikėjimo persekiojamai tėvynei.

Dviejų kunigų netekus

J. KRUČAS

Žmogaus gyvenimas bėga kaip rudens vėjai. Jis tik tada būna prasmingas, kai matosi žymės pasiaukojimo artimui, tautai, religijai, valstybei. Dviejų, kurių gyvenimas bėgo risčia palikdamas gražius pėdsakus tarnybos Dievui, tėvynei artimui, jau nebeturime gyvųjų tarpe — jie iškeliavo į amžinybę. Tai broliai kunigai — Antanas ir Augustinas Sabai.

Skaudi mirties žinia buvo Kanados lietuviams, o ypač Sudburio ir apylinkės tautiečiams. Kun. Antanas Sabas, Christ the King šventovės vikaras ir lietuviškų pamaldų vedėjas, jo brolis — kun. Augustinas Sabas, Blind River, Ont., kanadiečių parapijos klebonas, š. m. liepos 25 d., besimaudydami Hurono ežere, prigėrė.

Kun. Antanas Sabas gimė 1907 m. VII. 20, kun. Augustinas Sabas — 1913 m. XII. 16 Šakių apskr., Gelgaudiškio valsč., Papiškių km., didelėje pasiturinčių tėvų šeimoje. Be jų, šeimoje dar buvo 5 broliai ir 2 seserys.

Kun. Antanas, baigęs Jurbarko "Saulės" gimnazijos 4 klases, išvyko į Italiją ir Este, prie Paduvos, baigė saleziečių gimnaziją. Po to Torino mieste baigė licėjų su filosofija ir 3 metus mokytojavo saleziečių gimnazijoje "Peroza Argentina". Grįžęs į Torino tarptautinę teologijos akademiją, baigė teologijos mokslus ir buvo įšventintas kunigu. 1939 m. vasarą grįžęs į Lietuvą, Kaune ėjo "Vaikelio Jėzaus" amatų mokyklos, prekybos mokyklos ir mergaičių amatų kursuose kapeliono pareigas. Vėliau, kaip vikaras, dirbo Rumšiškių, Raseinių ir Lygumų parapijose. Atidarius Vilniuje lietuvišką kunigų seminariją, buvo pakviestas seminarijos dvasios tėvu, asketinės teologijos ir graikų kalbos dėstytoju. Po trumpo laiko dėl nesveikatos tų pareigų atsisakė. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. Hechingene padėjo lietuviams įsikurti ir ėjo lietuvių sąjungos pirmininko pareigas. Pietų Vokietijoje esant lietuvių kunigų pertekliui, buvo pasiųstas į Schleswig Holstein, Hamburgą, ir vienu metu turėjo aptarnauti net penketą mažesnių pabėgėlių stovyklų.

Į Kanadą kun. Antanas Sabas atvyko 1950 m. vasario mėn. Penketą mėnesių gyveno prie North Bay, tris mėnesius Sault Ste. Marie ir ten suorganizavo lietuviams pamaldas. 1950 m. spalio mėn. atvyko į Sudburį, Christ the King parapiją, vikaro pareigoms su teise didžioje šventovės salėje laikyti pamaldas lietuvių kalba ir aptarnauti lietuvius. Buvo vienas iš steigėjų Tumo-Vaižganto vardo šeštadieninės mokyklos ir mokytojas daugiau kaip 30 metų, kol mokykla užsidarė dėl mokinių trūkumo.

Šią vasarą Sudburio lietuviai ruošėsi švęsti jo 75 m. amžiaus sukaktį. Deja, nebeteko, nes Augščiausias pasikvietė jį pas save.

A. a. kun. Antanas liepos mėn. 27 d. iš Blind River buvo parvežtas į Sudburio Christ the King parapijos šventovę. Ten parapijiečiai ir visi lietuviai meldėsi ir su juo atsisveikino. Sekančią dieną velionis kun. Augustinas, jo parapijiečiams pasimeldus ir atsisveikinus, buvo parvežtas irgi į Sudburį ir abiejų brolių kūnai palaidoti Sudburio katalikų kapinėse.

Laidotuves tvarkė Sault Ste. Marie vyskupija, dalyvavo Sault Ste. Marie vyskupas Alexander Carter, jo pagalbininkas vysk. Bernard F. Pappin ir apie 80 kunigų, jų tarpe šie lietuviai kunigai: Stasys Šileika, Laurynas Kemėšis, Augustinas Simanavičius, OFM, Eugenijus Jurgutis, OFM, ir Jonas Staškus, Blind River parapijos atstovai, Christ the King parapijiečiai, Sudburio ir apylinkės lietuviai.

Apie a.a. kun. Augustiną Sabą kol kas platesnių biografinių žinių neturime.

Išlydėjom žymų teisininką

LIUDAS BALVOČIUS

Š. m. liepos mėnuo Los Angeles lietuvių kolonijai buvo skaudus, nes per trumpą laiką ji neteko kelių brangių asmenybių, kurių tarpe buvo ir Stasys Paltus.

Velionis gimė 1906 m. kovo 22 d. Skriaudžių k. Lietuvoje. Baigė Marijampolės mokytojų seminariją, Lietuvos karo mokyklą aspirantu (jaun. ltn. laipsniu) ir teisės mokslus Vytauto Didžiojo universitete.

Gyvendamas Lietuvoje, dirbo užs. reikalų ministerijoj, o vėliau teisingumo ministerijoje — teismuose, kur buvo pasiekęs tribunolo prokuratūros sekretoriaus pareigas. Paskutiniojo karo išvakarėse buvo pasitraukęs į Prancūziją, po to emigravo į Ameriką ir kurį laiką gyveno Niujorke. 1948 m. su šeima velionis persikėlė į Kaliforniją ir pastoviai apsigyveno Los Angeles mieste.

Čia tuojau įsijungė į vietos lietuvių gyvenimą ir visuomeninę veiklą, kur aktyviai reiškėsi iki pat paskutinių savo gyvenimo metų. Priklausė daugeliui organizacijų ir nevienai jų pirmininkavo. Dirbo vietos ALTos skyriuje, Liet. Bendruomenėje, Lietuvių Karių Veteranų Sąjungoje "Ramovė", Juozo Daumanto vardo šaulių kuopoje, žurnalistų skyriuje, Kalifornijos liet. radijo klube ir kitur. Pastoviai dirbdamas amerikiečių teisme vertėju, labai dažnai, kaip patyręs teisininkas, padėdavo savo tautiečiams įvairiais teisiniais patarimais.

Velionis dažnai buvo kviečiamas į mūsų auditorijas kalbėti įvairiomis progomis ir temomis. Jo švelnūs žodžiai ir gilios mintys liedavosi iš jo lūpų kaip tyras vanduo iš šaltinio. . Jis stebino klausytojus savo nuoseklumu, logika ir įgimta gražbylystės dovana.

Velionis buvo vegetaras, lygiai kaip ir mūsų žymusis rašytojas Vydūnas, nevartojo mėsiškų valgių — maitinosi daržovėmis, vaisiais, sėklomis, pieno gaminiais.

Velionis nebuvo materialistas — nesiekė nei turtų, nei garbės, gyveno kukliai ir santūriai. Laimės jis nepavydėjo niekam, nors ir pats jos niekad perdaug neturėjo. Anksti neteko savo mylimos žmonos ir po jos mirties likęs vieni-

(Nukelta į 6-tą psl.)

A†A

ALDONAI YČIENEI

mirus,

gilią užuojautą reiškiame dr. JONUI YČUI, sūnums ir dukrai bei kitiems artimiesiems –

A. J. P. Venslovaičiai

A†A

ALDONAI YČIENEI

mirus,

jos vyrą dr. JONĄ YČĄ ir jų šeimą skausmo valandoje giliai užjaučiame –

Salomėja ir Pranas Pargauskai
Nijolė ir Andrius Laansoo

A†A

ALDONAI YČIENEI

mirus,

jos vyrui dr. JONUI YČUI, sūnums ir dukrai bei kitiems giminėms ir artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą –

Kun. Algimantas, Rūta,
Loreta ir Rita Žilinskai

A†A

ALDONAI YČIENEI

atsiskyrus su šiuo pasauliu,

jos vyrą dr. JONĄ YČĄ, sūnus, dukrą ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

Joana, Stasys, Diana, Edvardas
Bubuliai

MYLIMAI MAMYTEI

A†A

JUZEFAI TRINKIENEI

Lietuvoje mirus,

sūnus – BOLESLOVĄ, jo žmoną GENOVAITĘ Toronte, ADOLFĄ Australijoje, dukrą BRONĘ KAVALIAUSKIENĘ, jos vyrą PRANĄ Lietuvoje, jų šeimas ir visus gimines nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime –

Krikšto dukra Regina ir Vladas Andrijauskai
Stasys Trinka
Chicago, Ill. *Loreta ir Frank Waidzulis*

A†A

ANICETUI LUKOŠIUI

mirus,

jo žmonai ALDONAI, dukrai ir sūnui nuoširdžiausią užuojautą reiškia –

A. J. P. Venslovaičiai

A†A

ANICETUI LUKOŠIUI,

mirus,

jo žmonai ALDONAI, dukrai JŪRATEI, sūnui EDVARDUI ir kitiems artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą –

Jonas ir Birutė Lapinskai

A†A

ANICETUI LUKOŠIUI

iškeliavus amžinybėn,

jo žmoną ALDONĄ, dukrą JŪRATĘ su vyru, sūnų EDVARDĄ ir kitus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

Joana, Stasys, Diana, Edvardas
Bubuliai

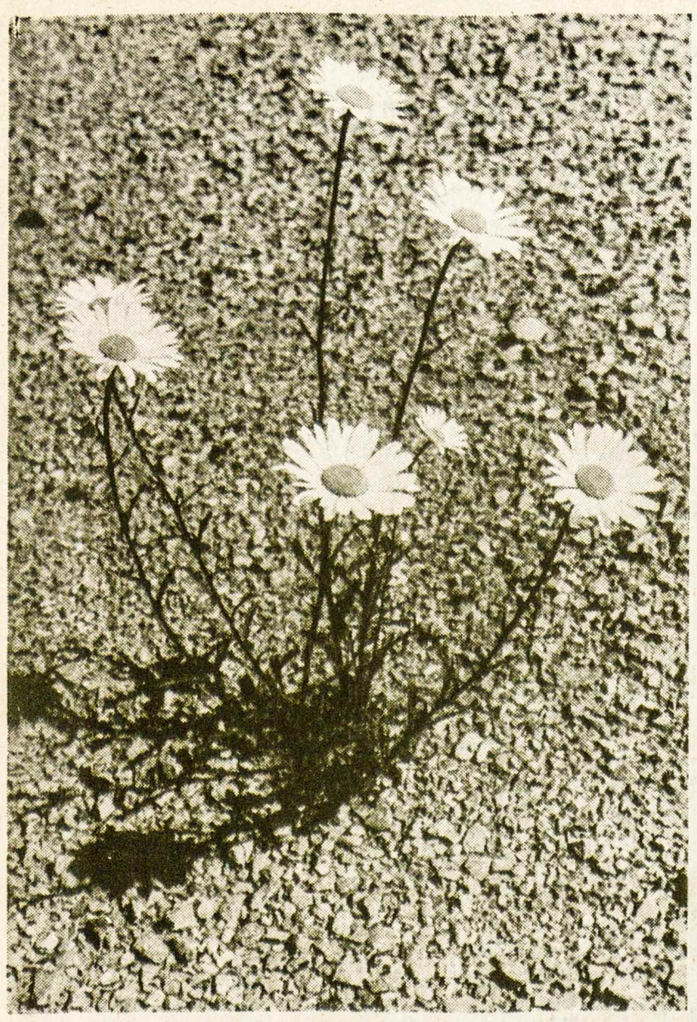

Lietuviškai atrodančios ramunės Kanados žemėje. Nuotr. Vytauto Maco

Vietoje gėlių puokštės

Velionies profesoriaus Jono Kuprionio pėdsakai lietuviškame gyvenime

R. K. VIDŽIŪNIENĖ

Neišpasakytai liūdna žinia perbėgo visas lietuviškojo pasaulio salas ir saleles, kad staiga krito vienas iš mūsų ažuolų — prof. Jonas Kuprionis.

Daug kas jau rašė apie velionį mūsų spaudoje, ypač pabrėždami jo meilę savo pasirinktai šakai — miškininkystei. Baigęs Žemės Ūkio akademiją Dotnuvoje, jis miškų departamento tarnyboje daug nuveikė įvairiose tos srities šakose, redagavo "Mūsų Girias", išeivijoje d i r b o miškininkų kursuose, o pakviestas profesoriauti į Louisianos valstybinį politechnikos institutą, daug pasidarbavo miškų tyrimo ir egzotiškų medžių plantacijos srityse. Buvo labai vertinamas. Ir dabar ten yra arboretumas, pavadintas jo vardu.

Čia noriu paminėti velionį iš kitos pusės, kurioje teko rankas sujungus dirbti kelerius metus, dalintis džiaugsmais ir rūpesčiais, guosti nusiminimo valandose, nes nuoširdžiai dirbant lietuvišką darbą mūsų sąlygose neišvengiamai tenka užlipti ant nevieno pavyduolio nuospaudų.

Pažinome mes, tie negausūs spaudos žmonės Kalifornijoje, Joną Kuprionį kaip nepavargstantį žurnalistą, atvirą ir nuoširdų mūsų žurnalistų sąjungos skyriaus, o vėliau ir centro valdybos pirmininką. Jis nebuvo iš tų, kurie žengia per visų galvas, iškėlę savo asmenines vėliavas, bet toks, kuris gydė šiurkščių žodžių daromas skriaudas, tramdė temperamentus, vairavo į nuosaikumą ir tarpusavį pasitikėjimą.

Į d v i šakas dalino Jonas Kuprionis savo meilę tėviškei — į jos gamtą ir į jos spaudą. Sielojosi ir viena, ir kita sritimi, sielojosi taip giliai, kad neišvengė žalos savo jautriai širdžiai.

Daugiausia suartėjome su Jonu Kuprioniu nuo to laiko, kai pakvietė mane redaguoti "Lietuvį Žurnalistą". Su dideliu taktu jis duodavo patarimus, mokėdavo išlyginti susidarančius priešingumus, nuraminti pasišiaušusius ožius — visada su šypsena, su nuolankumu jis pasiekdavo daugiau, negu kitas trenkdamas kumščiu į stalą. Ir taip plaukė tie keli žurnalistiški metai santaikoje tarp savųjų, bendradarbiavime su radijo valandėle, sutarime žurnalistiškų vakaronių ruošoje. Jis dažnai nusileisdavo mano labai jau suvalkietiškam būdui. Nuostabiai mokėjo pasinaudoti prancūzų moralisto Montaigne patarimu: "Tas, kuris maišosi tarp žmonių ir aktyviai rūpinasi pasaulio reikalais, turi vaikščioti su priglaustomis prie kūno alkūnėmis ir kartais net pasitraukti į šalį, praleisdamas karštakošius".

Netekome šviesios asmenybės, kuri mums čia buvo dar labai reikalinga. Netekome spaudos darbuotojo, kuris prašomas niekad nėra atsisakęs aprašyti spaudoje mūsų lietuviško gyvenimo įvykių, kuris ir raštu, ir gyvu žodžiu sielojosi mūsų spaudos etika, mūsų tautos — ten ir čia — ateitimi. Ir jei šiandien mes Los Angeles mieste tebeturime glaudžią spaudos ir radijo žmonių grupę, didele dalimi yra šio mūsų pirmininko nuopelnas.

Kaip miškininkų mokytoją, kaip skautų ir ateitininkų veikėją, jį jau žodžiu ir raštu pagerbė kiti, leiskite ir man tarti šiuos kelis atsisveikinimo žodžius kaip lietuviškos spaudos bendradarbei vietoj vystančių gėlių puokštės.

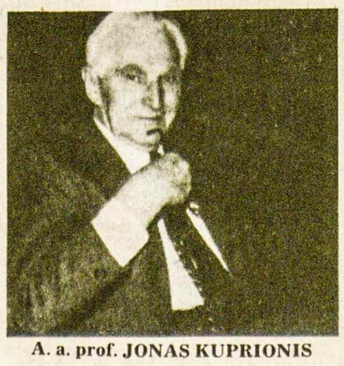

A. a. prof. JONAS KUPRIONIS

Išlydėjom...

(Atkelta iš 5-to psl.)

šas, kaip beržas prie didelio vieškelio, palengva gelto ir vyto . . .

Artimiausias jo gyvenimo draugas ir gyvenimo ramstis buvo vienintelis jo sūnus Alfredas. Velionis juo labai rūpinosi: išaugino, išmokė kalbėti lietuviškai, išleido į mokslus ir paliko jį mums lietuviškų darbų talkai bei lietuvybės tęstinumui.

Velionis Paltus, iškankintas sunkios ligos, š. m. liepos 25 d. užbaigė šią žemišką kelionę. Didelio būrio draugų ir artimųjų liepos 29 d. buvo palydėtas į Los Angeles Šv. Kryžiaus kapines ir palaidotas šalia savo 1969 m. mirusios žmonos.

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Įdomaus žmogaus įdomus gyvenimas

Vengrų operos solisto Sendor Bori pergyvenimai

IGNAS MEDZIUKAS

Dirbdamas viename didžiųjų Los Angeles bankų, susipažinau su ten užimančiu svarbias pareigas vengrų tautybės asmeniu Sendor Bori. Tai žmogus, kurio išgyvenimai labai įdomūs, ir todėl jo nuotrauka bei gyvenimo aprašymas buvo įdėtas į periodinį banko leidinį "Security News".

Matėsi su Mussoliniu ir popiežiumi

Iš mažens jausdamas pamėgimą muzikai, Sendor, būdamas 18 metų, įstojo į Franz Liszto vardo muzikos akademiją Budapešte, kur studijavo dainavimą. Baigęs sėkmingai pradėjo dainininko karjerą. 1942 m. dalyvavo tarptautiniuose muzikos konkursuose — Veimare ir Florencijoj. Abiejuose konkursuose buvo pripažintas laimėtoju. Šis laimėjimas jam padėjo pasimatyti su Benito Mussoliniu ir popiežiumi Pijum XII.

Amerikiečių nelaisvėje

II D. karo metu Sendor įstojo į vengrų armiją ir pateko į amerikiečių dalinių, vadovaujamų generolo Pattono, nelaisvę. Dainininko karjera jam čia padėjo. Po dviejų savaičių šis belaisvis jau linksmino Amerikos karius, dainuodamas jiems angliškai populiarias daineles ir gaudamas už tai atlyginimą, nors anglų kalbos ligi to laiko visiškai nemokėjo . . .

Kinijoje ir Sovietų Sąjungoje

1945 m. rugsėjo mėn. paleistas iš nelaisvės, Sendor grįžo į Vengriją ir buvo priimtas solistu į tautinį liaudies ansamblį. Su šiuo ansambliu jam teko plačiai gastroliuoti ne tik savo krašte, bet ir užsienyje. Jis lankėsi Čekoslovakijoje, Rusijoje ir kitur. Sendor gyvai prisimena savo viešnagę komunistinėje Kinijoje, jos miestuose — Šanghajuje, Pekinge, Nankinge, Handchowe ir Hankowe. Kinijos respublikoje viešėjo apie 5 mėnesius. Po vieno koncerto buvo pristatytas komunistų partijos vadovui Mao Tse-tungui. Vėliau jis turėjo progos susitikti ir su Chou En-lai ir Ten Hsioping, partijos įžymybėmis. Apie Chou En-lai yra geros nuomonės, nes jis buvęs didelės inteligencijos žmogus. Iš Kinijos jis parsivežęs gana gerus įspūdžius.

Kitokie prisiminimai iš Sovietų Sąjungos, kurioje išbuvo šešias savaites. Lankėsi Leningrade, Gorkyje ir Jaroslavlyje. Prisimena sov. propagandą, kai vadovai stengėsi įtikinti, kad Sovietų Sąjunga yra laisviausia, turtingiausia šalis pasaulyje, o jos kilnūs siekimai — išlaisvinti visą pasaulį. Prieštarauti tokiems aiškinimams buvę pavojinga. Svečiams buvo rodoma tik tai, kas geriausia, patys neturėję jokio pasirinkimo.

"Vieną dieną, — pasakoja Sendor, — norėjau pamatyti, kaip gyvena eiliniai sovietų piliečiai, todėl nuėjau į artimą b a r ą, atsistojau vienoje eilėje, kur nusipirkau bilietą gauti stiklui degtinės ir po to stojau į kitą eilę, kad gaučiau degtinę. Staiga pajutau kažkas griebė mane už rankos ir pasakė, kad aš esu paklydęs. Išsivedė mane iš baro, pašaukė taksį ir nuvežė į viešbutį. Supratau, kad jie buvo pasiryžę neleisti man pasikalbėti su eiliniais piliečiais ir pamatyti tikrąjį sovietinį gyvenimą.

Tėvynėje ir už jos ribų

Sugrįžęs į Vengriją, 1952 m. jis įsijungė kaip solistas į tautinį teatrą Szegede. Čia išbuvo ketverius metus ir dainavo solo dalis operose "Rigoletto", "La Traviata", "Don Pasquale", "Pagliacci", "Cavalleria Rusticana" ir kitose. Kilus revoliucijai ir rusų tankams ją traiškinant, solistas apsisprendė palikti gimtąjį kraštą ir pasitraukė į užsienį. Dar kurį laiką studijavo muziką Vatikano universitete Romoje. Gavęs leidimą, atvyko į JAV.

Iš pradžių buvo muzikos mokytoju Kalifornijos meno institute. Tuo pačiu metu lankė Pietų Kalifornijos universitetą, įsigijo magistro laipsnį.

Matydamas, kad šiame krašte, neturint stiprios paramos, iš meno sunku išgyventi, nutarė keisti profesiją. Prieš dešimt metų atėjo dirbti į banką, atliekamą laiką skirdamas kompozicijai. Neseniai yra sukomponavęs Mišias "Te Deum" lotyniškai mišriam chorui, solo ir orkestrui.

Kai pirmą kartą lenkų šventovėje jo sukomponuotos Mišių giesmės buvo giedamos, diriguojant pačiam kompozitoriui, buvau pakviestas ir aš. Tada įsitikinau, kad Sendor Bori yra didelės muzikinės erudicijos asmuo.

Kitą kartą buvau pakviestas į Patriotic Hall, kur amerikiečiams lakūnams buvo įteikti pasižymėjimo ženklai už narsumą, 1944 m. gabenant iš Anglijos paramą Varšuvos sukilėliams. Čia buvo atlikta pianinu ir smuiku jo kompozicija. Pats kompozitorius ir padainavo. Tada tik pamačiau, kokį galingą ir gražiai skambantį balsą jis turi, nors jau yra bebaigiąs šeštąją dešimtį metų.

Šiaip Sendor Bori yra atkaklus kovotojas prieš komunizmą ir nuolatinis demonstracijų organizatorius bei dalyvis.

Negatyvumas

AL. GIMANTAS

Po kelių dešimtmečių gyvenimo anglosaksinės kultūros aplinkoje turbūt jau visi suspėjome apsiprasti su tam tikrais papročiais ar tradicijomis, kurių dalis net ir šiandien nevisiems mūsiškiams yra suprantamos. Čia neretai tiek atskirų individų santykiuose (privačiuose), tiek ir tarnybinėje struktūroje tarp įvairaus laipsnio pareigūnų visada vyrauja, bent paviršiuje vadinamasis pozityvus nusistatymas ir toks pats santykiavimas. Pvz. jei tavo viršininkas norės tave už ką pabarti, papeikti, tuoj pat nepradės tavęs barti, šaukti, pasikvietęs pokalbiui savo kabinete. Pirmiausia jis paryškins, pabrėš tavąsias geras savybes, teigiamus bruožus ir tik tada palies tavąsias silpnesnes puses ar išreikš nepasitenkinimą tavo tokiu ar kitokiu atliktu darbu, metodu ar sistema. Toks pokalbis vyks pusėtinai draugiškoje atmosferoje, gal net ir prie kavos puodelio diskutuojant, aptariant padėtį.

Tokia pozityvi laikysena yra beveik visuotinai praktikuojama, modernios psichologijos skatinama. Tuo būdu nenutraukiama komunikacija tarp vadovaujančiojo ir pavaldinio. nėra nei asmeninių apsipykimų, nes ir barniai paprastai neišeina iš džentelmeniškumo ribų, lieka ir toliau abipusis pasitikėjimas bei respektas. Tokios sąlygos paprastai leidžia geriau įžvelgti susidariusią problemą ir, svarbiausia, rasti atitinkamas priemones jai išspręsti.

Atrodo, kad tai išbandyti ir tikri metodai. Jei taip, jeigu jie gerai veikia vietinės aplinkos gyvenime, kodėl jie dar retokai taikomi lietuviškoje aplinkoje? Ar tik nesame toje srityje perkonservatyvūs ar senamadiški? Mes paprastai labai sunkiai sutinkame ir priimame betkurią kritiką, ją neretai laikome asmeniniu įžeidimu, jaučiamės užgauti, paniekinti.

Rodos nesame pikčiurnų tauta, tačiau kažkodėl, bent anksčiau, susipykdavome, kaikada net į teismą eidavome dėl kaimyno gyvulio išmindžiotos lysvės ar kaimyno nukeltos gairelės keletą pėdų savo naudai. Sodiečiai kartais susipešdavo beveik dėl menkniekių. Dabartis gal kiek apgydė nekontroliuojamus pasikarščiavimus, kurie nebuvo ir nėra būdingi lietuviams, nors jų pasitaiko ir dabar.

Istorinių faktų nėra kaip išdildyti ar pakeisti, tačiau, ar ne perdaug mūsų tautosakoje (dainose, pasakose, padavimuose) to negatyvaus elemento — liūdnos nuotaikos, ašarojimo, dejavimų, verkšlenimo? Visi mus skriaudė: ir vokiečiai, ir rusai, ir lenkai, ir gudai, ir dar kitoki niekadėjai. Tai nenuteikia pozityviai jaunosios lietuvių kartos, kuri, kaip čia įprasta, beveik visuomet yra pozityviai nusiteikusi kituose dalykuose. Iš praeities stiprybės besisemiant, svarbu turėti užtektinai šviesulių, bet ne rezignacijos pavyzdžių, kurie neuždega, nepatraukia.

Gana vaizdžiai matome, kad ir mūsų bendrinėje veikloje, kur daugiau lemia jaunesnės kartos balsas, metodai, gairės ir planai būna drąsesni, nesustingę, nebūtinai į senąsias tradicijas atsirėmę. Jaunajai kartai nesvetimi naujų kelių jieškojimai, bandymai, kurie, bent iki šiol, gal ir nevisai buvo priimtini vyresniosios kartos veikėjams. Juk ir šventraštyje perkeltine prasme pasakyta, kad stiprus, pozityvus tikėjimas net ir kalną gali pajudinti. Tačiau ne tiktai kalnai, kalvos, bet ir kupsteliai nepajudės, jeigu jau iš anksto turėsime negatyvų nusistatymą. Todėl ir tenka stebėtis šiandien įtaigia Maironio lyrika, turėjusia tokį gilų poveikį, nes ji visada buvo pozityvi, nuostabiai pozityvi. Visa tauta ja tikėjo.

● **Maža garbė svetimom kalbom kalbėti, didelė gėda savosios gerai nemokėti**

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Kristui reikia bendradarbių.
Gal Jis kviečia tave?
Jei nori sužinoti, kaip gyventi pilnai prasmingu gyvenimu, rašyk:
Sesuo M. Margarita, Immaculate Conception Convent, Putnam, Ct 06260, USA.
Gal nežinojai, kad yra lietuvaičių vienuolija, kuri veikia Amerikoje ir Kanadoje?

Uolų Kanados Lietuvių Žurnalistų Sąjungos narį

A†A
ANICETĄ LUKOŠIŲ

Dievui pašaukus

į amžinąsias padangtes, giliai užjaučiame nelaimės ištiktuosius: žmoną ALDONĄ, dukrą JŪRATĘ, sūnų EDVARDĄ ir visus artimuosius –

KL Žurnalistų Sąjunga

BRANGIAI DUKRAI

DANAI

su vyru tragiškai žuvus,

jos tėvui – Kanados Lietuvių Fondo tarybos nariui JONUI R. SIMANAVIČIUI, mamytei VALENTINAI SIMANAVIČIENEI, seserims ir broliui bei artimiesiems KL Fondo vardu reiškiame gilią užuojautą –

KL Fondo valdyba

A†A
DANAI SIMANAVIČIŪTEI
ir jos vyrui EDVARDUI OSTAFIN
tragiškai mirus JAV-se,

su prislėgtomis širdimis reiškiame gilią užuojautą jos m o t i n a i VALEI, t ė v u i JONUI-ROBERTUI SIMANAVIČIAMS ir visiems jų giminėms –

Lois ir Jokūbas Dagiai
Jadvyga ir Jonas Ignatavičiai
Janina ir Vincas Pilipavičiai
su šeimomis

MYLIMAI DUKRELEI

A†A
DANUTEI SIMANAVIČIŪTEI-OSTAFIN, ir žentui EDVARDUI
tragiškai žuvus,

jos t ė v e l i u s VALENTINĄ ir JONĄ-ROBERTĄ SIMANAVIČIUS, jos brolį, seseris su šeimomis ir v i s u s g i m i n e s bei artimuosius giliai užjaučiame –

Teresė ir Viktoras Gražuliai
Marija Andriulevičienė

A†A
DANUTEI SIMANAVIČIŪTEI
ir jos vyrui EDVARDUI OSTAFIN
tragiškai žuvus,

t ė v e l i u s – VALENTINĄ ir JONĄ - ROBERTĄ SIMANAVIČIUS, brolį, seseris su šeimomis bei visus gimines, artimuosius nuoširdžiai užjaučiu –

Boston, JAV *Laimė Valickaitė-Kontautienė*

PADĖKA

Mūsų mylima motina, močiutė ir uošvė

A†A
Katarina-Erika Giedraitienė

mirė 1982 m. liepos 20 d.
Palaidota lietuvių kapinėse Mississaugoje, Ontario.

Gilią padėką reiškiame: evangelikų kun. R. V. Ruppenthal už maldas ir pamokslą laidotuvių koplyčioje ir už palydėjimą į kapines; už išreikštas mums užuojautas bei paguodos žodžius, gėles, užprašytas šventas Mišias, aukas paskirtas "Tėviškės Žiburiams", Kanados Lietuvių Fondui, klubui "Giedraitis" ir širdies ligų fondui.

Nuoširdžiai dėkojame visiems už apsilankymą laidotuvių namuose, palydėjimą į amžino poilsio vietą, suruoštas vaišes, suneštus pyragus.

Gilią padėką reiškiame suteikusiems skausmo valandoje įvairią pagalbą, kuri mums buvo tikrai reikalinga.

Liekame dėkingi:

dukros – Irena ir Elvyra
sūnūs – Romas ir Juozas
bei jų šeimos

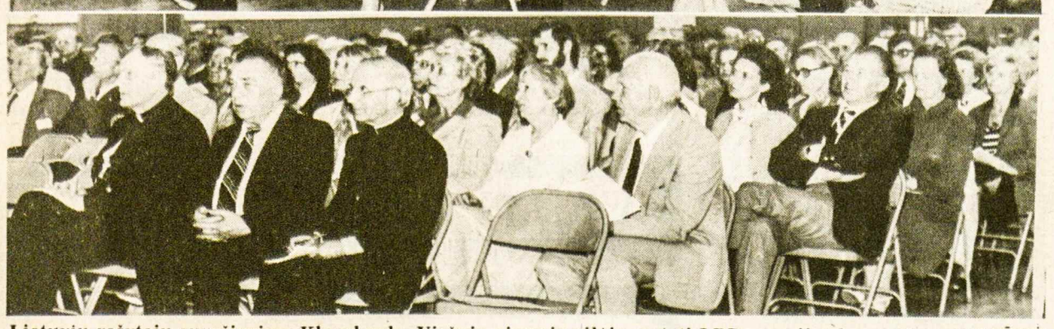

Lietuvių rašytojų suvažiavime Klevelande. Viršuje pirmoje eilėje matyti LRD premijos laureatė poetė LIŪNĖ SUTEMA, sol. STEMPUŽIENĖ-ŠVEDIENĖ, JAV LB pirm. V. KUTKUS, JAV LB kultūros tarybos pirm. I. BUBLIENĖ, poetas B. GAIDŽIŪNAS ir kiti. Apačioje — literatūrinės akademijos dalyviai Nuotr. V. Bacevičiaus

Lietuva Maironio poezijoje

Mokinio iš pavergtos Lietuvos rašinys. Poezijos nemarumą įrodo šimtmečiai (Maironis)

Čia Lietuva. Čia lietūs lyja. Laukas.
Rugiai išplaukia. Plaukioja
drugiai...
Tu Lietuva, man kaip geriausias
draugas
Pakilus — Eikim! — tyliai pasakė.

Einu ir aš. Einu žaliomis panemunėmis, kartodamas vis tą patį, kažkodėl taip giliai širdin įstrigusį šiuolaikinio poeto posmą. Ištiesiu ranką — ir mano delną paglosto išplaukiojusi rugio varpa.

Praeitis, dabartis ir ateitis — viskas čia pat. Visa Lietuva. Gal todėl taip gera išeiti. Pajusti gyvenimo pilnatį ir mano tautos neramumą. To jausmo pasiilgęs, išeina lietuvis susitikti su Čiurlioniu ir Donelaičiu, su Strazdu ir Poška.

Sutinka jis kely ir mano mylimą Maironį, kurio eilėse sutilpo Lietuva su visa savo istorija, gamta ir žmonėmis.

Ir liūliuoja, ir neša mane per Lietuvą Maironio posmai... "Poetas gimsta tada, kai jame pabunda meilė". Tai didžios kūrybinės patirties žodžiai. Bet ką mylėti? Maironis tuo ir brangus, kad jis mylėjo gimtinę ir jos paprastą žmogų ir kad šiam poeto jausmui, atrodo, nebuvo ribų.

Tėvynė Lietuva Maironiui prasideda žila senove, mįslinga praeitimi. Senosios Lietuvos paveikslą poetas apgaubia romantikos šydu, po kuriuo slypi daug neįmintų mįslių:

Praeities gilų miegą kas pažadint galėtų?
Kas jos dvasią atspėtų? Jei įkvėptų gyvybę?

Praeitis Maironiui — tai pirmiausia mūsų senolių žygdarbiai, nuožmios kovos su kryžiuočiais pilys. Poetas čia atskleidžia rūsčią senovės didybę, griežtu ritmu, gausiais vyriškąjs rimais parodo žūtbūtinę lietuvių tautos kovą dėl savo egzistencijos. Skaitai posmą po posmo ir prieš akis praslenka šiurpūs dramatiški tautos istorijos epizodai, nuolatinis pavojaus laukimas, niokojantys priešų antplūdžiai ir lietuvių motinų sielvartas, nuožmios kautynės ir sunkiai iškovotos pergalės. Visa tai pateikta su Maironiui būdingu nuoseklumu ir logika, kondensuotais, bet kartu ir konkrečiais vaizdais.

Eilėraščiuose poetas tiesiogiai neišsako savo jausmų, bet jie išryškėja potekstėje. Tai rūstus pasipiktinimas istorijos neteisybe ir kartu pasididžiavimas senovės lietuvių narsa bei ištverme.

Žymiai sudėtingesni poeto jausmai nubanguoja "Trakų pilies" eilutėmis. Ir čia poetizuojama Lietuvos senovė, ir čia į praeitį autorius žvelgia romantiko akimis. Bet kodėl jo skruostu rieda "gaili ašarėlė"? K o d ė l pravirksta "iš skausmo širdis"? Kaip ji neverks, jei virsta žemyn paplautas bokšto akmuo, jei siautėjantis ežeras mena poetui tragišką jo tautos likimą. Maironis čia skausmingai jaučia dabartį, tą gūdžią carizmo priespaudos naktį, ir nesigėdi savo žmogiško silpnumo, savo ašarų. Prieštaringus lyrinio herojaus pergyvenimus čia ypač pabrėžia didingas senosios pilies ir jos griuvėsių kontrastas, kuriuo pagrįsta visa eilėraščio kompozicija. Ir sunku pasakyti, ko čia daugiau: romantiško praeities pasiilgimo ar elegiško graudulio, kurį sukelia niūri dabartis. Gal ne tai ir svarbiausia. Turbūt svarbiau, kad visame eilėraštyje jauti taurų, prasmingą, giliai žmonišką jausmą, skirtą tik jai — tėvynei Lietuvai.

Tokia pat dramatiška, sielvartinga gaida išsilieja ir eilėraštis "Mano gimtinė". Lietuvos kraštovaizdis prieš mūsų akis atsiskleidžia pačiais bendriausiais bruožais (banguojąs Nemunas, ūžiančios girios, apleistos pilys), bet tokie įvaizdžiai tarsi padeda poetui stipriau išsakyti savo, kaip lyrinio herojaus, neapibrėžtą, romantinį laisvės ilgesį. Iš tikrųjų vaizdų neapibrėžtumas su jausmų neapibrėžtumu čia nuostabiai derinasi:

Ten užaugau, iškentėjau
Aš kančias visas
Ir pamėgau, pamylėjau
Vargdienių dūmas.

Bet nesibaigia poetui Lietuva v i e n tik praeitimi. Ne vien tik sielvartas širdyje dėl tos praeities sunykimo. Gimtasis kraštas Maironiui — tai upių juostos ir ošiančios girios, tai ramios vasaros naktys ir sidabrinės dangaus akys. Tai visas tas gamtos grožis, kuris tarsi pakelia žmogų nuo pilkos kasdienybės, taurina jo sielą ir moko mylėti. To žodžio akivaizdoje, lyg burtų lazdele pamojus, ū m a i ištirpsta griūvančių pilių sukeltas liūdesys, ir paprasta neįmantri metafora nuskaidrina "vargdienio dūmas":

Pavasario saulė prašvito meiliai
Ir juokiasi, širdį vilioja:
Iškilo į dangų aukštai vieversiai,
Čirena, sparneliais plasnoja.

Jeigu "Pavasaryje" tarsi akvarelėje nutapytos trapios ir, sakytum, vienadienės spalvos bei nuotaikos, tai eilėraštis "Kur bėga Šešupė" mums atskleidžia žymiai didingesnį, tiesiog panoraminį, monumentalų Lietuvos paveikslą, kuriame susilydo, persipina ir praeitis, ir tėvynės gamta, ir lietuvio žmogaus nacionalinio charakterio bruožai.

Kas skaitė, ilgai neužmirš ir garsiojo "Vakaro ant ežero..." Tai irgi eilėraštis apie tėvynę, bet į ją Maironis tarsi pažvelgia iš šalies, iš Alpių augštybių. Eilėraščio pradžioje visu savo grožiu sužėri didingas Alpių vaizdas. Bet visas tas grožis tarsi nublanksta, kai poeto vaizduotėje vienas po kito iškyla brangūs tėvynės paveikslai. Taigi jau pati kompozicija (skirtingų kraštų gamtos sugretinimas) padeda Maironiui išreikšti pagrindinę idėją. Bet svarbiausia — jausmas. Tas skaidrus, tyras jausmas, kurio visas eilėraštis pripildytas iki kraštų. Iš pradžių tai svajinga vidinės ramybės būsena, kai žmogus į pasaulį žvelgia tarsi dvasios akimis, kai lengvais svajonių sparnais pakyla virš savo būties:

Audžiau nurimęs aukso svajones
Aušros spinduliais,
Lėkė jos, skrido pilnos malonės
Padangių keliais.

Palaipsniui poeto jausmas įsisiūbuoja, stiprėja galingas prisiminimų antplūdis, ima ryškėti paliktos gimtinės vaizdų kontūrai:

Kiek atminimų, atsitikimų,
Gyvų kitados,
Vienas už kito, brėško ir švito
Anapus ribos!
Ten, kur palangėm stiepias sužiurę
Žemčiūgų žiedai,
Kur raudonmargę kreipia kepurę
Jurginų pulkai...

Dabar prisiminimai tiesog užplūsta poetą: jis regi ir žaliomis rūtomis pasidabinusias lietuvaites, ir jaunus bernelius su jų juodbėrėliais, ir mėlyną Dubysos juostą. Ir čia pajuntame, kaip emocinė eilėraščio įtampa pasiekia kulminaciją: lyrinis herojus nebeišlaiko tokio prisiminimų antplūdžio, vizijų srautas nutrūksta, o akimirkai iškilęs gimtosios Dubysos vaizdas gal jau ištirps skaidrioj p o e t o ašaroj...

...O svajonių sparnus Maironis turėjo. Mėgo jis pakeliaut ne tik po žilą senovę ar, svetur būdamas, mintimis apsilankyti "kur Dubysos atkrančiai žali". Maironiui Lietuva ir čia dar nesibaigia. Kaip tikras poetas patriotas, jis nekartą mintimis nuskrieja į ateitį, nekartą pasitinka "tekančią aušrą". Ir, nors ateities Lietuva poeto vaizduotėje neįgyja aiškių kontūrų, mus pirmiausia jaudina didis dainiaus troškimas matyti tėvišką laisvą ir laimingą, išsivadavusią iš s l o g i o s carizmo priespaudos nakties. Tikėjimo šviesesnia ateitimi gaida jau nuskamba eilėraštyje "Miškas ir lietuvis". Tiesa, jis prasideda minorinėm gaidom ir intonacijom, bet juo toliau, juo plačiau išsilieja gaivaus optimizmo srovė.

Atsibus tėvynės sūnūs,
Didžią praeitį atminę,
Pagimdys vargai galiūnus,
Ugnimi uždegs krūtinę!

Tai gilios prasmės kupinas posmas: praeities didybė turi žadinti žmogų žygdarbiams, turi įkvėpti jam aktyvios veiklos troškimą. Tokį pat vaidmenį turi atlikti ir tautos iškentėti vargai. O man atrodo, kad neblogiau šį vaidmenį atliko ir pats eilėraštis. Jau vien didelį emocinį svorį turi žodžiai "tėvynė", "vargai", "galiūnai", "ugnis", "krūtinė". Jie kaitina ir kelia skaitytojo jausmus, pripildo širdį entuziazmo bei energijos.

Panašia optimistine gaida nuskamba eilėraščio "Vilnius" paskutinės eilutės.

Tokia Maironio Lietuva — su garsia praeitimi ir turtingu liaudies žmogaus pasauliu, su nepakartojama gamta ir veržliu skrydžiu į ateitį. Šalis, kuri, kaip ir žmogus, niekad nebuvo tokia pati, niekad nebuvo vienoda. Šalis, kuri daug kentėjo ir tose kančiose keitėsi, kartu keisdama ir poeto emocijų tėkmę.

...Vėl nejučiom paliečiu delnu nulinkusią rugio varpą. Vėl mintyse vieno šiuolaikinio poeto žodžiai:

Čia Lietuva. Čia lietūs lyja. Laukas.
Rugiai išplaukia. Plaukioja
drugiai...
Dėkoju Lietuva, kad tu kaip geras
draugas
Man šiltą, gerą žodį pasakei...

O juk tu, Lietuva, tą šiltą žodį pasakei ir man Maironio posmais.

Pagal šventas knygas

NELĖ MAZALAITĖ-GABIENĖ

Aš niekuomet nemėginau tapti šventuoju, bet atsiskyrėliu buvau daug kartų.

Didelės yra Skargos knygos, metų knygos, ir kiekvienoje dienoje apsakytas šventas gyvenimas: kankinių, mergelių, karalių ir vienuolių. Bet tesirūpinau tik atsiskyrėliais. Ir gyvenau kaip jie.

Ne žiemomis: prie krosnies nėra jokio pasiryžimo — tesinori būti arti ugnies, glostyti kačiukus, eiti su Bočeliu jo pėdomis, nešti duonos ėriukams į pirtį. Ne, ne į tokią, kur beržų rykštėmis garuose žmonės išmuša ligas ir nuovargį iš savo kūnų. Tai pirtis, kur linamynei džiovina linus, kurioj visiems laikams lieka šiltas spalių kvepėjimas. Tai tenai žiemą gyvena avys. O žiemą viskas turi turėti šilumos kvėpavimą — tada būni pasidavęs siauram gyvenimui, tūnai kaip riešuto kiaute, jokių didelių galvojimų. Tačiau vasarą valdai pasaulį — nuo Užkalnių iki Aprobalio ir kurioje nors vietoje išeini atgailauti už visą pasaulį.

Ne, tai nebūtų tiesa: nemanau, kad mano atsiskyrėlis galvojo apie atgailą už save ar kitus — jam tereikėjo b ū t i atsiskyrėliu, kaip skelbė knyga. Tik būti.

O kaip? Jeigu kuriam žygiui pasirenki dykumas, tai reiškė ten, kur sausa, kur atkalnė, iš kur paima smėlį takeliams barstyti. Arba tai reiškė molį. Tai tokie grioviai, kurie skiria dirvas. Kai nusileidi į jų vidų, ir dar susigūži, niekas negali užmatyti, esi toks mažas. Bijau, kad atsiskyrėlis nemąstė jokių kilnių dalykų — griovio šonuose pirštais, akmenaičiu ar medžio šakos galu rausė, kasė trobeles tokio dydžio, jog vargiai tegalėjai apgyvendinti vieną man priimtiną lėlę-aguoną, gerokai aptrumpinus jos k o j ą. Ir negalėčiau tvirtinti, ar dažnai į tą mano pasitraukimą vienatvėn buvo įvestos kitos būtybės, kad ir tokios brangios, kaip aguonos. Greičiausia, kad po darbų viename pereidavau į kitą, o tų griovių begalės, tai pasėdėjus prie tų savo iškasų, jau nebuvo daug laiko. Saulė gi leidžiasi kasdien net ir tėviškėje.

Bet kartais, pasakyta knygoje, atsiskyrėliai gyvendavo miškuose, neįžengiamose giriose, o aš eidavau į sodą. Tačiau, kai būni atsiskyrėliu, yra kitaip: kiekvienas medis turi pareigas — vienur turėjo nutūpti kovarnis, tas, kuris atneša duonos kepalą. Bet buvau nusprendus, kad tie kepalai negalėjo būti tokie, kaip mes kepėme: nėra tokio stipraus paukščio, nes ir aš vos pakeliu abiem rankom apkabinusi, priglaustą p r i e pat širdies.

Iš kito medžio turėjo kristi vaisius — vietoj gėrimo, nes anie atsiskyrėliai ėjo prie šaltinio, niekur nebuvo rašyta apie šulinį. Ir dar su svirtimi! Kur nors tankmėje turėjo būti serbentų ar agrastų krūmas. Reikėjo dar labiau atsitolinti nuo netikėtų namiškių akių ir mąstyti. Kaip gaila, kaip baisiai gaila, kad neatsimenu, kokie buvo tie galvojimai, tačiau tai turėjo būti gražūs ir svarbūs dalykai. Kartais į sodą atsinešdavau ir aną garbingą knygą, kurią skaičiau — tai priklausė prie apeigos.

Bet nevilkau jos kartu, kai pasitraukimo tyrlaukiai siekė Barkelių ribas mūsų dirvose, ten, kur buvo jau nenaudojamos žvyrduobės, kur ateidavau kaip vaistininkas. Ten augo ilgi stiebai, žolė, kuri pamerkta į spiritą pavirsdavo į Trejas Devynerias. Tačiau aš nemaišiau atėjimų paskirties — kaip atsiskyrėlis sėdėjau ramiai saulėje, kuri degino, kaip ir tinka dykumose. O jei buvo žeminėlių sirpimo metas, skyniau ir ragavau — juk tai priklausė p r i e dangaus siunčiamo m a i s t o atsiskyrėliui.

Taip, visur buvo vietų norinčiam išsižadėti žmonių ir pasišvęsti vienumai — galėjai nueiti į kadugių miškelį (ten tikrai tiktų atgailautojai — visi krūmai dygūs). O kol patenki ten, reikia keliauti pro jaują. Čia reikia drąsos, žinai, visokiausi baugūs pasakojimai tūno tokioje vietoje. Galėjai pasilikti žardienoje, kur daug storų klevų, daug augštų epušių prie vienos tvoros. Ir kodėl jos visada šlama be mažiausio vėjo?

Perėjęs kiemą, už klėties, galėjai rasti saldinį obuolį — senoji obelis augo taip arti, kad mokėjo numesti vaisių labai toli. Žodžiu, buvo gera kiaurą dieną gyventi vienam. Buvo atvejų, kad pervargusį ir užmigusį atsiskyrėlį namiškiai ant rankų atsinešdavo į trobą. Bet nežinau, ar esu sakius jiems, savo mylimiesiems, kokiems žygiams išeidavau (manau, kad ne). Juk tai buvo didelio tylėjimo ir uždarumo reikalas — būti atiskyrėliu, kaip sakė knyga.

Tačiau šventuoju nemėginau būti — žinojau, kad šventieji yra labai geri, labai klusnūs, dirba sunkiai. Žinojau, kad netinku. Mėgau medų su agurkais, žemuoges, mėgau tingėti ir nieko nenorėjau išsižadėti. Aš negalėjau neskaityti knygų, kokias tik rasdavau, ir nesivaikyti su šunimis, kurie nesaugojo namų, bėgiojo su manim. Aš kitaip negalėjau. Kaip toks gali tapti šventuoju? Dabar manau, jeigu to visko reikalavo ir atsiskyrėlio gyvenimas, aš sugebėjau nežinoti.

Daug kartų svetimuose miestuose, benamių stovyklose galvojau: noriu būti atsiskyrėliu. Ir tai ne iš dorybės. T a i ne troškimas išsižadėti, o tiktai gauti anų dienų ramybės ir vienumos.

Atrodo, žmogus niekuomet nesutinka būti išmintingu ir priimti žinojimą, kad nesikartoja niekas, kas yra nepakartojama.

Ir dabar esame atsiskyrėliai per prievartą, nėra kelio namo nei iš girių, nei iš dykumų, nei iš kalnų uolų. Mums yra užmestas liūdėjimas, ilgesys ir vienuma, kurios baisumo neįmanoma apsakyti. O šventos knygos tebėra teisingos — jos sako, kad už viską bus atlyginta, tik reikia pačiam šventumo, nuolaidaus priėmimo, aukos, dėkingumo.

Tačiau aš niekuomet nemėginau tapti šventuoju.

Bet, Viešpatie, iš savo gailestingumo leisk pasilikti bent išpažinėju.

Arkivyskupas TEOFILIUS MATULIONIS — vitražas Lietuvos Kankinių šventovėje Toronte — Mississaugoje. Vitražo autorius — dail. Albinas Elskus

BOOKBINDING STUDIO
"SAMOGITIA"
(lietuvis savininkas)
telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Lietuvių Tautodailės Institutas šį rudenį išleis dail. Antano Tamošaičio knygą "Lithuanian Easter Eggs". Ji bus kietais viršeliais, atspausdinta gerame popieriuje, turės 216 psl. su 1870 iliustracijų, apimančių įvairias Lietuvos vietoves. Tekstui ir nespalvotom iliustracijom skiriama 80 psl., spalvotom iliustracijom — 136 psl. Kanadoje knyga kainuos $23 su $1.50 priedu už persiuntimą. Už Kanados ribų jos kaina bus $19 JAV dol. Persiuntimas — $3. Instituto valdyba lietuviškoms mokykloms dovanos po vieną knygą, iš jų gavusi prašymus. Jeigu mokyklos norės gauti daugiau knygų, nustatytoji pardavimo kaina joms bus papiginta $4. Knygą "Lithuanian Easter Eggs" prašoma užsisakyti šiuo adresu: Lietuvių Tautodailės Institutas, c/o 243 South Kingsway, Toronto, Ont., Canada M6S 3V1.

Dail. Jonė Karužaitė savo tapybos darbų ir piešinių parodą liepos 7-31 d.d. surengė Čikagos bibliotekoje — Lawn Public Library, 6122 So. Kedzie. Meno studijas ji yra baigusi Kolumbijos kolegijoje Čikagoje 1980 m., laimėjusi S. Balzeko muzėjaus premiją.

29-sis "Šviesos-Santvaros" suvažiavimas įvyks rugsėjo 9-12 d.d. Taboro Farmoje, Sodus, Mich. Paskaitas skaitys: Alfonsas Lingis — "Vakariečio filosofo susidūrimai su nevakarietiška patirtim"; Alina Staknienė — "Albertas Zalatorius ir jo literatūros koncepcija"; Ina Navazelskytė — "Disidentizmas Rytuose ir Vakaruose"; Julius Šmulkštys — "Politiniai mokslai vakar ir šiandien"; Nijolė Martinaitytė — "Garsų simbolika Vinco Krėvės 'Dainoj apie arą'"; Ilona Gražytė-Maziliauskienė — "V. Krėvės 'Raganiaus' personažas"; Genius Procuta — "Holokaustas ir Lietuva: nauji duomenys ir balanso bandymas"; Živilė Gimbutaitė — "Mitai apie žmogų ir individą: Simonas V. Krėvės romane 'Dangaus ir žemės sūnūs' ir Andre Gide'o 'Tezėjuje'"; Algis Mickūnas — "Summa erotica"; Marija Gumbutienė — "Moters simbolika religinėse sistemose"; Vytautas Kavolis — "Trys pavasariai lietuvių sąmoningumo istorijoje".

"Waveland Press" leidykla lapkričio pradžioje išleis latvio Alfredo Straumanio redaguotą III-ją baltiečių dramos antologiją "Bridge Across the Sea" ("Tiltas per jūrą"). Joje yra septyni Š. Amerikos baltiečių dramaturgų kūriniai, parašyti paskutiniame trisdešimtmetyje. Lietuviams atstovauja Algirdo Landsbergio "Meilės mokykla" ir Antano Škėmos "Ataraksija". Normali antologijos kaina bus $18, bet ją galima užsisakyti papiginta $14 kaina iki rugpjūčio 31 d. leidykloje: Waveland Press, Inc., P. O. Box 400, Prospect Heights, IL 60070, USA. Labai svarbu, kad iki rugsėjo būtų parduota bent 500 egz. Lietuviai prašomi antologiją patys įsigyti ar s i ū l y t i ją bibliotekoms.

JAV Lietuvių Fondas, minėdamas savo veiklos dvidešimtmetį, rugsėjo 18, šeštadienį, 7 v.v., Čikagoje, Marijos gimnazijos salėje, rengia Bavarijos operos sol. Lilijos Šukytės, lyrinio soprano, koncertą. Viešnia iš Muencheno šiam koncertui paskyrė vienintelį laisvą savo savaitgalį. Akompaniatorium ji pasirinko talentingą pianistą Antaną Smetoną iš Klevelando. Fondo vadovybė spaudos atstovus apie šį koncertą painformavo rugpjūčio 10 d. "Dainos" svetainėje. Šia proga primenama, kad sol. L. Šukytė yra Kanados lietuvaitė, baigusi Toronto konservatoriją, dainininkės kelią pradėjusi Kanadoje. Vėliau jai teko dainuoti Niujorko "Metropolitan" operoje, bet ją suviliojo Europa, ypač Bavarijos opera Muenchene. Dainuoja ir kitų miestų operose. 1972 m. pasaulinės sporto olimpiados išvakarėse Muenchene ji atliko pagrindinį vaidmenį naujos I. Yuns operos "Sin Tijong" premjeroje. Europoje sol. L. Šukytė yra susilaukusi plataus pripažinimo. Čikagoje ji lankėsi prieš 12 metų. Lietuviai ją atsimena iš mūsiškėje operoje atlikto Violetos vaidmens G. Verdi "Traviatoje". Bilietai šiam koncertui jau gaunami N. ir J. Vaznelių krautuvėje "Gifts International Inc.", 2501 71st Street, Chicago, IL 60629. Tel. 471-1424. Po koncerto bus surengtos vaišės bei susipažinimas su viešnia Jaunimo Centro kavinėje.

Septintąją kalbos faktų rinkimo ekspediciją liepos 5-15 d.d. Alytaus rajone surengė Lietuvos Mokslų Akademija, talkinama kraštotyrininkų. Tokioms ekspedicijoms vadovauja lietuvių kalbos mokslininkai, jose dalyvauja Vilniaus augštųjų mokyklų studentai, kraštotyrininkai iš įvairių Lietuvos vietovių. Alytaus rajone buvo užrašyta 13.000 vietovardžių, 6.000 pavardžių, 3.100 pravardžių, apie 1.000 žmonių vardų, 7.400 zoonimų, 3.500 atsakymų į įvairias kalbos anketas, apie 4.000 lapelių žodžių Lietuvių kalbos žodynui. Bendrą šios ekspedicijos turtą sudaro apie 37.000 kalbos vienetų. Ekspedicijos dalyviai gavo padėkos raštą iš Mokslų Akademijos lietuvių kalbos ir lieteratūros instituto. Septyniose ligšiolinėse ekspedicijose institutui b u v o surinkta apie 216.000 kalbos vienetų, kurių 61.000 yra Lietuvos vietovardžiai. Pilną jų sąrašą tikimasi sudaryti iki 1990 m.

S. Dariaus ir S. Girėno žygdarbis penkiasdešimtmečio sukakties proga bus įamžintas spalvotame filme "Skrydis per Atlantą". Filmą pagal savo ir J. Glinskio scenarijų kuria rež. R. Vabalas, pagrindinius žuvusių lakūnų vaidmenis — Kauno dramos teatro aktorius A. Sabulis ir Vilniaus jaunimo teatro rež. E. Nekrošius. Filme taipgi dalyvauja aktoriai R. Adomaitis, J. Budraitis, G. Girdvainis, V. Kancleris ir kt. Filmavimui buvo panaudotas senasis Klaipėdos orauostis, kur klaipėdiečius stebino sutelkti seni automobiliai, neįprastais drabužiais apsirengę žmonės, kylantis ir nusileidžiantis senoviškas lėktuvas. Iš šio trumpo aprašymo susidaro įspūdis, kad ten buvo filmuojamas S. Dariaus ir S. Girėno išskridimas iš Niujorko. Jis buvo pakeistas Klaipėda, o Atlanto vandenynas — Baltijos jūra.

Dešimtoji tradicinė liaudies meistrų tapybos paroda liepos 10-11 d.d. buvo surengta Vilniuje, Pilies skersgatvyje. Parodon įsijungė 102 autoriai su 180 įvairių kūrinių — peizažų, portretų, natiurmortų, grafikos darbų. Juos galėjo įsigyti vilniečiai ir svečiai iš kitų Lietuvos vietovių. Didžiausio dėmesio susilaukė biržiečio V. Masiulio, panevėžietės R. Petraitienės, kaunietės J. Masiulienės, vilniečių N. Banienės ir A. Palkino darbai.

Lietuvos Fotografijos Meno Draugija savo salone Vilniuje surengė Antano Sutkaus meninių nuotraukų parodą "Susitikimai su Bulgarija". Tai jau antroji A. Sutkaus paroda šia tema, lankytojus supažindinanti su Bulgarijos žmonėmis, jų laimėjimais, kultūra ir mokslu.

Klaipėdietis skulptorius J. Mickevičius sukūrė bareljefinį I. Simonaitytės portretą, kuriuo bus papuošta rašytojos vardu pavadinta g a t v ė Klaipėdoje. Bareljefinius portretus Klaipėdoje jau turi S. Daukanto, J. Janonio gatvės. Į juos įjungta trumpa informacija apie rašytojų gyvenimą bei veiklą. Kiti skulptoriai kuria bareljefinius portretus Žemaitės, J. Biliūno, S. Nėries ir P. Cvirkos gatvėms.

1982 m. literatūros ir meno premijos paskirtos: A. Pociui — už apsakymų rinktinę "Išskridę iš lizdo"; A. Zurbai — už apsakymų rinkinį vaikams "Išmeskit narvelį" ir romaną "Integralas"; filologui J. D. Pakalniškiui — už poetų kūrybą nagrinėjančią knygą "Lietuvių poema"; Vilniaus operos ir baleto teatro vyr. dirigentui J. D. Aleksui — už dirigavimą E. Balsio operai "Kelionė į Tilžę", G. Verdi operai "Don Carlos" bei ilgametį jo darbą šiame teatre; Vilniaus dramos teatro aktoriui R. Adomaičiui — už Mindaugo ir Mažvydo vaidmenis Justino Marcinkevičiaus to pavadinimo veikaluose, pagrindinį vaidmenį H. Ibseno dramoje "Junas Gabrielis Borkmanas"; dail. V. B. Valiui — už E. Mieželaičio knygos "Čia Lietuva", Maironio "Pavasario balsų", Justino Marcinkevičiaus "Mažvydo"; J. Degutytės "Tylos valandų" apipavidalinimą bei iliustracijas, už estampų ciklą "Vilniaus architektūra", Vilniaus universiteto lituanistikos skaityklai sukurtą sieninę tapybą "Metai"; dail. S. Kuzmai — už dekoratyvines skulptūras "Žirgas ir sakalas", "Draugystės liepsna", "Eglė ir Žilvinas", "Versmė", skulptūrinę kompoziciją "Mūsų šventė". **V. Kst.**

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

DĖMESIO, LIETUVIAI!!!

- Parduodantiems per mus nuolaida
- Nemokamas nejudomo turto įkainojimas
- Sąžiningas patarnavimas visuose nejudomo turto reikaluose
- Daugiau kaip dvidešimt penkerių metų patirtis

2336 Bloor Street West – Tel. 763-5555
PRANAS KERBERIS namų 767-7932
ANTANAS GINIOTIS namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas
999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS:
Pirmadieniais 10 - 3
Antradieniais 10 - 3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10 - 8
Penktadieniais 10 - 8
Šeštadieniais 9 - 1
Sekmadieniais 9.30 - 1

MOKA UŽ:
90 dienų termin. indėlius 13¼%
180-185 d. termin. ind. ..... 13 %
term. indėlius 1 metų ..... 13 %
term. indėlius 3 metų ..... 13 %
pensijų s-tą 13½%
spec. taup. s-tą ..... 12 %
taupomąją s-tą ..... 11 %
depozitų-čekių s-tą ..... 6 %

DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo ..... 19 %
mortgičius nuo 17¾%

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD. REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(2537 Wharton Way, Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, Wharton Glen gatve
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

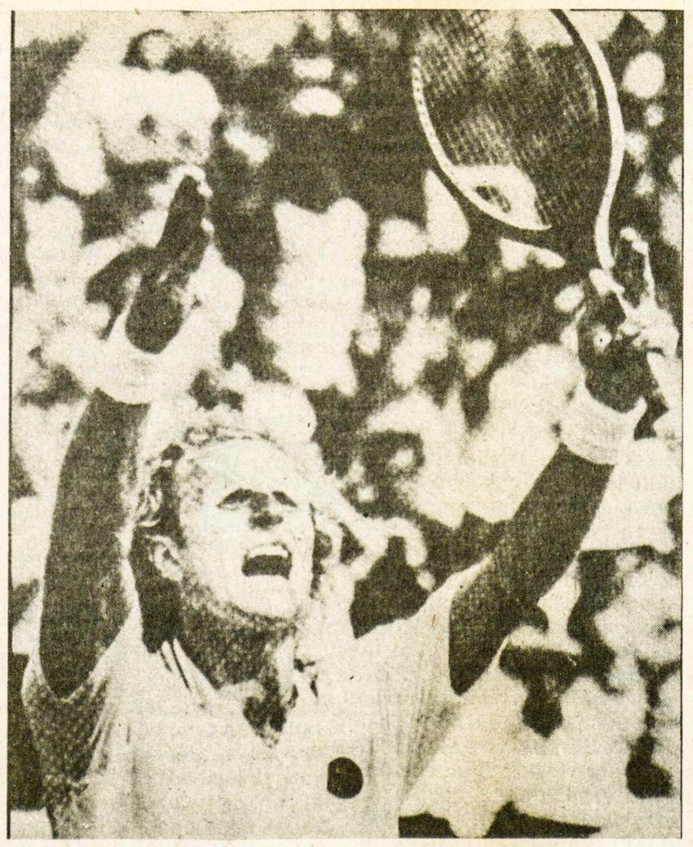

VITAS GERULAITIS, laimėjęs lauko teniso varžybas Toronto Yorko universiteto aikštėje, kur įveikė kylantį čekų žaidėją Ivaną Lendl 4-6, 6-1, 6-3, stebint tūkstančiams žiūrovų. Už dviejų valandų žaidimą jis gavo 48.000 JAV dolerių

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Spauda kritiškai sutiko federacinio mokesčio padidinimą 15% nuo š. m. rugsėjo 1 d. rūkalams, alui, degtinei ir vynui. Esą keista, kad vyriausybė firmoms perša reikalavimą gaminių pabranginime neperžengti 6% ribos, o ji pati savo mokestį padidina net 15%. Tas padidinimas nedaug teprisidės prie sumažinimo biudžetinio deficito, kuris jau dabar siekia beveik $20 bilijonų. Didžiausią protestą reiškia restoranų atstovai, kuriem teks padidinti gėralų kainas. Nuogąstauja ir padavėjos, numatydamos sumažėjusius arbatpinigius.

Paskutinieji Kanados statistikos duomenys atskleidė sparčiai augančią nedarbo problemą. Liepos mėnesį nedarbas pakilo iki 11,8%, pašalpas gaunančių bedarbių skaičius pasiekė 1.386.000. 1981 m. liepos mėnesį tokių bedarbių buvo tik 835.000. Šia proga pabrėžiama, kad vasaros mėnesiai paprastai būdavo darbingiausi, o dabar jie pradėjo garsėti pastoviu bedarbių skaičiaus didėjimu. Metropolinio Toronto socialinių reikalų taryba savo studijoje teigia, kad iš tikrųjų nedarbas Kanadoje yra pasiekęs 18%, o tikrasis bedarbių skaičius su darbo jau nejieškančiais asmenimis — 2.314.000. Pastarieji darbo nejieško, nes jo nesitiki surasti. Jie pragyvena iš savo šeimų paramos ar socialinės gerovės pašalpų.

Padidėjęs nedarbas gerokai padidino savanorius į karines Kanados pajėgas. Ten darbo dabar siekia jaunimas su gerokai augštesniu išsilavinimu. Pasirinkti septyniem būsimiem karo aviacijos karininkam dabar yra net 100 kandidatų. Karinių Kanados pajėgų skaičius siekia 80.000 vyrų ir moterų. Seniau kasmet buvo priimama 11.000 naujų pėstininkų, jūrininkų, aviatorių. Dabar šį skaičių teko sumažinti iki 7.550, nes pasibaigusias sutartis pratęsia dabartiniai nariai tolimesnei tarnybai. Eilinis karys gauna palyginti neblogą mėnesinį $788 atlyginimą, o jaunas karininkas su universiteto diplomu — $1.600.

Kanados vyriausybė prašo universitetus mokslapinigių padidinimą sekantiems mokslo metams apriboti 6%. Tokį pageidavimą vyriausybei pateikė jaunieji liberalai. Jų duomenimis, yra universitetų, kur mokslapinigių padidinimas siekia 10-20%. Tai daugeliui studentų nepakeliama suma, kai jie šią vasarą negali rasti darbo, o kaikurių tėvai yra atleisti iš darbo. Vien tik Ontario provincijoje iki š. m. liepos 23 d. stipendijų ir valdžios garantuotų paskolų iš bankų paprašė 53.000 studentų — 25% daugiau nei pernai. Federacinė Kanados vyriausybe su provincinėmis vyriausybėmis planuoja sudaryti valstybinį paramos studentams fondą, kuriam kasmet būtų paskirta $300 milijonų.

Gallupo institutas atskleidė rekordinį Kanados liberalų partijos populiarumo kritimą. Viešosios nuomonės tyrimas buvo atliktas liepos pradžioje, kai jau buvo paskelbtas naujasis A. MacEacheno biudžetas. Apsisprendusiųjų grupėje tada net 47% būtų balsavę už konservatorius, 28% — už liberalus, 23% — už NDP socialistus, 2% — už kitas grupes. Tokį žemą populiarumo nuošimtį liberalai turėjo tik 1943 m. rudenį, kai Kanadą buvo užgulusi karo prievolės krizė. Ontario provincijoje liberalai dabar jau yra trečioje vietoje po socialistų. Jie vis dar pirmauja Kvebeke, bet ir ten 38% apklaustų asmenų buvo neapsisprendę. Tokia pozicija paprastai liudija galimą partijų pakeitimą. Šie duomenys kelia didelį rūpestį liberalams. Oficialiai jie betgi tikisi, kad populiarumą sugrąžins naujasis biudžetas.

Nemalonios reakcijos vakarinėje Kanadoje susilaukė traukiniu su savo sūnumis važinėjęs atostogaujantis ministeris pirm. P. E. Trudeau. Kelionei jis buvo pasirinkęs du Kanados gubernatoriui E. Schreyeriui priklausančius vagonus su visa pagalbine palyda. Britų Kolumbijoje tie vagonai buvo apmėtyti pomidorais, Albertoje — kiaušiniais. Tai pirmas toks atvejis ilgoje dabartinės vyriausybės istorijoje. Keliose vietovėse traukinio laukė būreliai demonstrantų, daugiausia valdžios tarnautojų, protestuojančių prieš atlyginimų didinimui įvestą 6% ribą. Pomidorų bei kiaušinių svaidytojus turbūt labiausiai buvo suerzinę tie prabangūs valdžios vagonai, panaudoti P. E. Trudeau bei jo trijų vaikų atostogoms, kai vyriausybė kanadiečiams siūlo metinį atlyginimų padidinimą 6 ir 5%. Vėliau spaudoje buvo aiškinama, kad tų vagonų panaudojimas neatnešė papildomų išlaidų mokesčių mokėtojams. Britų Kolumbijon jie buvo nuvežę princesę Anne ir V. Vokietijos kanclerį H. Schmidtą kaip Kanados svečius. Esą vagonai vistiek turėjo grįžti Otavon. Matyt, yra kanadiečių, kurie ministerį pirm. P. E. Trudeau savo šeimos atostogas norėtų matyti finansuojantį asmeninėmis lėšomis iš jam mokamos metinės $120.400 algos, kurios dalis dar yra atleista ir nuo pajamų mokesčio.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Rugpjūčio ir rugsėjo mėn. duoda lietuviams 30% nuolaidą. Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096.

Baltiečių lengvosios atletikos pirmenybės

Rugsėjo 11-12 d.d. latvių stadijone "Sidrabene" prie Miltono, Ont., įvyks Š. Amerikos baltiečių lengv. atletikos pirmenybės, rengiamos Kanados latvių sporto sąjungos.

Svečių teisėmis į šias pirmenybes yra pakviesti vietiniai suomių, ukrainiečių, lenkų ir vengrų lengvaatlečiai. Taigi šios pirmenybės bus išplėstos į septynių tautybių kviestines varžybas, kuriose išryškės baltiečių ir lietuvių laimėtojai.

Bus varžomasi vyrų, moterų, jaunių A, B, C, D, E, mergaičių B, C, D ir E klasėse, taipgi visose vyrų senjorų (submasters ir masters) klasėse.

Dalyvių registracija — iki rugsėjo 4 d. šiuo adresu: Mr. Gunars Gubinš, 55 Pine Crest Rd., Toronto, Ont., M6P 3G6. Tel. (416)767-1398. Klubams nepriklausą lengvaatlečiai prašomi registruotis taip pat pas G. Gubinš arba pas lengv. atletikos k-to vadovą A. Bielskų, 3000 Hadden Rd., Euclid, Ohio 44117, USA. Tel. (216)481-7161.

Varžybų pradžia rugsėjo 11, šeštadienį, 2 v.p.p.; sekmadienį varžybų tąsa — nuo 10 v.r.

Dalyvavimas atviras visiems lietuvių lengvaatlečiams. Jie yra skatinami gausiai dalyvauti šiose pirmenybėse.

ŠALFASS centro valdyba

Golfo žaidynės

Metinė Š. Amerikos lietuvių golfininkų šventė-žaidynės įvyks rugsėjo 4-5 dienomis Toronto Georgetown aikštyne. Bus individualinės ŠALFASS pirmenybės ir tarpmiestinės varžybos. Žaidynėse žada dalyvauti apie 200 golfininkų ir svečių iš visų lietuviškų kolonijų Š. Amerikoje.

Šioms neeilinėms žaidynėms pradėta ruoštis jau 1981 m. Ruoša vyksta labai sklandžiai. Buvo išsiuntinėta plati informacija apie varžybas, registracijas, nakvynes, iškilmes ir pan. Klubai registracijas, kartu su žaidėjų išlyginamaisiais smūgiais, privalo atsiųsti iki rugpjūčio 23 d. šiuo adresu: Stasys Kėkštas, 61 Wilmar Rd., Islington, Ont., Canada M9B 3R8. Tel. (416)233-0266. Golfininkai, nepriklausą jokiam golfo klubui, prašomi siųsti registraciją tuo pačiu adresu. Svečiai norintieji užsitikrinti kambarius "The Delta Meadowvale Inn", prašomi kreiptis tiesiai į šį viešbutį — 6750 Mississauga Rd., Mississauga, Ont., Canada. Tel. (416)821-1981.

Rengėjai dar prašo priminti, kad pereinamosios taurės, esančios praėjusių metų laimėtojų rankose, būtų atvežtos į šias žaidynes. Ginčams spręsti sudaryta teisėjų kolegija, kurią sudaro: Petras Stauskas iš Toronto, Edvardas Lapas iš Čikagos ir Algis Nagevičius iš Klevelando.

Varžybose tikimasi susilaukti rekordinio skaičiaus dalyvių, todėl pranešime pažymėta abiejų dienų varžybų pradžia 10 v.r. atkelta į 9 v. r. Tarpmiestinėse varžybose kiekvienais metais varžosi apie 10 miestų. Kaikurie net įstengia sudaryti po 2-3 komandas. Vyrų komandas sudaro 6-9 žaidėjai ir moterų 4-7 žaidėjos. Tikimasi, kad šiose žaidynėse turėsime komandas ne vien tik iš Toronto, bet ir iš Hamiltono, Montrealio, Ročesterio ir gal net iš Londono.

Žaidynių užbaiga, vaišės ir dovanų įteikimas įvyks Anapilio salėje rugsėjo 5, sekmadienį. Pradžia — 8 v.v. Anapilio adresas: 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont.

Toronto lietuvių golfo klubas, šių žaidynių rengėjas, stengiasi ne tik jas tinkamai surengti, bet ir sėkmingai pasirodyti žaliose pievelėse. Daugelis klubo narių jau rodo žymią pažangą ir rugpjūčio 15 d. dar kartą išmėgino Georgetown aikštyną, kad pasirodytų žaidynėse tinkamai. A. S.

GOLFO ŽINIOS

Toronto Lietuvių Golfo Klubo paskutinieji trys turnyrai praėjo labai sklandžiai.

Liepos 18 d. Boltono golfo laukuose, dalyvaujant 55 žaidėjams, V. Ubeika su 73 smūgių pasekme tapo šio turnyro laimėtoju. Antra vieta dalinosi A. Banelis ir S. Podsadeckis su 76 t. "Low net" grupėje Rusinavičius su 60 t. tapo pirmuoju, V. Balsys — antruoju su 63. Moterų klasėje E. Kėkštienė laimėjo I v. (97). "Low net" grupėje I. Kymantienė ir G. Stauskienė dalinosi I ir II vietomis.

Liepos 31 d. Royal Downs aikštyne R. Strimaitis su 76 smūgių pasekme tapo turnyro laimėtoju, R. Šimkus (77) laimėjo II v., M. Ignatavičius ir P. Stauskas (78) III. "Low net" grupėje R. Kymantas (62) laimėjo I v., J. Shewaga (63) — II. Moterų "low gross" grupėje laimėtoja tapo I. Kymantienė su 97 smūgių pasekme, G. Kuchalskienė liko antrąja su 99 smūgių pasekme.

Rugpjūčio 15 d. George Town aikštyne, dalyvaujant 46 golfininkams, turnyro laimėtoju tapo E. Sudeikis su 72 smūgių pasekme. II v. su 79 laimėjo M. Ignata-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Mes kviečiame

Pasaulio Lietuvių Dienų metu 1983 m. birželio 26 — liepos 4 dienomis Čikagoje įvyks II-sios Pasaulio Lietuvių Sporto žaidynės.

Kreipiamės į visus lietuvius sportininkus plačiame pasaulyje ir kviečiame juos dalyvauti Čikagos sporto varžybose.

Pasaulio Lietuvių B-nės globoje lietuvių jaunimas, susirinkęs iš paskirų kontinentų, turės progos išbandyti savo jėgas sporto aikštėse ir parodyti mūsų tautos atžalyno fizinį, dvasinį ir kultūrinį pajėgumą.

Tegul šios sporto žaidynės suburia vienon šeimon sportinius vienetus, pavienius sportininkus ir sporto darbuotojus.

Pasaulio Lietuvių Dienos ir sporto žaidynės tebūna mūsų vienybės ir tautinio sąmoningumo išraiška.

Lietuviai sportininkai, Čikaga jūsų laukia 1983 m.

II-jų PL Sporto Žaidynių Organizacinis Komitetas

Baltiečių ir lietuvių šaudymo pirmenybės

Š. Amerikos baltiečių ir lietuvių šaudymo pirmenybės bus pradėtos rugsėjo 11 d. šaudymo pistoletais varžybomis latvių šaudykloje Berzaine, netoli Toronto, Ont. Smulkaus kalibro šautuvų ir medžioklinių šautuvų varžybos bus rugsėjo 18 d. Hamiltono lietuvių šaudykloje "Giedraitis" netoli Kaledonijos. Smulkesnės informacijos bus paskelbtos vėliau.

ŠALFASS centro valdyba

A. E. LePAGE
Daiva T. Dalinda, B.A.
Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!
* Nemokamas namo įkainojimas *
(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1576 Bloor Street West Tel.: 537-3431
Toronto, Ontario M6P 1A4 Namų: 494-0605

AL GARBENS REALTOR
Telefonas 489 - 1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
ALFONSAS GARBENIS jums sąžiningai patarnaus parduodant, perkant, tvarkant mortgičius, įkainojant namus ir t.t. LIETUVIAMS NUOLAIDA
Pirmoji lietuviška nekilnojamo turto agentūra Toronte, veikianti daugiau kaip 30 metų

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:
13¼% už 90 dienų term. indėl.
13 % už 6 mėn. term. indėlius
13 % už 1 m. term. indėlius
13 % už 3 m. term. indėlius
13½% už pensijų planą
14 % už namų planą
12 % už specialią taup. s-tą
11 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:
už asmenines paskolas nuo ..... 19 %
už mortgičius nuo 17¾%

AKTYVAI virš 30 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 Telefonas 531-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.) Toronto, Ont., M6R 1V5
FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

JOANA ŠILKAUSKAITĖ iš Montrealio, baigusi socialinius mokslus Toronto universitete magistrės laipsniu

Pasaulio futbolo pirmenybės

Rungtynių staigmenos ir politiniai užkulisiai

K. BARONAS

Penkiasdešimt dvi valandas Vokietijos televizija paskyrė pasaulio futbolo pirmenybėms. Sekiau jas visas, išskyrus tris.

Šios sporto šakos mėgėjams visos pasekmės yra žinomos, tad rašysiu apie staigmenas ir mestą į jas politinį atspalvį, kadangi "TŽ" Toronto kronikoje radau trumpą žinutę apie transliuojamas 50 kanalo varžybas iš Ispanijos.

O staigmenų buvo daug: Vokietijos pralaimėjimas Alžerijai, iškritimas iš tolimesnių varžybų Brazilijos, Argentinos, Lenkijos lygiosios su vienu iš kandidatų į meisterio sostą — Sov. Sąjungos rinktine. Šios rungtynės, be sportinio aspekto, turėjo ir politinį užkulisį. Beveik 1000 "Solidarumo" gerbėjų ir narių rungtynių metu iškabino didelį savo organizacijos transparentą, kuris FIFA vicepirm. V. Koloskovo ir Sov. Sąjungos ambasadoriaus Ispanijai Juri Dubinino intervencija buvo nuimtas, palydint garsiam žiūrovų švilpimui ir "buh" šauksmams. Tačiau, kaip pareiškė Lenkijos futbolo rinktinės treneris, ši žiūrovų reakcija labai daug padėjo jo vienuolikei.

Sov. Sąjunga rėmėsi FIFA statuto vienu paragrafu, draudžiančiu betkokią politinę demonstraciją futbolo aikštėse. Tuo reikalu dar platesnius komentarus davė vokiečių telegramų agentūra, pažymėdama, kad lenkai jau rungtynių išvakarėse Barcelonos Ramblas aikštėje surengė didelę demonstraciją, dalindami joje vysk. J. Glempo ispaniškai parašytus atsišaukimus.

O kaip į tai reagavo Sov. Sąjungos pareigūnai? Suprantama, futbolo vienuolikės atstovas Saša Ivanovas pareiškė nieko nematęs. Ir Maskvos televizija kitą dieną, rodydama šias rungtynes, beveik 30 min. filmą iškirpo. Ši cenzūra palietė ir transparentą.

Lenkijos spaudos reakcija? Muencheno geležinkelio stoties spaudos kioske nusipirkau už 1,60DM net tris Lenkijos laikraščius — KP oficiozą "Trybuna Ludu", "Życie Warszawy" ir "Sport". Tarp eilučių išskaičiau didelį džiaugsmą. Net ir partijos oficiozas "Tribuna Ludu" pirmame psl. įdėjo korespondento pranešimą (sporto žinios randamos paskutiniame psl.), o "Życie Warszawy" red. Lešek Swider šią pasekmę laiko brangiausiu Lenkijos futbolo laimėjimu.

Tuoj po rungtynių Vokietijos televizijoje pasirodė sovietų komentatorius, piktokas, susijaudinęs, nepagailėjęs stiprių puolimų komandai, ypač Blochinui. Tiesa, Vokietijos komentatoriai Sov. Sąjungos komandą vadino rusais, nors joje žaidė keturi gruzinai, vienas armėnas, du ukrainiečiai. Taigi, vienuolikės sudėtyje buvo septyni nerusai.

Baigmė? Man atrodo teisinga. Stebėdamas ją Atėnų televizijoje su prancūzų ir italų turistais studentais, pritarčiau jų karštai "Azzurri" reakcijai. Ir visai teisingai, nes šį kartą mūšį laimėjo "romėnai" prieš germanus.

Atstovai jaunimo kongrese

Iš Kanados bus renkama dvidešimt jaunimo atstovų

Penktasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas įvyks 1983 m. liepos 1-24 dienomis. Kongreso programoje bus keturios dalys: 1. atidarymas — liepos 1 d. Čikagoje; 2. stovykla — liepos 4-10 d.d. Oberlin kolegijoje (netoli Klevelando); 3. studijų dienos liepos 11-20 d.d. Peterborough mieste Trento universiteto patalpose; 4. uždarymas — Montrealyje liepos 22-24 d.d.

Studijų dienose, kaip ir per buvusius kongresus, Kanada gali turėti 20 atstovų. Į atstovus gali kandidatuoti asmenys, atitinką sekančius reikalavimus: a. jaunuolis ar jaunuolė 16-30 metų amžiaus, b. lietuvis-ė, mokąs susikalbėti lietuviškai; c. atstovas-ė, grįžę į savo gyvenamąją vietą po kongreso, turi duoti viešą pranešimą lietuvių visuomenei; d. dalyvauti visose kongreso programos dalyse.

Skatinu jaunimą būti Kanados atstovais V PLJK-se. Kandidatai turi užsiregistruoti iki **1982 m. rugsėjo 10 d.** Atstovai turi būti išrinkti iki 1982 m. rugsėjo 26 d. Dėl informacijos prašome kreiptis į Zitą Bersėnaitę (1058 College St., Apt. 2, Toronto, Ont. M6H 1B1. Telefonas: (416) 588-1343.

Tolimesnes informacijas sekite "Tėviškės Žiburiuose".

Zita Bersėnaitė,
KLJS pirmininkė

SPORTAS

GOLFO ŽINIOS

(Atkelta iš 8-to psl.)

vičius. "Low net" grupėje A. Balnis su 58 smūgais laimėjo I v., L. Baziliauskas su 60 smūgių — II. Moterų grupėje "low gross" I v. laimėjo E. Kėkštienė su 98, II v. — G. Stauskienė su 114. Jaunių klasėje M. Podsadeckis laimėjo I, R. Prakapas — II v.

Dovanas už arčiausiai primestą sviedinį prie vėliavų minėtuose turnyruose laimėjo: Al. Kuolas, M. Ignatavičius, J. Koller, A. Grigonis, G. Stauskienė, Alg. Banelis. **Sig. K.**

MONTREALque

(Atkelta iš 10-to psl.)

Ateitininkų stovykla "Baltijoje" neįvyko, nes užsiregistravo permažai stovyklautojų.

Rugsėjo 8 — Tautos šventės minėjimą rengia LK Mindaugo šaulių kuopa rugsėjo 12 d. Aušros Vartų par. salėje. Paskaitai (su skaidrėmis) yra pakviestas St. Jakubickas iš Delhi. Organizacijos maloniai kviečiamos dalyvauti su vėliavomis pamaldose ir minėjime. Pelnas skiriamas Tautos Fondui. **A.M.**

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

TORONTO

Toronto dienraščiai, radijas ir televizija labai plačiai skelbė Vito Gerulaičio laimėjimą lauko teniso varžybų. Įveikęs čeką Ivaną Lendl (Jimmy Connors pasitraukė iš varžybų dėl nugarkaulio sužeidimo), Gerulaitis gavo $48.000 JAV, o jo priešininkas — $24.000. Gerulaitis laikomas šiuo metu penktuoju pasaulio teniso žaidėju.

Apie V. Gerulaitį rašė ir ispanų kalba Toronte leidžiamas laikraštis "El Popular". Pirmame puslapyje po stambia antrašte "Vitas Gerulaitis laimėjo teniso turnyrą" buvo įdėta jo nuotrauka. "El Popular" rašo: "28 metų amžiaus niujorkietis, kuriam šie metai buvo jo aštuonerių karjeros metų geriausi, gavo ne tik $48.000 čekį, bet kartu ir didelę pasitikėjimo dozę, kad gerai pasirodytų JAV atvirose lauko teniso pirmenybėse."

Nežiūrint didelio savo populiarumo, Gerulaitis jokios moralinės paramos šio turnyro metu iš Toronto lietuvių negavo. Toronto žydai veržėsi į rungtynes, norėdami palaikyti Izraelio tenisininką Šliomo Glikstein. Rungtynėse, kuriose žaidė Gerulaitis, lietuvių arba visai nebuvo, arba vienas kitas. **J. B.**

St. ir M. Jokūbaičiai š. m. liepos 31 d. savo namuose atšventė 30 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Sukaktuvininkai yra žymūs visuomenininkai, ypač daug metų aktyviai dalyvaują Vl. Pūtvio šaulių kuopos veikloje. Jie palaiko artimus ryšius ir su žymiais kanadiečiais veikėjais bei politikais. Jaukiose vaišėse, kurioms vadovavo jų giminaitis Z. Gedminas, dalyvavo giminės, artimieji, draugai iš Hamiltono, Otavos ir Toronto. Kanados min. pirm. P. E. Trudeau atsiuntė sveikinimo laišką. Šventės išvakarėse sukaktuvininkų pasveikinti atvyko Kanados parlamento narys Jesse P. Flis. Vaišėse dalyvavo Toronto miesto burmistras Art Eggleton ir tarybos narys Ben Grys su žmona, kurie šiltais žodžiais sveikino sukaktuvininkus ir įteikė jiems dovanų. Prie jų sveikinimų prisijungė giminės ir draugai, kurie savo linkėjimus Stasiui ir Marijai Jokūbaičiams užbaigė linkėjimu "Ilgiausių metų" ir vertingomis dovanomis. **J. V.**

Mėnraštis "Speakup", kurio leidėju pasirašo G. Urbonas, š. m. liepos mėnesio numeryje ištisus du puslapius paskyrė sibiriniams baltiečių trėmimams ir įdėjo net 11 iliustracijų.

Darbo šventės savaitgalį — rugsėjo 4 ir 5 d.d. Dainavos stovyklavietėje Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga rengia politinę konferenciją ir jaunimo kongresui paruošiamuosius kursus. Pranešimus padarys Linas Kojelis, Gražina Kudukienė, Rimantas Stirbys, Juozas Kojelis, Aušra Zerr, Mykolas Drunga, Viktoras Nakas, Gintė Damušytė, Romas Sakadolskis. Nakvynė ir maistas — $50 asmeniui. Atsivežti miegmaišius arba antklodę, paklodes, pagalvės užvalkalą. Šiame darbo savaitgalyje ruošiasi dalyvauti ir Kanados lietuvių jaunimo atstovai. Kviečiami visi besidomintys jaunimo veikla.

Muz. Stasys Gailevičius persikėlė į naują butą. Dabartinis jo adresas: 133 Torresdale Ave. Apt. 401, Willowdale, Ont. M2R 3T2. Tel. 665-6466.

J. L. Vainauskas, gyvenantis su žmona Floridoje, lankėsi Toronte ir kituose Kanados miestuose. Kadaise jis yra gyvenęs Toronte ir Šv. Jono Kr. šventovei išdrožinėjęs dvi stambias skulptūras — Kristaus ir Aušros Vartų Marijos. Pastaroji dabar yra Lietuvos Kankinių šventovėje. Lankydamasis "T. Žiburiuose", svečias paliko $100 auką. Dėkojame jam už paramą spaudai.

Prisikėlimo parapijos kioske gauta daug naujų knygų: "Vilkaviškio vyskupija", "Sveikata ir maistas", "Kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės", "Lietuviai Sibire" ir t.t. Taip pat galima gauti rašomųjų mašinėlių su lietuvišku ir anglišku raidynu, lietuviškų sūrių, medaus ir alijošiaus, didžiausios "Living forever" b-vės gaminius. Užsakymai priimami paštu, rašant St. Prakapui, 49 Norseman St., Toronto, Ont. M8Z 2P7. Tel. 233-4486 (Skelb.).

Dr Br. Povilaitis, gyvenantis Delhi, Ont., peržengęs 75 m. amžiaus slenkstį, drauge su savo žmona nutarė stambesnėmis sumomis paremti lietuvių spaudą, fondus ir labdaros institucijas. "T. Žiburiams" jiedu paskyrė $100. Dėkojame už auką.

Atitaisymas. "TŽ" 32-33 nr. išspausdintoje užuojautoje įvyko klaida: vietoje "a.a. mielam bičiuliui Česlovui Mickevičiui mirus..." turėjo būti Česlovui Rickevičiui. Atsiprašome. Klaida įvyko priimant tekstą telefonu. Dėlto pageidaujama, kad užuojautos, padėkos ir panašūs tekstai būtų atsiunčiami redakcijai raštu.

Pasiutę gyvuliai yra šių metų pavojus

Pasiutimo liga, išnešiojama užkrėstų gyvulių, tebėra rimta Ontario problema.

Reikia susirūpinti ypač tomis sritimis, kur naminiai ir laukiniai gyvuliai gali apkrėsti vaikus, kurie su jais susiduria.

Vaikai turėtų būti perspėti vengti klaidžiojančių naminių ir laukinių gyvulių, ypač tokių, kurie atrodo ligoti arba draugiški, nes dažniausiai tai yra pasiutimo ligos ženklai.

Naminiai gyvuliai turėtų būti reguliariai skiepijami, laikomi pririšti, naktimis — uždaryti. Jūs taip pat galite padėti kontroliuoti pasiutimo ligą, pranešdami vietinei policijai, gyvulių globos draugijai arba sveikatos organizacijai įtartinai atrodančius naminius bei laukinius gyvulius.

Nelieskite savo naminio gyvulio plikomis rankomis tuoj po jo grūmimosi su pasiutusiu gyvuliu. Nelieskite pastipusių gyvulių. Teiraukitės patarimo pas veterinarą. Tuojau kreipkitės į savo gydytoją arba sveikatos organizaciją, jeigu jūsų vaikas arba naminis gyvulys susidūrė su laukiniais gyvuliais.

Jei norite daugiau sužinoti apie pasiutimo ligą, prašykite raštu nemokamos brošiūros "ANIMALS, RABIES AND YOU" iš Ontario Health Resource Centre, Health Promotion and Information Branch, 9th Floor, Hepburn Block, Queen's Park, Toronto, Ontario M7A 1S2.

Ministry of Health
Ontario
Larry Grossman, Minister

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Tel. 533-7954

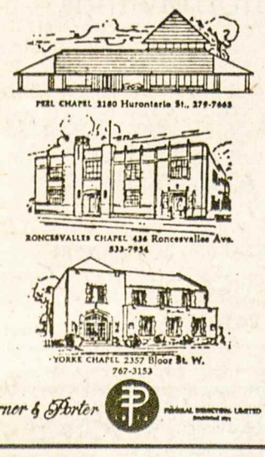

Turner & Porter

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.

2 Jane St., suite 303
Toronto, Ontario
M6S 4W3
Bloor ir Jane gatvių kampas

Telefonai:
įstaigos (416) 762-7393
namų 233-0303

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B

3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario
M8X 1C5

Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
• NAMAI • ŪKIAI • ŽEME
Antanas Genys 231-2839
Bronius Ščepanavičius 274-4313
Vacys Žižys 232-1990
Įstaigos (416) 233-3323

Svečiuose

Rašytojas Aleksandras Dumas buvo pakviestas pietų pas žymų Paryžiaus finansininką. Išeinant jis buvo paklaustas, ar patenkintas priėmimu ir ar buvo įdomi kompanija. Į tai rašytojas atsakė:

— Jei ten manęs nebūtų buvę, būčiau numiręs iš nuobodumo.

Pirmoji taurelė būna tik viena, paskutiniųjų — daug...

Paskutinė šiais metais
Ekskursija į Vilnių
Rugsėjo 29 — spalio 8
Smulkesnių žinių teirautis žemiau nurodytu adresu ar telefonu

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5

Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p,
Narys "Better Business" Biuro

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Klebonas kun. J. Staškus yra išvykęs trim savaitėm atostogų.

— Pakrikštyta Hiliary Plioplytė

— Reiškiame nuoširdžią užuojautą parapijos klierikui Kaziui Kaknevičiui ir jo artimiesiems, liūdintiems staigiai mirusio brolio a.a. Juozo Kaknevičiaus.

— Vasaros sekmadieniais į pamaldas Lietuvos Kankinių šventovėje atvyksta nemažai tautiečių iš kitų vietovių.

— Mišios rugpjūčio 29, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Joną Žeką, 11 v.r. — už a.a. Oną Eidukaitienę; Wasagoje 10 v.r. — už a.a. Vytautą Prapuolenį.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Pokalbis religiniais klausimais, kuriam vadovaus kun. Alfonsas Grauslys, bus šį sekmadienį, 4 v.p.p., Parodų salėje. Visi kviečiami dalyvauti.

— Šventoji valanda su Švenčiausiojo palaiminimu vyksta kiekvieną pirmą mėnesio penktadienį 7 v.v. Rugsėjo 3 yra pirmasis mėnesio penktadienis. Seneliai ir ligoniai lankomi namuose iš anksto susitarus. Išpažinčių klausoma rytą ir vakarą prieš 7.30 v. Mišias.

— Šv. Mišios Wasagos Gerojo Ganytojo (10 v.) ir mūsų stovyklavietėje (11 v.) bus laikomos šį ir ateinantį sekmadienį. Po to stovyklavietėse daugiau Mišių sekmadieniais nebus.

— Ruošiasi tuoktis: Antanas Sergautis su Aldona Tautkevičiūte ir Vivija Zlatkutė su Frank Antolic.

— Susituokė Robertas Tirilis su Vida Javaitę, Jonas Rickus su Aida Dovidaityte.

— Pakrikštyti: Antanas-Juozapas, Rimanto ir Irenos Repšių sūnus, Christopher-Robert, Kazimiero ir Erikos Cibų sūnus, Alissa-Marie, Michael ir Jūratės (Urbonaitės) Moszynski dukrelė, Kajetonas-Justinas, Raimundo ir Cathy Statulevičių sūnus.

— Palaidoti: rugpjūčio 5 d. a.a. Zigmas Koenig, 45 m.; rugpjūčio 6 d. a.a. Anicetas Lukošius, 63 m., rugpjūčio 7 d a.a. Bronius Tamulionis, 64 m.; a.a. Stasys Povilenskis, 75 m.; rugpjūčio 16 d. Danutė Simanavičiūtė ir jos vyras Edward Ostafin, 27 ir 28 m.; a.a. Vytas Plučas, 19 m., rugpjūčio 23 d. a.a. Juozas Kaknevičius, 59 m.

— Parapijai aukojo: Elzė Tamulionienė savo vyro a.a. Broniaus atminimui $1000, K. Koenig savo sūnaus a.a. Zigmo atminimui $200, K. ir S. Povilenskiai savo brolio a.a. Stasio atminimui $300, D. Zulonienė savo šeimos mirusiųjų atminimui $200, D. V. Šaltmirai $100, R. A. Šlekiai $100, dr. J. Urbaitis $50, Ald. Gudavičienė $50; klierikų fondui: J. J. Varkavičiai $800, M. Jasionytė $100, J. Juodikaitienė $50; vienuolynui aukojo dr. J. ir dr. M. Uleckai $350.

— Rugpjūčio 29, sekmadienį, Mišios: 8 v. už Aldoną Baranauskienę, 9 v. už Matą Guobą, 10 v. už Marią Valiulienę, 11.30 v. už parapiją ir 8.30 v.v. už Praną ir Oną Trukanavičius.

A. a. Danutė Simanavičiūtė 27 m. ir jos vyras **Edvardas Ostafin** 28 m. amžiaus žuvo automobilio nelaimėje Pensilvanijoje prie Filadelfijos š. m. rugpjūčio 9 d. Jiedu pastoviai gyveno Fort Lauderdale, Floridoje. Aplankę savo tėvus bei kitus gimines Toronte, jiedu nuvažiavo lankyti kitų savo giminių Pensilvanijoje. Ten vėlyvą vakarą susidūrė su sunkvežimiu. E. Ostafin žuvo vietoje, o Danutė mirė antrą dieną ligoninėje po 4 operacijų. Abu palaidoti lietuvių kapinėse Mississaugoje rugpjūčio 16 d. Danutė yra buvusio KLB krašto valdybos pirmininko J. R. Simanavičiaus ir Valentinos dukra. Laidotuvėse dalyvavo nepaprastai daug žmonių — netilpo net Prisikėlimo šventovėje. Po laidotuvių vaišės įvyko didžiojoje Anapilio salėje, kur dalyvavo arti 400 žmonių. Jų tarpe buvo gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinas su Ponia, kun. dr. J. Gutauskas ir kiti.

A. a. Juozas Kaknevičius 59 m. amžiaus, mirė rugpjūčio 20 d. General ligoninėje nuo smegenų priepuolio. Palaidotas rugpjūčio 23 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse. Laidotuvių pamaldose dalyvavo daug tautiečių Prisikėlimo šventovėje. Mišias koncelebravo kun. A. Simanavičius, OFM, kun. L. Januška, OFM, kun. B. Pacevičius, kun. St. Kulbis, SJ, ir vienas kunigas anglas. Giedojo sol. S. Žiemelytė, sol. V. Verikaitis vargonais palydimi muz. J. Govėdo. Velionis paliko liūdinčią šeimą — žmoną Grasildą, keturis vaikus, brolį Kazį ir kitus gimines. Velionies taipgi liūdi ir lietuviškoji visuomenė, kurios veikloje jis aktyviai dalyvavo.

A. a. Vytautas Plučas žuvo automobilio nelaimėje rugpjūčio 13 d. prie Dunville, Ont., miestelio, kur su draugais buvo nuvažiavęs poilsio į vasarnamį. Velionies draugo vairuojamas automobilis susidūrė su kito jaunuolio automobiliu. Iš 5 keleivių automobilyje žuvo tik vienas Vytautas. Palaidotas Šv. Jono kapinėse rugpjūčio 17 d. Velionis buvo baigęs gimnaziją ir šį rudenį ruošėsi pradėti studijas kolegijoje.

Antanas ir Valė Gustainiai iš Barrie, Ont., pagerbdami tragiškai žuvusius kunigus a.a. Antaną ir Augustiną Sabus, paaukojo "T. Žiburiams", kuriuos jiedu nuolat rėmė, $40.

Butų nuomojimas pensininkams naujai statomuose Toronto Lietuvių Pensininkų Namuose bus pradėtas š.m. rugsėjo 20 ir 25 d.d. nuo 13 iki 18 v. pensininkų klube, 1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. Tel. 533-3498.

Statomuose namuose bus 8 butai viengungiams, 100 butų su vienu miegamuoju ir 7 butai su dviem miegamaisiais. Mėnesinė nuoma viengungio butui — $400, vieno miegamojo — $500, dviejų miegamųjų — $600. 57 butų nuoma bus pigesnė. Turintieji mažas pajamas ir norintieji gauti nuomoti butą pigesne nuoma privalės patys pasirūpinti gauti pašalpą iš Ontario provincijos valdžios, užpildydami tam tikrus pareiškimus ir įteikdami valdžiai 6 mėnesius prieš apsigyvenant. Butą išsinuomojęs asmuo tuojau sumoka vieno mėnesio nuomą.

Pensininkų išvyka į Marineland bus rugsėjo 15 d. autobusu, kuris išeis nuo Toronto Lietuvių Namų 9 v.r. ir grįš 17 v. Kelionės ir įėjimo mokestis — $17. Registruotis iki rugsėjo 10 d. pensininkų klube pas Basalyką arba jo namų telefonu 762-9564. Klubo tel. 533-3498.

Valdyba

A. a. dr. Ona Baltrušaitienė-Vitkienė (Žostautaitė), 63 m. amžiaus, mirė rugpjūčio 17 d. Windsore. Palaidota rugpjūčio 20 d. Victoria Park kapinėse. Laidotuvėse dalyvavo ir keletas torontiečių.

A. a. Kotrynos Giedraitienės atminimui Anelė ir Stasys Urbonavičiai paaukojo "T. Žiburiams" $10.

Atsisveikindami su a.a. Adolfu Kvedaru, draugai ir pažįstami savo aukas skyrė Kanados Lietuvių Fondui: po $20 — J. Bersėnas, A. Muliolis, Karauskas; po $10 — V. Bartninkas, P. Gulbinskas, J. Preikšaitis, A. Žiulys, J. Arlauskas, J. Žiurinskas; po $5 — J. Jonušas, A. Kuzmarskis, Br. Mackevičius, B. Narkevičius, A. Paleckis, J. Vaitkus.

Dail Jonės Kvietytės-Young meno darbai rodomi Toronte "Gallery Quan" (112 Scollard St., Yorkville). Paroda veiks iki rugsėjo 9 d. Galerija atidaryta kasdien nuo 11 v.r. iki 6 v.v.

Jonas Rickus susituokė su Aida Dovidaityte rugpjūčio 14 d. Prisikėlimo šventovėje, dalyvaujant labai gausiam būriui tautiečių iš Toronto, Hamiltono ir kitų vietovių Kanadoje bei JAV-se. Vestuvinis pokylis įvyko didžiojoje Anapilio salėje. Vadovavo sol. R. Strimaitis. Nuoširdžias kalbas pasakė abu jaunavedžių tėvai ir kiti jų artimieji. Pažymėtina, kad Aida Dovidaitytė yra talentinga dainininkė, kurį laiką koncertavusi su "Vasaros garsų" trijule įvairiose lietuvių kolonijose Kanadoje ir JAV-se. Jaunavedžiai povestuvinei kelionei pasirinko Havajus.

Pagerbdami a.a. dr. Br. Znotiną, aukojo Kanados Lietuvių Bendruomenei po $10: C. ir J. Kurai, S. ir V. Aušrotai, E. ir S. Čepai, Z. Čeckauskas, P. Armonas; po $5: Br. Krakaitis, V. Apanavičius.

A.a. dr. Jono Baltrušaičio mirties metinių proga St. ir J. Domeikos paaukojo "T. Žiburiams" $25.

Pagerbdami a.a. Aldoną Yčienę, aukojo Vasario 16 gimnazijai: N. ir K. Astravai $20, K. Butienė, T. ir L. Tamošauskai — po $10.

A.a. Aldonos Yčienės atminimui paaukojo "T. Žiburiams" po $25: Irena ir Jim Meikle-john, P. G. Šutas.

Vietoje gėlių a. a. Adolfo Kvedaro laidotuvėms Benius Kašinskas paaukojo "T. Žiburiams" $25.

A.a. Aniceto Lukošiaus atminimui vietoje gėlių laidotuvėms Lina ir Liudas Einikiai paaukojo "T. Žiburiams" $5.

Marytė ir Vytas Kazlauskai, pagerbdami a.a. dr. Bronių Znotiną paaukojo "T. Žiburiams" $30.

Laima ir Justas Kriaučiūnai iš Stoney Creek, Ont., pagerbdami velionį a.a. Steponą Juozapavičių, paaukojo "T. Žiburiams" $25.

A. a. Broniaus Tamulionio atminimui paaukojo "TŽ" $10 Jonas ir Angelė Šulcai.

A. a. Juozo Kaknevičiaus atminimui paaukojo "TŽ" $10 Jonas ir Angelė Šulcai.

G. J. Lazauskas, "Sandaros" redaktorius iš Čikagos, dalyvavęs liaudininkų-varpininkų suvažiavime Toronte, aplankė "TŽ", domėjosi jų darbu bei įrengimais.

Kaltinamasis žydų naikinimu Lietuvoje Helmut Rauca paleistas už $150.000 užstatą iki teismo. N. Yorko teismo sprendimą Kanados Žydų Kongresas apskundė apeliaciniam teismui, bet šis patvirtino pirmojo teisėjo sprendimą.

ORKESTRAS, grojantis lietuvišką ir modernią muziką šokiams, vestuvėms, baliams. Skambinti DANAI 822-3791 po 6 v.v. Toronte.

PARDUODAMAS GRAZUS ALBUMAS, 475 puslapių su 500 nuotraukų. Tai Vytauto Didžiojo mirties 500 metų sukaktuvėms paminėti albumas 1430-1930. Skambinti vakarais tel. (416) 596-0479 Toronte.

JIEŠKAU nuomoti buto (lietuvis) su garažu automobiliui. Skambinti 534-2021 Toronte dienos metu.

LIETUVAITEI GIMNAZISTEI nerūkančiai reikalingas butas su maistu, susidedantis iš dviejų kambarių — miegamojo ir salono. Turi būti netoli Humberside gimnazijos arba požeminio traukinio. Prašome skambinti (collect) tel. 1-895-7530 Algiui Dudai.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI

Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

Pianino technikas
A. BRIČKUS
gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant. Skambinti
255-9924

B. NAUJALIO NATŪRALAUS GYDYMO įstaiga Toronte veikia jau 19 metų. Ji priima pacientus ir toliau. Iškaba nuimta saugumo sumetimais, vengiant nesąžiningų praeivių. Tel. 533-8008.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

ATLIEKU visokius namų remonto darbus — lauko ir vidaus dažymus, medžio ir t. t. Skambinti po 7 v.v. tel. 532-3410 Toronto, Ont.

FOTOGRAFAS.
Darau nuotraukas įvairiom progom. Skambinkite — JAUNIUS BAKEVIČIUS po 5 v.v. telefonu 231-6253 Toronte.

JONAS BANYLIS atlieka visus namų remonto darbus: staliaus, grindų dėjimo, keramikos plytelių, atnaujina virtuves, prausyklas ir kt. Skambinti po 5 v.p.p. tel. 690-4473 Toronte.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

European Catering
Europietiškas patarnavimas įvairiems parengimams Toronte ir už Toronto ribų. Parūpinam salę, muziką, gėles, gėrimus.
Skambinti: A. Gataveckienė arba Al. Baris tel. 535-0164 arba 535-1258 Toronte.

JIEŠKOME MOTERS, kuri sutiktų saugoti 5 mėnesių vaiką mūsų namuose (Bloor-Royal York) darbo dienomis, pradedant spalio mėnesiu. Prašome skambinti Nijolei tel. 239-7226 Toronte.

IŠNUOMOJAMI du kambariai, virtuvė ir prausykla antrame augšte netoli Lietuvių Namų. Skambinti tel. 537-3060 Toronte.

HIGH PARK RAJONE išnuomojami du kambariai ir virtuvė III-me augšte. Skambinti tel. 762-8072 Toronte.

PRIVAČIAI PARDUODAMAS 6 kambarių namas Toronte prie Royal York Rd. (į pietus nuo Bloor). Didelis kiemas. "Paramos" bankelio 12% mortgičius. Skambinti 233-4741

KANADOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGA
kviečia jaunimą tarp 18 ir 30 metų amžiaus kandidatuoti į
V PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO ATSTOVUS
Kongresas įvyks 1983 m. liepos 1-24 d.d. Šiaurės Amerikoje.
Kandidatai turi užsiregistruoti iki 1982 m. rugsėjo 10 d. kandidato apylinkės rinkiminėje komisijoje. Atstovai turi būti išrinkti iki 1982 m. rugsėjo 26 d. Kandidatavimo blankai gaunami KLB apylinkės valdyboj jūsų vietovėje. Informacijas teikia Zita Bersėnaitė, 1058 College St., Apt. 2, Toronto, Ontario M6H 1B1. Telefonas (416) 588-1343.

Kviečiame visus atsilankyti į Toronte rengiamas
Š. Amerikos lietuvių golfo
ŽAIDYNES
Golfo varžybos vyks rugsėjo 4-5 dienomis Georgetown aikštyne.
Abiejų dienų varžybų pradžia 9 valandą ryto.
Varžybose dalyvauja Čikagos, Detroito, Klevelando, Ročesterio, Hamiltono, Toronto ir kitų miestų golfininkai. Visus maloniai kviečiame atsilankyti į žaidynių uždarymo ir laimėtojų
pagerbimo pobūvį,
kuris vyks Anapilio salėje rugsėjo 5, sekmadienį, nuo 8 valandos vakaro.
Bilietų kainos pobūviui — $20.00 suaugusiems ir $12.50 jaunimui. Rezervacijų reikalu iki rugsėjo 1 d. skambinti telefonais 233-0266 ir 251-3467. ***Toronto Lietuvių Golfo Klubas***

Š. m. rugsėjo 19, sekmadienį, 3 v. p. p., Toronto Lietuvių Namuose rengiama
PASKAITA
tema "Dabartinės veiklos metodų efektingumas ateityje"
Paskaitininkas: **KUN. DR. JURGIS ŠARAUSKAS**
Po paskaitos dalyviams bus proga pateikti klausimus
Įėjimas — laisva auka
Rengėjai: ***Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjunga ir Toronto Lietuvių Namų kultūros komisija***

60 metų
vedybinio gyvenimo sukaktį
švenčiančius
JANINĄ ir ARTŪRĄ GRABOŠUS
sveikina bei ilgiausių metų linki —
vaikai, vaikaičiai giminės ir kiti artimieji

MONTREAL QUE

Šv. Kazimiero parapijoje rugpjūčio 1 d. prieš pamokslą klebonas pranešė, kad gautas kunigas mūsų parapijai, būtent, salezietis St. Šileika. — Rugpjūčio 15 d. po pamaldų par. k-tas surengė klebono kun. dr. F. Jucevičiaus išleistuves par. svetainėje. Atsilankė daug žmonių iš abiejų parapijų. — Į dviejų savaičių lituanistikos seminarą prie Klevelando išvyko Julija ir Joana Adamonytės, Albertas ir Zigmas Skučai (Zigmas nuvyko dviračiu). — Pas Rimą Žitkų, St. Donat, Que., prie Silvere ežero vasarnamyje lankėsi Žibutė ir jos brolis Vidmantas Šilininkas iš Toronto. Aplankė ir "Baltijos" stovyklavietę. **Sk.**

Klebono išleistuvės

Saulėtos rugpjūčio 15 d. rytas, sekmadienis. Trys šimtai lietuvių skuba į Šv. Kazimiero šventovę. Į pamaldas? Taip, bet labiausiai į klebono kun. dr. Felikso Jucevičiaus išleistuves, kurios įvyks tuoj po pamaldų. Visi nori išgirsti klebono žodį, atsisveikinti gal paskutinį kartą . . .

Svetainėje visiems buvo paruošti stalai, visiems vietų užteko. Šiai dienai vadovavo ir pirmas kalbą pasakė Antanas (Tony) Jaunish, k-to narys. Kalbėdamas angliškai, priminė, kad išleidžiame kleboną, kuris savo pareigas atliko gerai. Liūdna yra, kad reikia jį išleisti. Gal par-ja nesuprato, kad klebonas buvo nepatenkintas ar nusiminęs ir galbūt užmirštas. Daugumas manė kad parapija gerai laikosi, nes neturi skolos ir dar yra banke pinigų. Jam nusprendus iš čia išvykti, nuoširdžiai linkime geriausios sėkmės. Visos par-jos vardu jam įteikė finansinę dovaną.

KLB Montrealio apylinkės pirm. Vincas Piečaitis atsisveikinime pareiškė, kad per 22 metus kleboną matėme ne tik par-je bet ir bendruomenės gyvenime. Su paskaita nekartą dalyvavo akademinio sambūrio sueigose, liet. mokyklų šventėse, ateitininkų susirinkimuose. Jo žodis gilus, gerai apgalvotas. Nevisada su jo stipria nuomone sutikdavome, tačiau yra apgailėtina, kad Montrealio bendruomenė neteks gilaus intelekto asmens.

Kazys Ambrasas pareiškė: "Šioje svetainėje šventėme klebono 10-tąją sukaktį. Šiandien susirenkame pagerbti ir kartu atsisveikinti su juo. Įvertiname Jūsų nuoširdų pasiaukojimą parapijai. Per 16 metų išmokėta 170.000 dol. skola. Vargu ar kas kitas būtų tai padaręs. Nelengva bus pamiršti kleboną, išbuvusį čia tiek metų. O ir klebonas negreit pamirš savo buvusią parapiją. Rodos vėl, dar sykį, dainos žodžiais norėtume sakyti klebonui: "Neišeik, neišeik tu is sodžiaus . . .! O dabar, atsisveikinant, visų mūsų čia esančių vardu leiskite man pasakyti mielam klebonui nuoširdų, lietuvišką ačiū! Linkime jam laimės ir ištvermės naujose sąlygose — pareigose".

Po to prabylo klebonas kun. dr. F. Jucevičius. Padėkojęs parapijos komitetui už išleistuvių suruošimą, p. Asipavičienei ir padėjėjoms už pietų paruošimą, sveikintojams už atsisveikinimo kalbas, klebonas pareiškė, esą žmogaus gyvenimas brangus ir visų rankose slidus; kas nori jį stipriau sugriebti, tam jis išsprūsta iš rankų. Gyvenimas, kaip mirksnis, kaip vėjo gūsis, kaip atsidūsėjimas, kaip beribis noras visa apimti, visa sugerti savin — ir grožį, ir gėrį, ir šviesą, ir tamsą, ir nuostabius gamtos vaizdus, ir pro mus praslenkančius mielus veidus. Mes norime gauti viską iš gyvenimo, norime sugriebti jį visą, bet pamirštame, kad iš jo tik tai gauname, ką jam duodame. Roménai sakydavo, kad dievai nieko veltui neduoda mirtingiesiems. Tas gyvenimas, kuris nieko mums neduoda veltui, yra pati didžiausia mums duota Augščiausiojo dovana. Dievo Sūnus — kam atėjo į šią žemę? Kad žmonės apsčiai gyvenimo turėtų. Jis duoda apsčiai gyvenimo tam, kas jieško ne tų laikinųjų gėrybių, o amžinųjų dalykų. Mes turime apsčiau gyvenimo ne tik dėl to, kad jis padovanojo mums amžinąjį gyvenimą, bet ir dėl to, kad jis išmokė mus statyti gyvenimą ant uolos, o ne ant bėgančio smėlio . . .

Jei norime turėti apsčiai gyvenimo, štai Jėzaus žodžiai: "Įeikite pro ankštus vartus, nes erdvūs vartai ir platus kelias veda į pražūtį. Kelias į gyvenimą eina per ankštus vartus ir siauru keliu". Ką reiškia čia "ankštūs vartai" ir "siauras kelias"? Nieko kito, kaip tvarkingą, drausmingą ir saikingą gyvenimą. Kas nori turėti apsčiai gyvenimo, tas turi išmokti save disciplinuoti. Jis turi suprasti, kad geriau vienas butelis alaus mažiau, negu vienas perdaug.

Tai ką aš jums sakiau per 22 metus, nėra mano išmintis. Aš atskleidžiau Viešpaties išmintį ir kartojau Jo žodžius. Čia ir glūdi kunigo pašaukimas! Tai aš ir vykdžiau!

Taip baigė savo žodį klebonas. Tai buvo dešimtasis Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. dr. Feliksas Jucevičius. Pabaigęs kalbą, klebonas palaimino stalą. Kiek pasistiprinus, klebonui buvo sugiedota "Ilgiausių metų". Vienas po kito parapijiečiai ir svečiai ėjo atsisveikinti su klebonu, kaikurie įteikdami prisiminimui dovanėlę.

Šviesios ir gražios ateities klebonui! **Sk.**

Išleistuvės. Rugsėjo 5 d. tuoj po pamaldų AV parapijos salėje rengiamos seselei Teresei išleistuvės. Kadangi ji savo muzika daug prisidėjo prie parapijos gyvenimo ir daug dirbo pensininkų "Rūtos" klube, šios išleistuvės rengiamos AV parapijos komiteto ir "Rūtos" klubo.

"Gintaro" ansamblis ir "Pavasario" choras su sesele atsisveikino anksčiau. **B.S.**

XXVII Kanados Lietuvių Dienos įvyks š. m. spalio 8-10 d.d. Montrealyje. Dabar platinami loterijos bilietai. Laimikius paaukojo "Vaivorykštės" moterys. Bilietai gaunami pas visus Dienų rengėjų k-to narius.

(Nukelta į 9-tą psl.)

Greitas ir tikslus patarnavimas!
Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355
PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS **MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA**
1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:
Trumpalaikius indėlius 14-15%
Terminuotus vienerių metų indėlius 15.0%
Uždarus terminuotus vienerių metų indėlius 15.5%
Specialias taupomąsias sąskaitas 13.0%
Taupomąsias sąskaitas 11.0%
su drauda iki $2,000
Čekių sąskaitas 6.0%

DUODA PASKOLAS:
Nekilnojamo turto
Asmenines ir prekybines
Paskolas mirties atveju apdraustos iki $10,000

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

KASOS VALANDOS

	1465 DeSeve	3907 A Rosemont
Pirm., Antr., Treč.	9 — 3	
Ketvirtadieniais	12 — 8	6 — 8
Penktadieniais	12 — 6	12 — 6
Sekmadieniais	10.30 — 12.30	